

10
70

LACARA

L XIX
770
ARTIE 1970

reportaj de șapte zile

pentru 20 000 000 de oameni

Este bine ca din când în când, pentru a înțelege mai bine esența unor fenomene obiective, să apelăm la cifre și la date care conturează nu numai un drum parcurs, ci și contextul prezentului. De pildă, e bine să ne amintim că în 1969 populația țării noastre a depășit 20 000 000 de oameni (adică din cele 38 de țări ale Europei numai 8 au o populație mai numeroasă); e bine să știm de asemenea că un sfert din populație (cinci milioane) sunt salariați; că în douăzeci de ani venitul nostru național total a crescut de la indicativul 100 la peste 500; că acești salariați asigură un produs net al industriei de circa 1 700, raportat la indicativul 100 în anul 1938; că salariul real și salariul mediu au cunoscut continuu o linie ascendentă. De asemenea nu este de mirare că pînă astăzi au trecut peste 8 000 de vase prin ecluzele Sistemului energetic și de navigație de la Porțile de Fier, că am fabricat mii de autoturisme, că uzinăm computere sau că în inima Capitalei se înalță cel mai impresionant edificiu de cultură pe care l-a avut vreodată România: Teatrul Național.

Cei peste 20 000 000 de oameni sînt beneficiari ai celor 5 milioane de membri ai celeiași familii pe care anuarul statistic îi intitulează salariați. Această uriașă armată de creatori dau toată energia lor fizică și intelectuală pentru a ne face să simțim că trăim în anul 1970 mai bine

decît în 1969, că în anul viitor vom trăi și mai bine decît în acest an.

În ultimul timp întreaga noastră activitate economică, socială și politică cunoaște o reală și efectivă îmbunătățire, fapt ce explică progresele dobîndite dar care reclamă ca o necesitate obiectivă îmbunătățirea corespunzătoare a normelor cu caracter obligatoriu stabilite și apărate de stat privitoare raporturilor noastre socialiste de muncă.

În cadrul operei generale inițiate de Congresul al IX-lea al P.C.R. și dusă mai departe de Conferința Națională și de Congresul X, proiectul Legii organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat aduce o îmbunătățire substanțială care reglementează contractul social de muncă.

E normal și bine ca trăind în 1970 să avem pretenții și cerințe din ce în ce mai mari. Faptul că avem pretenții și cerințe crescînde se datorează gradului de civilizație pe care l-a atins societatea noastră datorită participării.

Dar cerințele și împlinirea continuă a acestor tendințe spre mai bine implică obligații și mai bine implică obligații personale de serviciu, cît și a unității, în ansamblul, în cadrul planului general de dezvoltare economică și social-culturală a țării, asigurarea ordinii și disciplinei în producție, apărarea și întărirea proprietății socialiste, pentru că

— așa cum se arată și în Proiect — oamenii muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători, poartă în acest sens răspunderea față de societate. În actualul Proiect de lege drepturile salariaților sînt foarte largi și înscrise cu deosebită claritate: salariul corespunzător cantității și calității muncii, repausul săptămînal, ajutoarele materiale, program de muncă rațional, condiții bune de protecție și securitate a muncii, participarea la organele de conducere a unității și multe altele. Obligațiile se referă, în esență, la sarcinile generale, pe care fiecare om cu bun simț le îndeplinește cu conștiințiozitate pentru retribuția pe care o primește. Ele ajută pe cei care încă nu muncesc cu toată capacitatea lor să lucreze bine și apără pe cei ce muncesc bine de cei care trag chiulul și caută să se înfrupte din bucate fără să muncească. Și e normal și bine așa, pentru că, într-o societate în care toți muncesc, la masa societății nu au loc decît cei care au trudit pentru ea.

Această lege, cerută de realitățile noastre concrete, de necesitatea progresului nostru, pentru prosperitatea celor peste 20 000 000 de cetățeni ai republicii, este supusă dezbaterii publice. În esența ei democratică, nu se putea decît ca în spiritul democrației socialiste ce caracterizează viața politică și socială a țării, o lege privind viața poporului să exprime voința poporului. Așa ne-au obișnuit Partidul Comunist Român și conducătorii lui.

Mihai MÎRZA

debit și credit la pașcani

Potrivit — să-i spunem — nomenclatorului împărțirii administrativ-teritoriale, Pașcanii sînt cotați ca oraș.

În Pașcani sînt construcții moderne — blocuri de locuit, magazine, săli de spectacole etc. — însă, din păcate, a rămas ceva și din atmosfera aceea apăsătoare, lîncedă, din Pașcanii descris de Sadoveanu. În paranteză fie spus, în ciuda eforturilor de sistematizare, orașul n-a reușit să aibă o stradă principală, în accepția de centru civic.

Dar localități care se străduiesc să devină, în chip total, ex-tirguri mai sînt. Specific Pașcanilor — este însă faptul că aici a existat și continuă să existe, firește la o scară amplificată, un puternic centru muncitoresc, cu tradiții de muncă, cu tradiții revoluționare, cu tradiția unui anume fel sănătos de a gîndi.

Și acum îngăduiți-mi să fac o interpretare a două «evenimente locale» pășcănene. Firește, înainte de orice, evenimentele:

Primul se datorează celor care lucrează în întreprinderea nr. 1 (nr. 1 dintotdeauna) a Pașcanilor — Uzina mecanică de material rulant. Pe scurt, este vorba de o realizare suplimentară de producție în valoare de 822 000 lei, obținută doar în

perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 10 februarie. Mai explicit, s-a confecționat peste prevedea planului piese de schimb în valoare de 600 000 lei, 48 boghii, 883 tampona cilindrice și 280 parate de legare. De asemenea tot în plus, s-au reparat 3 vagoane de călători.

Producția aceasta neprevăzută se datorează atît condițiilor materiale superioare de care beneficiază uzina în prezent, cît bunei pregătiri și organizării producției mult îmbunătățite.

Al doilea eveniment este cu va de altă natură. S-a început acum, încă de la finele anului trecut, construcția unei stații de transformare de 110 kW lucrările merg — datorită celor de la Trustul de construcții-lăși din plin.

Stația răspunde unor mulți cerințe legate atît de creșterea puterii economico-industriale orașului (vizînd mai ales mărirea capacității de producție la uzina mecanică sus-amintită) cît și dezvoltarea sa generală.

Cele două momente pășcănene sînt, de fapt, într-o strînsă legătură. Ele aparțin de relația într-o parte, o relație care ar putea căpăta și forma contabilă a sistemului de evidență cu obișnuitele partide credit și debit. Pentru că ele arată ceea ce dau, pe de o parte, pășcănenii produsului național, iar pe de altă parte ceea ce primesc ei pentru ridicarea orașului la nivelul unui oraș modern.

Nelu IONESCU

concentrare de inteligență și forță

La Porțile de Fier, aidoma ca în fotografia nr. 1, apar adevăratele proporții ale omului. Poate nicăieri ca aici muncitorul român, tehnicianul modern nu și-au arătat în toată complexitatea ei forța lor creatoare, în stare să doboare munții și să preschimbe în lumină piedicile așezate în cale de natură.

Cantitatea de oțel supusă furiei apelor depășește sute de mii de tone, iar pămîntul excavat a întrecut de mult milioanele de metri cubi. Plimbîndu-te pe marginile unei turbine ai senzația trăirii unui vis fabulos în care neantul e «ridicat» pe oțel. Privite de sus, cele patru turbine (fotografia nr. 2) își descoperă calitatea esențială: integrarea perfectă în simetria utilului și a grandoarei.

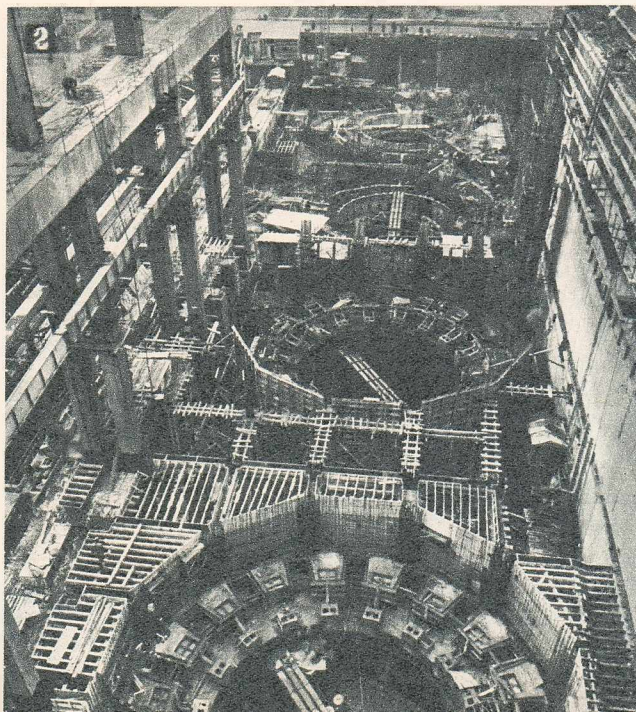
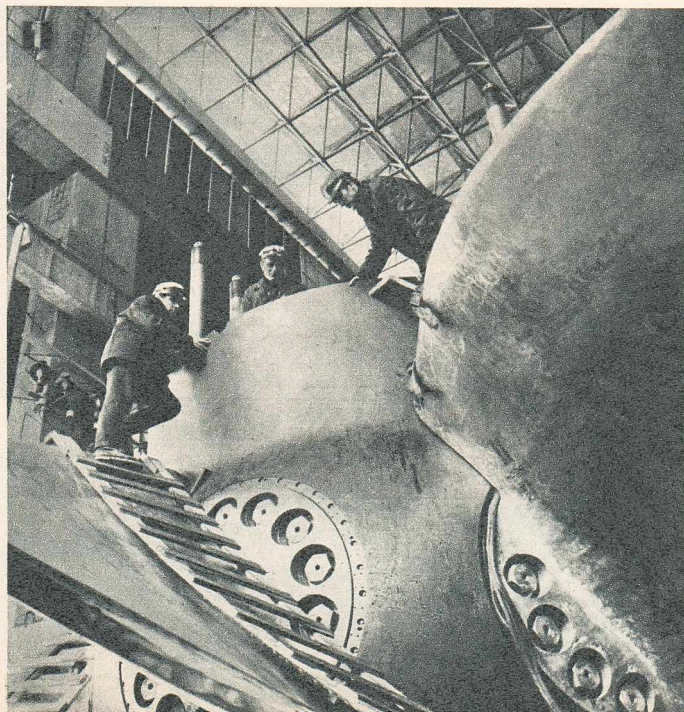
Pe acest șantier, unde ai nevoie de zile întregi pentru a-l cunoaște cît de cît, succesele mari se succed în ritm cotidian. De curînd a fost dată în exploatare platforma autoridicătoare, destinată lucrărilor de derocări sub apă, pentru regularizarea bifurcării aval. Notăm amănuntul cel

mai semnificativ: platforma a fost proiectată și construită în întregime în țară. Posedînd un sistem propriu de navigație și un telescop special, platforma se poate scufunda pe fundul albiei Dunării și cu ajutorul ei se execută lucrări de foraj și pușcare. Asemenea lucrări de derocări sub apă se mai execută pe pîan mondial,

dar nu în condițiile Dunării, care are, la Porțile de Fier, zone cu o viteză a curentului de peste 2,5 m pe secundă.

Dincolo de utilitate, platforma și celelalte utilaje sau echipamente devin simbolul inteligenței creatoare fructificate la Porțile de Fier.

Petre ANGHEL

dimineața zilei de 2
artie președintele Con-
iului de Stat al Republi-
Socialiste România,
icolae Ceaușescu, îm-
eună cu soția, Elena
eășescu, a primit la Pa-
tul Republicii pe astro-
uții Charles Conrad,
chard Gordon și Alan
ean, membrii echipaju-
i navei spațiale «Apollo-
», și pe soțiile lor, care
făcut o vizită în țara
noastră.

primire au luat parte
n Gheorghe Maurer, cu
soția, Emil Bodnăraș, Cor-
eliu Mănescu, ministrul
acerilor externe, cu so-
ta, Gheorghe Buzdugan,
președintele Consiliului
ațional al Cercetării
tiințifice, cu soția, Miron
icolescu, președintele
cademiei Republicii So-
aliste România, cu soția.
fost de față ambasadorul
tatorilor Unite ale Ameri-
i la București, Leonard
leeker, cu soția.

maximum pentru realizarea cin-
inalului, ilustrează puternicul
pirit de inițiativă și capacitate
reatoare ale clasei muncitoare,
ărănimii și intelectualității. 1969
fost anul care a creat premisele
cestuia. În toate realizările care
i se comunică trebuie să vedem
narea forță economică de care
ispunem noi înșine: 1 800 pro-
use noi asimilate, economii de
este 22 000 tone la consumul
de metal, mărfuri în valoare de
06 milioane livrate peste plan,
antități suplimentare la o serie
le produse importante pentru
conomia națională, la oțel, fontă
i aluminiu, la fibre de melană
etc., etc.

Inteligența și fantezia creatoare
i-au cules și ele roadele. Cercet-
area științifică, legată mai intim
le nevoile industriei, de rezol-
area unor probleme de pro-

ducție, a dus la valorificarea unor
noi resurse naturale și de materii
prime (cifrate la 215 milioane
lei), la înlocuirea unor produse
de import (600 milioane lei), la
un plus de producție echivalent
cu circa 500 milioane lei.

Devenită de acum tradițională,
întrecerea își are frunțașii ei:
locul I — județul Iași (în întrecer-
ea pentru depășirea planului în
industrie, investiții, construcții
și circulația mărfurilor); județul
Brăila (locul I în întrecerea pentru
depășirea planului în agricultură),
județul Mureș (locul I în întrecer-
ile dintre conciliile populare
județene); Institutul de cercetări
chimice din București (locul
I între unitățile de cercetare știin-
țifică). Felicitări și așteptăm și
alte vești bune până la sfârșitul
anului 1970

G. LUCA

semnat un evident progres, lăr-
gind gama calculelor la cele 4 ope-
rații matematice de bază și ușu-
rind efectuarea lor. Apoi, în ul-
timele decenii, și-a făcut apariția
mașina electromecanică — de
tipul celei care ne eliberează
bonuri la casele magazinelor —
reprezentând, evident, un pro-
gres față de mașina manuală.
Saltul cel mare, determinat de
nevoia omului de a obține calcule
cu un număr cât mai mare de
cifre, efectuate cu cea mai mare
precizie, cât mai repede și fără
zgomotul «rișnițelor» manuale

**Tov. Radu Dordea, inginerul
șef al FEA-București, ne prezintă
mașina electronică de
facturat și contabilizat FE-
LIX FC-15 și blocul ei de
programare cu păienjenisul
dintr-o lume de «science-fic-
tion» a celor peste 10 000
piese electronice ce-l compun.**

sau electrice, l-a constituit apli-
carea cuceririlor electronicii în
acest domeniu. Din marea gintă
a utilajelor electronice de calcul
— simbolul și cea mai pregnantă
realitate a revoluției tehnico-
științifice mondiale — face parte,
cu modestie, și familia româ-
nească FELIX.

CE-30 (și varianta sa CE-32),
care a împlinit acum vreo trei luni
un an de viață, este un calculator
de birou complet tranzistorizat,
care execută, practic instantaneu,
fără nici un zgomot, operațiile
algebrice elementare (adunări,
scăderi, înmulțiri și împărțiri de
numere algebrice), operând cu
numere până la 13 cifre. Mașina
poate memora rezultate parțiale
și, în plus, orice alt număr necesar
unor utilizări ulterioare. În va-
rianta sa CE-32, acest tip de
mașină are în plus și posibilitatea
de a executa operații de extra-
gere a radicalului din numere
zecimale cu pină la 13 cifre.

Manevrarea mașinii se face ex-
trem de simplu. Pe o claviatură
asemănătoare celor ale mașinilor
electromecanice, operatorul tasează
cifrele numerelor cu care
vrea să opereze. Instantaneu, pe
un tub catodic — veritabil mic
ecran de televizor «de buzunar»
— apar aceste cifre și rezultatul
operației matematice solicitate.
Promptitudinea execuției ope-
rației se măsoară în milisecunde:
20 de msec pentru o adunare sau
o scădere, 500 msec pentru o
înmulțire sau o împărțire cu
numere de 13 cifre!

Ceilalți membri ai familiei —
cei din seria FC — sînt diferite
varianțe ale unei mașini electro-
nice de facturat și contabilizat,
destinate să rezolve operații din
domeniul economic și financiar-
contabil care, pe lângă calculele
rapide și precise, pretind și ela-
borarea de documente scrise:

facturi, situații contabile, state de
salarizare. Ele sînt înzestrate
deci și cu mașini electrice de
scris tip IBM sau mașini automate
de scris tip FLEXOWRITER. După
necesități și destinație, fiecare
dintre aceste tipuri mai are câte o
caracteristică: eliberarea docu-
mentului (stat de salarii, factură
etc.) dactilografiat sau tipărit,
dublat sau nu de o bandă perfo-
rată sau de cartele perforate
în care sînt înscrise datele conta-
bile respective.

Viteza cu care operează ma-
șinile din seria FC este și mai
mare: 10 msec pentru o operație
de adunare sau scădere, 350 msec
pentru o înmulțire sau o împăr-
țire.

Cît de perfecționată și de com-
plexă este o asemenea mașină
vom înțelege probabil foarte pu-
țin noi, profanii, dacă vom aminti
doar ce se scrie în prospectul ei:
că dispune de 3 registre de
lucru și 9 celule de memorie pe
ferite. Poate că o oarecare idee
despre complexitatea ei ne vom
forma dacă vom spune că blocul
electronic, inclusiv blocul de pro-
gramare al lui FC-15, cuprinde
peste 10 000 piese electronice,
dintre care aproape 1 000 de
tranzistoare, circa 3 000 de diode
și 6 000 de rezistențe și condensa-
toare. Un păienjenis de piese de
o extremă finețe, în care țese pare
imposibil să te descurci fără un...
creier electronic. Adică, mai co-
rect spus, fără un creier de
electronist — așa cum au con-
structorii mașinilor inteligente
de la FEA.

Mașinile din familia FELIX sînt
o mîndrie a tinerei noastre in-
dustrii electronice. Și nu e de
mirare faptul că de achiziționarea
lor au început să se intereseze
firme din diferite țări.

V. SAVIN

familia felix

Numele: FELIX

Prenumele (sînt mai multe,
fiecare dintre membrii familiei
avînd înscrise în buletinul de
identitate niște litere și niște
cifre): CE-30 și soțul său, CE-32;
FC-15 și frații săi: FC-15 P,
FC-16, FC-23 și FC-30.

Locul nașterii: FEA (Fabrica de
elemente pentru automatizare),
București, 1, Calea Floreasca.

Data nașterii: decembrie 1968
pentru cel mai vîrstnic membru
al familiei — CE-30 — și, de
atunci încoace, succesiv la fiecare
cîteva luni, s-a născut un altul.

Cine sînt aceste șapte «perso-
naje» ale căror sumare date de
stare civilă le-am prezentat mai

sus? Sînt mașinile electronice de
calcul produse în serie la FEA,
realizate a industriei electronice
românești prezentă astăzi în bi-
rouri de contabilitate, planificare,
organizarea muncii etc., din sute
de întreprinderi din țara noastră.

*

În urmă cu vreo 25 de ani mai
puteai vedea, în birourile per-
cepțiilor fiscale sau ale unor în-
treprinderi, funcționari care-și
faceau calculele matematice pe
abace — străvechile numărători
cu bile folosite de pedagogi pen-
tru inițierea în aritmetică a pre-
școlariilor. Abacul a fost timp de
secole singura «mașină de calcul»
scornită de om pentru a înlocui
milenerul răboj. În veacul nostru
însă a apărut și mașina mecanică
manuală, cea «rișniță», cum o
numeau contabilii, care a în-

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Angela Similea — una dintre speranțele noastre la Brașov.

Fotografie de Liana GRILL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

promisiuni la... telefoane

Rețeaua telefonică urbană, interurbană și internațională s-au extins de la an la an prin construirea de noi centrale și sporirea capacității celor existente. În actualul cincinal, de pildă, în București au fost instalate peste 21 000 de posturi telefonice la domiciliul cetățenilor, în prezent existând 180 000 de abonați. Totuși, zi de zi, la Palatul telefoanelor de pe Calea Victoriei se depun numeroase cereri de instalare de posturi telefonice. Dintr-o situație centralizatoare elaborată recent de Ministerul Poștelor și Telecomunicações reiese că pînă în momentul de față se găsesc nerezolvate 78 000 de astfel de cereri.

Am rugat pe tovarășul ing. Alexandru Dingher, directorul general al telefoanelor și telegrafului, să ne relateze despre

măsurile și perspectivele ce se întrevăd în această privință.

— În vederea satisfacerii cerințelor economiei naționale și ale populației, care cunosc o creștere vertiginoasă, Ministerul Poștelor și Telecomunicações i s-au alocat în perioada 1966-1970 circa 2 miliarde lei, din care numai pentru dezvoltarea rețelei urbane mai mult de jumătate. Numărul abonaților telefonici a crescut în această perioadă cu circa 50 la sută față de cel de acum patru ani. În anul 1970, capacitatea centralelor automate va crește cu peste 30 000 de linii. Vor fi date în funcțiune centralele automate de câte 1 000 de reședință de județe, printre care cele de la Alexandria, Bistrița, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Slobozia, Vaslui și Zalău.

De asemenea, vor fi extinse cu două mii de linii rețelele de telecomunicație ale orașelor Cluj, Iași, Timișoara, Galați, Tg. Mureș, Craiova și cu 1 000 de linii ale celor de la Brașov, Baia Mare, Satu Mare și Turda.

Avîndu-se în vedere creșterea destul de mare a solicitărilor de instalări de posturi telefonice în București, se va intensifica munca pentru darea în comunicație la timp a marii centrale din Drumul Taberei, precum și pentru terminarea lucrărilor de extindere a celor din cartierele Balta Albă, Foișor și Obor. Astfel, va fi posibil ca în 1970 să satisfacem circa 17 000 de cereri ale populației. De asemenea, în următorii doi ani, prin alocarea unor importante investiții, vom îmbunătăți substanțial deservirea telefonică și în cartierele Berceni, Plevna, Gara de Nord și Pajura. Doresc să precizez că îndeplinirea acestor angajamente pe care ni le luăm față de cetățenii Capitalei și ai altor localități depinde atât de unitățile noastre de construcție, exploatare și întreținere, cât și de uzina «Electromagnetica», cel mai mare furnizor, cu care nu colaborăm în toate cazurile excelent, datorită neritmității livrărilor de echipament tehnic.

În încheiere, directorul general al telefoanelor și telegrafului s-a referit și la alte aspecte legate de îmbunătățirea și extinderea serviciilor pe care le pot presta Telefoanele, dar deocamdată de domeniul viitorului, fără posibilități certe de confirmare.

Gh. AGIU

Spicuim din gama variată de excursii, anunțată într-o recentă conferință de presă, organizată de Biroul de turism pentru tineret de pe lângă C.C. al U.T.C.: excursii montane, nautice, excursii cu temă sau făcute pe baza programelor propuse de colectivele de tineri, în sfîrșit, excursii

în 21 de țări străine.

Ni se pare lăudabilă preocuparea pentru caracterul specific, tineresc, al activităților prevăzute, tendința de a nu repeta pur și simplu, la o altă scară, profilul oficiilor de turism obișnuite. Astfel, sînt proiectate tabere montane în care tinerii se vor obișnui

să se gospodărească singuri, inclusiv să-și prepare mîncarea.

Foarte meritoriu ni se pare proiectul de refacere de către tineri, încă în cursul acestui an, a majorității marcajelor de pe traseele din munți.

S. PONCU

BERLIN

răspunde: gabriele seyfert

Dorind să publice un interviu cu campioana mondială și europeană de patinaj artistic, «Junge Welt», ziarul tineretului din R.D.G., a găsit o formulă originală: cititorii ziarului au fost aceia care l-au solicitat Gabrielei Seyfert și tot ei au pus întrebările.

— La ce v-ați gândit imediat după victoria de la Colorado?

— În momente ca acelea bucuria copleșește totul. Abia mai tirziu m-am gândit de câte ori am plîns, cîți ani am muncit pînă am realizat toate acestea.

— Care sînt orașele în care ați făcut turnee în ultimul an?

— Colorado Springs, New York, San Francisco, Los Angeles, San Diego, Minneapolis, Fort Wayne, Philadelphia, Syracuse, Toledo (toate în S.U.A.), Toronto, Montréal (Canada), Düsseldorf, Dortmund, Mannheim (R.F. Germaniei), Moscova, Kiev, Leningrad.

— Vă place să oferiți autografe?

— Foarte mult, în special copiilor. Autografele care mi se cer sînt pentru mine o dovadă că demonstrațiile mele pe gheață sînt primite cu plăcere.

— Cit timp v-ați antrenat pentru a stăpîni perfect săriturile «dublu Lutz» și «dublu Rittberger»?

— Înaintea «dublului Lutz» mi-a reușit «dublul Rittberger». A durat cam cinci ani. Și azi mi se mai întimplă să cad, cu toate că am deplină siguranță la sări-

turi.

— La ce adresă vă putem scrie să primim de la dumneavoastră o fotografie cu autograf?

— Gabriele Seyfert, 90 Kar Marx-Stradt, Parkstrasse (R.D.G.).

— În cîte țări ați fost pînă acum și unde v-a plăcut mai mult?

— În 25 de țări. De Moscova mă leagă însă cele mai dragi amintiri. Aici am reușit pentru prima dată să mă clasez pe locul 5 la Campionatele europene din 1961 ajungînd astfel în elita mondială.

— Cînd priviți la televizor preeriile dumneavoastră demonstrați cum le comentați?

— Foarte critic. Găsesc mult lucruri care nu-mi plac. Dacă n-am urmărit la televizor, m-a considera mult mai bună decît sînt în realitate.

— Ați regretat vreodată că ați devenit sportivă de performanță?

— Pînă acum, niciodată. Bucuria victoriei șterge repede amintirea eforturilor.

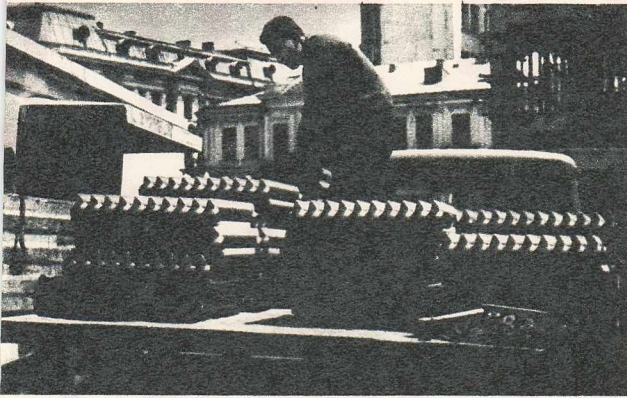
— Plîngeți vreodată la festivitățile de premiere?

— Deși îmi spun mereu «fără lacrimi, pentru că strică fardul!» bucuria mă copleșește și plîng.

Cele relatate s-au petrecut înaintea sezonului competițional Acum, Gabriele Seyfert, devenită între timp pentru a doua oară campioană europeană, se pregătește pentru marea înfruntare a Campionatelor mondiale

„afacerea caloriferelor“

Obiectivul aparatului fotografic a fixat un moment de mare iscreție: surprinderea în flagrant delict a lui Aurel Vasilescu, în timp ce sustrăgea un camion întreg cu elemente de calorifer în incinta U.R.E.M.O.A.S. — București. Acesta a fost ultimul act al unui șir de fraude, însumând circa 120 000 de lei, omise de grupul din care mai făceau parte infractorii Nicolae Anton, Tudor I. Dumitru ș.a. În ziua în care, la serviciul economic al I.M.M.B., maiorul Nicolae Beșleagă și cpt. Ion Tudose aveau cercetarea cazului, am purtat următoarea discuție cu inculpatul Vasilescu:

— Cum a fost posibil ca activitatea voastră infracțională să se desfășoare pe o lungă perioadă de timp, aducând un prejudiciu mare, fără a fi descoperită?

— Sustragerile au fost bine ascunse de Nicolae Anton. L-am rezut, copilărește, că nu vom putea fi descoperiți sau — chiar dacă am fi fost prinși — că nu e va putea proba vinovăția noastră. Aveam acte «în regulă» și această «perfecțiune» m-a amăjit.

— Se pare totuși că actele sînt menite să facă imposibile sustragerile...

— Depinde cum sînt tratate de cei care le întocmesc sau care verifică circulația lor.

— În cazul vostru?

— Eu îmi vedeam de treabă ca mecanic de întreținere la întreținerea de prefabricate din beton-București și fusesem delegat permanent cu ridicarea elementelor de calorifer de la U.R.E.M.O.A.S. Furnizorul ne livra și piese defecte, fisurate. Aceste rebuturi erau constatate de comisia de recepție a întreprinderii noastre, se întocmeau procese-verbale și, pe baza acestora, eu trebuia să completez avize pentru restituirea produselor necorespunzătoare. Nimeni nu controla dacă eu restituie, efectiv, elementele cu defecte. Mai mult, uneori comisia nici nu mai număra rebuturile, ci semna procesul-verbal pe bază de încredere. În aceste condiții am acceptat, după un an de insistențe din partea lui Anton și Tudor, să restituie la U.R.E.M.O.A.S. cantități mai mici decît cele cuprinse în acte.

— Spre exemplu...

— ...Spre exemplu: constatam existența a 2 000 de bucăți cu defecte. Întocmeam acte de restituire pentru 2 000 bucăți, dar transportam la U.R.E.M.O.A.S. numai 1 500. În gestiunea mea rămînea un plus de 500 de bucăți. După aceasta magazionerul de la U.R.E.M.O.A.S., Nicolae Anton, îmi întocmea acte de livrare a altor 2 000 de calorifere noi, dar eu duceam la întreținere 1 500. Acolo, eu aveam gestiunea acoperită cantitativ cu cele 500 de rebuturi nerestituite.

— În schimb, apăreau acum 500 de bucăți în plus în gestiunea lui Anton, magazionerul întreprinderii furnizoare!

— Da. Pe acestea, în loc să le duc la întreținere, le vindeam lui Tudor I. Dumitru. El le folosea la instalațiile pe care i le comandau diferite persoane particulare.

— Cu ce preț i le vindeai lui Tudor Dumitru?

— În ziua în care am fost prinși, îi transportam 510 elemente pentru care am primit 18 000 de lei, împărțiți egal, cu Anton.

— Dar cum puteați scoate produsele din incinta U.R.E.M.O.A.S.?

— Nicolae Anton întocmea bonuri de poartă, în baza cărora contabilitatea U.R.E.M.O.A.S. ar fi trebuit să completeze avize de expediție. Funcționarii de acolo instituiseră însă un sistem mai comod. Eliberau întii un aviz de expediție global, cuprinzînd o cantitate mult mai mare decît cea a unui transport. Acest document devenea un fel de permis general de liberă trecere, încît paza nu mai putea lua în considerare decît bonul de poartă. Dar aceste bonuri de multe ori erau întocmite chiar de mine.

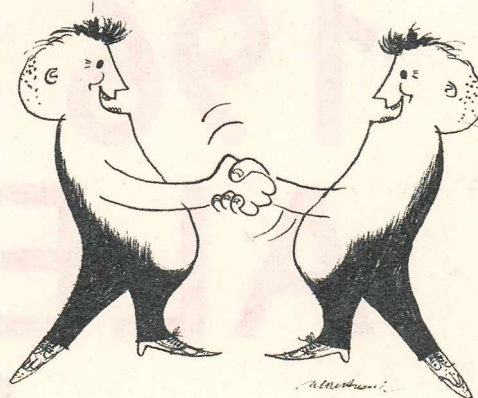
— Dar dacă T. Dumitru, ca meseriaș particular, ar fi fost întrebat despre proveniența caloriferelor?

— Anton dispunea de niște formulare tip (avize de expediție) a căror evidență nu o ținea nimeni, și le completa, fictiv, pe numele lui Dumitru.

— Puteați, în schimb, să fiți prinși cînd restituiți mai puține rebuturi decît cele înscrise în acte!

— Da, numai dacă ar fi funcționat comisia de control tehnic de la U.R.E.M.O.A.S., însă nimeni nu număra ce și cit restituie eu lui Anton. De fapt, în general, el nu era controlat de contabilitatea U.R.E.M.O.A.S. Avea la dispoziție cantități enorme de fabricate lăsate de beneficiari «în custodie», cu care putea face ce voia. Așa am și ajuns să mă las convins, de el și de Tudor Dumitru, după un an de insistențe ale amindurora, să particip la matrapazlicurile lor și să mă nenorocesc.

Sergiu ANDON

la braț cu mine însumi,
pentru contractări

Trei zile la rînd am căutat în tot orașul un bărbat pe cinste. Inimos, discret și sfetnic de nădejde, mă rog, ceva în genul meu sau pe aproape.

Am cercetat cu interes horoscoapele pensionarilor de la Văcărești. M-am fotografiat ras în cap, și mi-am publicat poza față și profil. Nimic. Am studiat apoi restaurantele cu bacșiș declarat și cabinetele dentare cu plata la domiciliu. Nimic. Am întilnit în café-baruri fete sentimentale cu plata în rate și scriitorii necunoscuți cu tiraje record. Am cunoscut îndeaproape sportivi de performanță cu tarabă la talcioc, gestionarii cu familie grea și «Fiat 1800» balerini de sezon cu licența în cibernetică și frizeri de cîini cu studii superioare. Pretutindeni, care va să zică, oameni cu vocație și prezenți la datorie. Ce folos însă. Nici unul nu semăna cu mine.

Așa se face că, după trei zile de hoinăreală, m-am: reîntors abătut la mine acasă. Ei bine, secolul minunilor! Omul pe care-l căutam se afla aici la numai cîțiva metri în fața mea. Mă privea țintă, preluîndu-mi reflex stuporea, fericirea și primele cuvinte de salut. Am alergat să-l îmbrățișez și, atunci, înțelegeți: m-am izbit cu nasul de oglindă.

— Fii bine venit în casa mea, i-am spus. Mă numesc Gheorghe Giurea, sînt salariat la I.L.F.-Vrancea și mă ocup cu achiziția de fructe. Iar tu, omule drag?

— La fel ca mai sus.

— Bate palma și să ne avem ca frații. Ce e al meu, îți aparține: o căsuță, un salariu... (modestocantabile) și o livadă. Cîți bani crezi tu că se pot scoate din recolta mea de fructe?

— Puțin, frate-miu. Cinci meri, cinci pruni, un fleac.

— Fleac e capul tău. N-ai habar ce va să zică tehnica contractării.

— Și dacă ne ginesc presarii?

— Am eu oamenii mei. Treaba ta e să semnezi contractele și să le dai banii. O dată, de două ori...

— Cine fură azi un ou...

— Mănincă omeletă! Dacă ești fricos, stricăm tîrgul. Și e păcat.

Dar ne-am înțeles în cele din urmă. Era primăvară și porneam contractările pentru legume. Ne-am ghidat după o tehnică simplă: achizitorul Gheorghe Giurea a început să încheie contracte cu furnizorul... Gheorghe Giurea. Împreună cu alter-ego-ul meu am izbutit să încasăm de la C.E.C. 40% din valoarea tuturor contractelor perfectate. În total, pînă în toamnă, aproximativ 40 000 lei.

E adevărat, n-am fost singuri pe lume. Ne-au ajutat în treaba asta băieții de viață și fete cu suflul de mamă. Așa de pildă cei de la I.L.F.-Vrancea au uitat să verifice baza materială a furnizorului. (Deosebit de săritor în această privință s-a dovedit Miluță Vasiliu, șeful centrului și în particular cumnat cu subsemnații.) Îndatoritor s-a arătat de asemenea și delegatul Coșiliului popular municipal care, vizitîndu-ne casa și livada, a ajuns la concluzia că la mere calamitatea a atins un procent de 85-90 la sută. Am găsit o fată bună și la C.E.C. D-sa ne-a onorat nu numai contractele pe anul în curs (1969), ci ne-a dat bani buni chiar și pe presupusa recoltă din 1970!

Ce oameni, ce suflete! Din nefericire toate s-au curmat brusc, nu demult. S-a întîmplat așa că, într-o zi, tizul m-a dat de gol și mi-a trimis la o oră nepotrivită cîțiva vizitatori posomorîți. Proaspeții sosiți mi-au numărat merii din grădină și banii încasați cu acte în regulă. Au oftat înțelegători:

— Ce-și face omul cu mina lui, greu o mai dezleagă cumnatul de la centru.

Pe urmă am mai discutat despre una, despre alta și uite așa, din vorbă-n vorbă, am ajuns la Inspectoratul județean de miliție. M-au dat și la ziar («Milcovul» 154). Era prea frumos ca să fie altfel...

Liviu TIMBUȘ

hirtii împuțernicea pe aducătorul ei să ridice dulapuri-fișet de la I.I.S.-Metalurgica. Se crease un fel de cerc vicios: fișetele nu se puteau ridica fără adresă, iar adresa nu avea unde să fie ținută din lipsă de fișet. Drept pentru care hirtii oficiale au fost puse la păstrare... pe rigolă.

Aspectul hilar al neglijenței nu diminuează gravitatea situației. Și aceasta, mai ales pentru faptul că sînt salariați și conducători de unități — e drept, puțini — care nu dau importanța cuvenită păstrării, manipulării și evidenței documentelor cu conținut deosebit și «uită» obligațiile care le sînt impuse în acest sens de lege (Decretul nr. 430/1969 și H.C.M. 1009/1969).

La fostul Institut central de cercetări agricole s-au găsit, într-o împrejurare, documente secrete lăsate, în afara orelor de program, pe birouri sau în dulapuri neasigurate. La aceeași unitate, un document strict secret de importanță deosebită a circulat la cine vrei și cine nu vrei, fără ca despre aceasta, conform legii, să se facă mențiunea în registrul de evidență.

Reversul situației a fost constatată la Institutul de fizică atomică. Păstrarea și evidența lucrărilor secrete este bine asigurată. Dar, din exces de zel sau din comoditate, sînt păstrate cu o riguroasă evidență și păzite cu ochi de Cerber și materiale care, de-a lungul anilor, și-au pierdut caracterul confidențial. Faptul îngreunează păstrarea și manipulara lucrărilor cu adevărat secrete, ca și situația constatată la o altă unitate, dintr-un alt sector de activitate, unde s-a asigurat cu șapte lacăte o corespondență banală, prin care se solicitau... lazi pentru ambalaje și hirtie de împachetat!

Nici una dintre extremele arătate nu este de dorit. Ele sînt nu numai încălcări ale legalității, intolerabile în sine, dar și atitudini care pot prejudicia, în anumite împrejurări, interesele statului.

A. SERGIU
Petre HLADCHI-
BUCOVINEANU

sala pașilor
pierduți

ÎN SEARA zilei de 11 februarie a izbucnit un incendiu în localitatea Ivesți, județul Galați. Cu prilejul stingerii focului, în locuința lui Zaharia Coman s-a găsit o surpriză: un pistol marca «Beretta», calibrul 9, deținut ilegal. Așa că Zaharia s-a ars nu numai la propriu...

PĂCĂTOSUL DE ARON GHEORGHE DUMA a ciupit la iuteală o delapidare, citeva furturi și citeva escrocherii prin portul Constanța, apoi a șters-o cu o uniformă de navigator. Echipat ca un marinar de cursă lungă, Aron a ajuns tocmai la Brașov, unde a mai înșelat citeva persoane, luîndu-le banii în contul procurării unor iluzorii obiecte străine. În sfîrșit, și-a confecționat veșminte de călugăr, a cumpărat trei cărți de rugăciuni și, cu barba nerasă, se plimba prin țară. Dar nu din căință a îmbrăcat Duma haina monahală, ci în speranța că astfel nu va mai fi identificat. Deghizarea nu i-a păcălit însă pe lucrătorii miliției, care l-au prins și l-au cercetat nu numai pentru faptele pentru care fusese dat în urmărire, ci și pentru nedreapta purtare a unor uniforme ce nu i se cuveneau.

secrete pe trotuar
și terfeloage
sigilate

Pe Bulevardul Magheru s-a găsit un pachet cu documente. Aparținea Bazei de desfacere a produselor petroliere-București. Opt delegații, semnate și parafate în alb, așteptau cuminți, lîngă burlan, binevoitorul care să le completeze cu numele și seria buletinului de identitate, pentru a putea să se desfășoare ca delegat al sus-numitei unități. Una din

CELE 196 DE ZILE ALE LUPTEI PENTRU PUTERE

Marele miting de la AN
organizat în toamna anului
cu prilejul constituirii F.N.
a rămas în istoria acestei țări

de Marina PETRESCU

Au fost mai puțin de 200. Au fost 196. 196 de zile și nopți în care masele populare din România — polarizate de forța, prestigiul și clarviziunea Partidului Comunist și aflate sub conducerea lui — au înfăptuit cea mai zbuciumată, cea mai patetică etapă a revoluției începute prin insurecția armată din August 1944: *preluarea puterii*, obiectiv necesară. Bătălia a fost strânsă și de scurtă durată: din toamnă până în primăvară; iar adversarii — indiferent de atributele forței lor și de perspectivele hărăzite de dezvoltarea socială, de cursul evenimentelor politice și militare — s-au înfruntat cu o dirzenie crâncenă, adeseori sîngeroasă. Forțele reacționare, animate de reprezentanții conducătorilor partidelor istorice (P.N.T. și P.N.L.), își apărau cu disperare trecutul și viciele, opunându-se orbește evoluției istorice, agățându-se și speranțele de mașinațiile și tergiversările ce le imaginau, sau chiar le puneau în aplicare, doar-doar vor putea întârzi — măcar atît! — timpul ce li se arăta potrivit. Zi după zi, sub stindardul luptei antifasciste și de democratizare a țării, suvoii maselor populare de la orașe și sate creștea, ca fluviile primăvara. El avea să măture din calea sa (ori să ia cu sine elementele politice cele mai aderente sau mai lucide) tot ceea ce i se opunea. La 6 Martie 1945, cînd avea să fie instaurat primul guvern democratic, în frunte cu dr. Petru Groza, suvoii revoluționar își va fi arătat potențialul de energie și forță.

GUVERNUL «GENERALILOR»

Zilele lui August se încheiau, lăsînd în urma lor amintirea unei veri pline de surprize, de speranțe, de uimire și derută. Fusese o vară tumultuoasă, o vară istorică. Toamna se anunța a fi aidoma. Prin răsturnarea dictaturii antonesciene reacțiunea internă primise o lovitură care avea să o arunce într-o zvircolire mortală. Momentul descătușase îndrăzneala și combativitatea, avîntul revoluționar al maselor populare de la orașe și sate. Animate de perspectivele pe care 23 August le prefigura, ele își manifestau adeziunea la lozincile lansate de Partidul Comunist, integrîndu-se rapid în procesul luptei de transformare revoluționară a țării,

devenind, în scurt timp, prin acțiunile lor, capabile să influențeze raportul de forțe pe arena politică, să anihileze mașinațiile întreprinse de grupările reacționare în culisele guvernului și palatului. La 23 August fusese instaurat un guvern de generali și tehnicieni, reprezentanți ai cercurilor palatului regal și ai forțelor politice ce alcătuiau Blocul Național Democrat: P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L. Guvernul generalilor avea o majoritate reacționară — numai doi dintre membrii săi, Lucrețiu Pătrășcanu (P.C.R.) și Const.-Titel Petrescu (P.S.D.), erau reprezentanții partidelor muncitorești. Deși au fost luate o serie de măsuri cu conținut antifascist și democratic (abrogarea legislației fasciste și reintroducerea constituției burgheze din 1923, desființarea lagărelor de concentrare, acordarea unei amnistii pentru delicta politice anterioare lui 23 August), guvernul generalilor își dădea prea adesea arama pe față. Zi după zi — deși pe baza acordului din iunie hotărâseră să conlucreze, în noua conjunctură politică, în cadrul Blocului Național Democrat — se adîncea distanța dintre partidele muncitorești și cele burgheze. Reprezentanții P.C.R. și P.S.D. în guvern erau pentru acțiuni radicale care să ducă la înlăturarea rămășițelor regimului antonescian și fascist. Reprezentanții P.N.Ț. (I. Maniu) și P.N.L. (D. Brătianu) și ai cercurilor palatului tergiversau, sub diferite motive, măsurile privind democratizarea țării, încercînd să depărteze masele de la viața politică. Un exemplu concludent în acest sens ni-l oferă discuția ascuțită care s-a purtat în legătură cu gărzile muncitorești. În câteva ședințe ale guvernului, exprimînd chipurile... dorința acestuia, li s-a cerut reprezentanților comunisti să desființeze gărzile muncitorești sau, dacă nu, să le pună sub controlul unităților polițienești (la vremea aceea înțesate de elemente fasciste), ceea ce ar fi însemnat același lucru, Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentantul P.C.R., a ripostat energic în ședința Consiliului de Miniștri din 17 septembrie 1944, explicînd necesitatea gărzilor ca instrument de apărare a democrației. Pentru aproape fiecare acțiune sau măsură propusă discuțiile se purtau în contradictoriu. Guvernul generalilor devenea anacronic momentului istoric pe care țara îl trăia.

După impunerea de către masele populare a guvernului prezidat de dr. Petru Groza, perspectivele democratizării vieții politice și sociale a țării se conturau tot mai pregnant. În această ordine de idei, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU spunea în 1945: «Nu numai în vorbe, dar și în fapte trebuie să muncim, în fabrici, pe ogoare, în laboratoare, pretutindeni... pentru cucerirea victoriei...»

burghezo-democratice. El prevedea: susținerea, cu toate forțele, până la victorie, a războiului antihitlerist; democratizarea aparatului de stat și a instituțiilor publice; reforma agrară; reforma economică; democratizarea țării; promovarea culturii și artei; guvern democratic. În general, acestea erau obiective în a căror realizare era interesată imensa majoritate a poporului. Ecoul programului lansat de P.C.R. a fost extraordinar. În numai două săptămâni, toate partidele și organizațiile democratice au aderat la noua coaliție politică. La 12 octombrie 1944 reprezentanții P.C.R., P.S.D., Uniunii patrioților, Frontului Plugarilor, ai mișcării sindicale, au semnat actul de constituire a Frontului Național Democrat. În aceeași zi, seara, conducerile partidelor burgheze au fost înștiințate că Blocul Național Democrat a fost dezavuat public și că pe baza Platformei program s-a format o nouă coaliție politică la care, evident, pot adera și ele, dacă-i acceptă Platforma.

Dar invitația n-a fost primită, reprezentanții celor două partide pretextând că au nevoie să se consulte și cerind pentru aceasta.. timp de gândire. Răspunsul n-a venit niciodată. Dar regruparea politică a forțelor democratice se realizase! Eliberată de balastul partidelor burgheze, potrivnice, în vorbă dar mai ales în faptă, transformărilor pe care le cerea procesul revoluționar, întărită cu singele proaspăt al noilor organizații, noua grupare se putea angaja deschis în bătălia pentru putere.

GUVERNUL PLEACĂ... DAR STĂ PE LOC

La patru zile după constituirea Consiliului național F.N.D. și denunțarea acordului cu partidele burgheze în cadrul B.N.D., reprezentanții P.C.R. și P.S.D. în guvernul Sănătescu și-au prezentat demisia declarând că Frontul Național Democrat consideră menținerea pe mai departe a acestui guvern în fruntea statului drept contrarie intereselor maselor. Inițiativa a avut un efect dublu, în raport cu criticile adresate guvernului la întrunirile populare și prin presa democratică. Impresionat de demisia comunistilor și social-democraților, șeful guvernului, C. Sănătescu, a alergat la rege cerind demisia întregului cabinet. Iar regele a acceptat-o! Era exact ceea ce doriseră reprezentanții F.N.D.

Rămas fără guvern, regele avea să accepte o nouă listă. Or, pentru alcătuirea ei, erau necesare tratative între grupările politice existente. Era deci posibilă nu numai realizarea unui guvern de coaliție dar și o altă regrupare în cadrul acestuia, perspectivă cât se poate de favorabilă luptei forțelor democratice. Numai că reprezentanții celor două partide burgheze, Maniu și Brătianu, fie că au intuit evoluția lucrurilor, fie că pur și simplu nu vroiau un alt guvern — acesta fiindu-le pe plac — l-au convins pe rege (ceea ce n-a fost prea greu) să revină asupra cererii primului ministru. Generalul s-a lăsat și el convins și chiar a doua zi făcea cunoscut că... nu mai demisionează. La 19 octombrie opinia publică afla că guvernul demisionar nu demisionează! România, intrată adînc în procesul transformărilor re-

(Continuare în pag. 12)

O INVITAȚIE REFUZATĂ

Cu majoritatea lui reacționară, deși luase la început unele măsuri pozitive cu caracter antifascist și democratic, guvernul generalilor se dovedea incapabil să înțeleagă raportul de forțe care, sub influența luptei maselor, se modifica mereu în favoarea democrației. Ca și în guvern, conlucrarea cu partidele burgheze în cadrul Blocului Național Democrat era compromisă. Conducerea P.C.R. a hotărât de aceea să demaște public activitatea partidelor burgheze în guvern polarizînd în jurul său forțele cu adevărat democratice. Așa s-a ajuns la ideea noii formațiuni politice capabile să lupte pentru înfăptuirea programului revoluționar, pentru cucerirea puterii: Frontul Național Democrat. În ziua de 24 septembrie, pe stadionul ANEF din Capitală, a avut loc un mare miting în cadrul căruia conducerea P.C.R. a demască manevrele partidelor burgheze în cadrul Blocului Național Democrat și în guvernul Sănătescu. Masele au fost chemate să înfăptuiască — ele — sarcinile democratizării țării. A doua zi a fost dat publicității proiectul Platformei program a viitoarei formațiuni democratice. Prin prevederile sale, documentul se dovedea a fi un program amplu al etapei desăvîrșirii revoluției

Cucerirea primăriilor și prefecturilor a reprezentat o etapă importantă în democratizarea vieții politice a țării. În vreme ce pe front ostașii își dădeau viața în lupta antihitleristă și pentru o Românie într-adevăr liberă, cei «de acasă» intrau, ca și în primării și prefecturi, cu forța, în pămînturile moșierești, așa cum îi îndemna Partidul Comunist Român, începînd să realizeze, încă înaintea cuceririi guvernului, reforma agrară preconizată în Platforma program a F.N.D.

PRIN EXPOZITIILE CAPITALEI

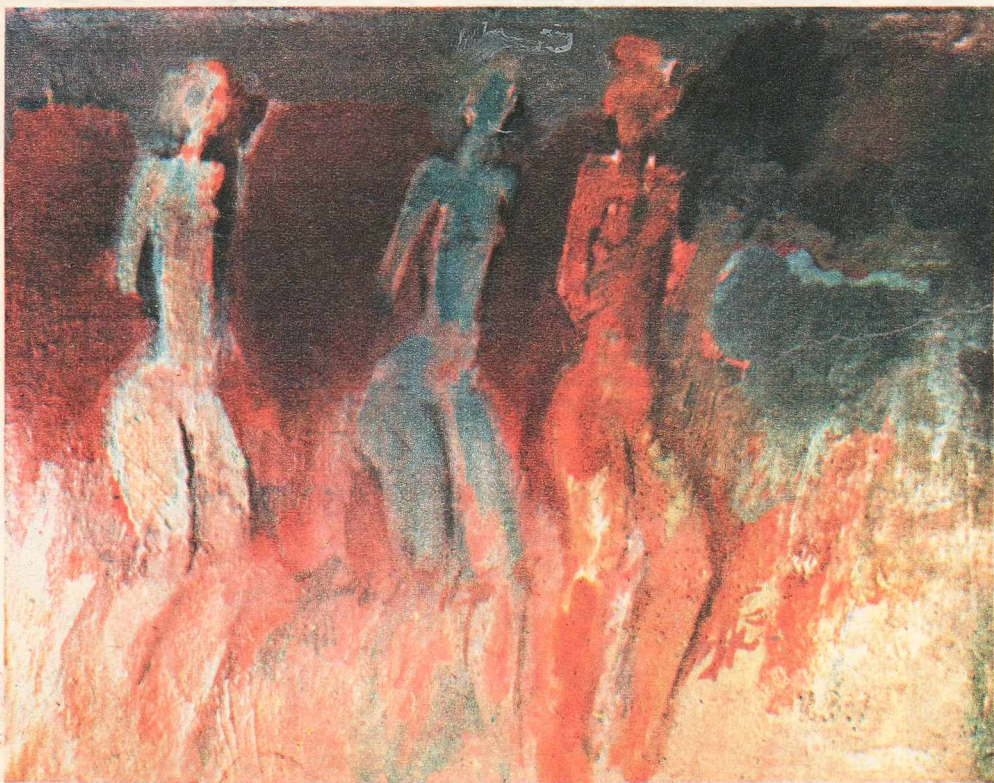
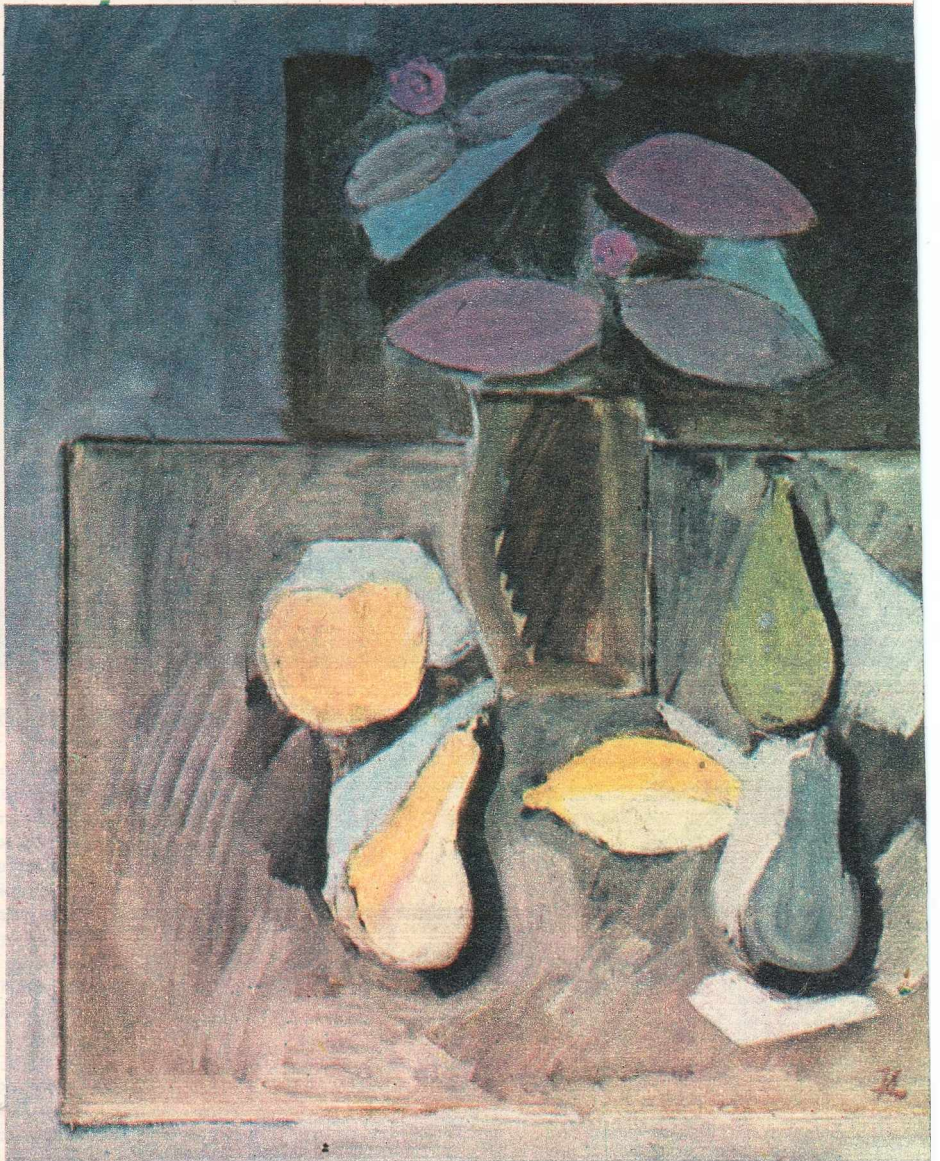
Cu o oarecare întârziere, la care ne-a obligat ingraturul ritm de tipărire a revistei noastre ilustrate, ne facem totuși plăcuta obligație de a prezenta cititorilor noștri imaginile alăturate dintr-o expoziție bucureșteană, ce a stîrnit nu demult un viu interes. Cinci artiști plastici de puternică și distinctă personalitate, dar legați între ei printr-o afinitate de crez poetic, de sinceritate a expresiei, și-au adus fiecare — conform unei foarte proaspete tradiții a sălii «Apollo» — câteva din ultimele lor lucrări pentru a le confrunta cu iubitorii, tot mai mulți, ai artelor plastice. Pe unii îi cunoașteți mai de mult, alții sînt poate nume noi pentru dv., dar și Constantin Piliuță, și Constantin Baciuc, și Aurel Nedel, și Mihai Bandac, și Constantin Foamete au oferit intense satisfacții estetice privitorilor.

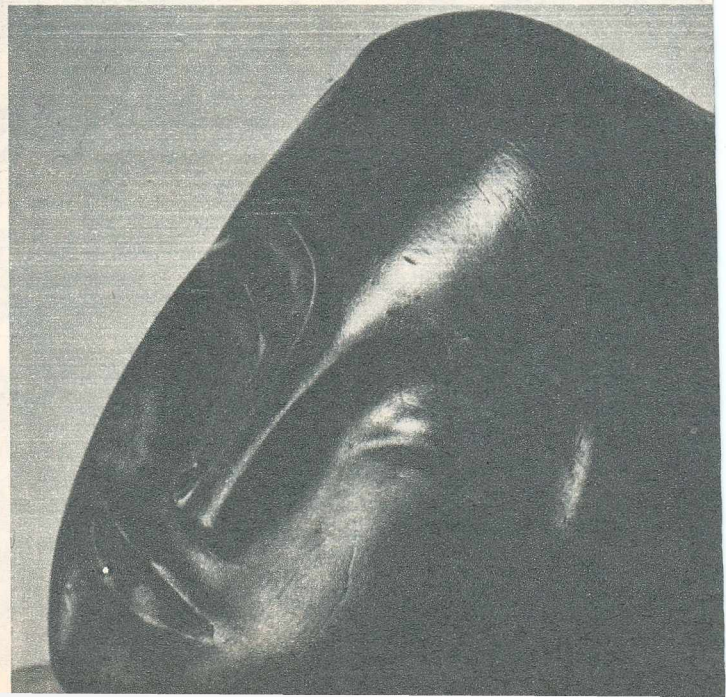
A. NEDEL:
„Natură statică“

M. BANDAC:
„Compoziție“

C. FOAMETE:
„Visare“

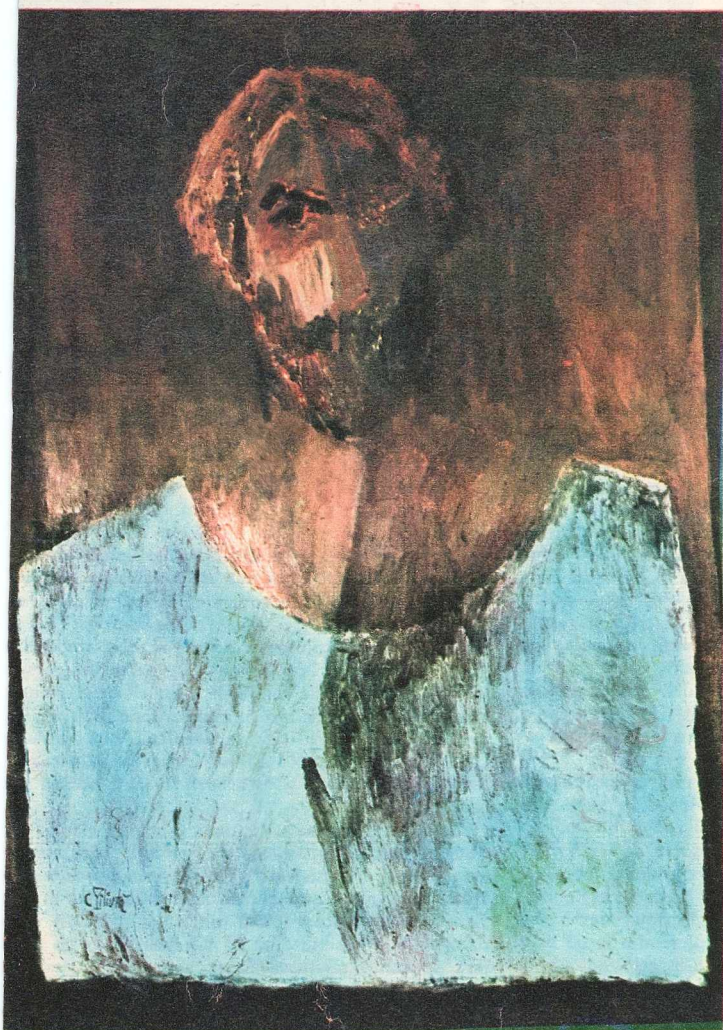

C. PILIUȚĂ:
„Natură statică“

C. BACIU:
„Taraf“

C. PILIUȚĂ:
„Portret“

C. BACIU:
„Concert“

Nea Ilie

...Stăteam și priveam, toată ciurda de tinerime care mai tîram încă un picior prin copilărie, la mulțimea adunată în piața din centrul orașului și strigam, împreună cu ceilalți, bucurându-mă că nu ne ceartă nimeni pentru gălăgie: «Vrem guvern democrat!» Era o larmă nemaîntîlnită care ne plăcea, și ne plăcea mai ales faptul că toți oamenii aceia serioși, gravi, încruntați (muncitori de la Franco-Român, azi Progresul-Brăila, din docuri, hamali din port) nu ne certau, ci ne lăsa acolo, în valul acela de trupuri, ocrotindu-ne să nu ne strivească mulțimea. Asta însemna, fără nici o îndoială, că lumea se schimbă, că țara loana, care vindea semințe în colțul străzii Dorobanți, avea dreptate cînd spunea «Se-ntoarce lumea cu dosu-n sus, măică». Și cum se schimbă lumea asta, cum nu se întoarce cu dosu-n sus, ci și-l pune acolo unde-i stă bine să se aplece, nouă, celor mai răsăriți, ne-a vorbit în seara aceea, adunați în jurul unei tarabe goale din piața săracă, Ilie State, de pe Dorobanți, bănuț mai de mult de oameni, încă de pe timpul nemților, cum că ar fi comunist. «Mă — spunea el — eu vin de la țară, am fost acolo trimis de partid, să împărțim pămîntul moșierilor. Și io, Ilie State, hamal în port și fiu de hamal, că voi mă știți, mă știți mă?», «Te știm, nea Ilie», «Io, mă, am dat pămînt la țărani. Plîngeau muierile, mă, plîngeau și bărbați în toată firea și sărutau pămîntul. Pricepeți, mă?», «Pricepem, nea Ilie», «Pricepeți pe dracu'. Ați fost vreunul la țară, mă? Nu. Păi vedeți, atunci cum să pricepeți, mă? Dar hai s-o luăm pe partea ailaltă. S-o luăm?», «S-o luăm, nea Ilie», «Uite, eu vă întreb și voi să-mi răspundeți drept. Răspundeți, mă, drept?», «Răspundem, nea Ilie». «Care vrei să te faci hamal în port și care vrei să te faci om, să înveți la liceu, apoi mai departe la facultate...», «Păi, am vrea noi, nea Ilie, dar de unde bani?», «Bani, mă, fără bani, mă, plătește statu'». «Da' de unde are, nea Ilie, bani așa mulți statu' ăsta?» «Asta e, mă, că acum n-are, dar dacă punem guvernul nostru, al muncitorilor și țărănilor, atunci o să aibă». «Păi, hai să-l punem, nea Ilie, ce mai așteptăm?» «Ho, mă, că asta nu merge chiar așa. Pentru asta trebuie să-i obligăm pe cei de la putere să plece». «Păi să-i obligăm, nea Ilie». «Ii obligăm, mă?» «Daaa» — răspunse ciurda. «Taci, mă, că-ți trăsesc una de vezi numai revoluție. Ștergeți nasu'. Tac-tu să-i obligi, mă, mă-ta să-i obligi». «Și noi ce facem, nea Ilie?» «Voi răspundeți la ce vă întreb: vreți să învățați?» «Care da, care nu, care a făcut-o pe mortu-n păpușoi. «Mă, vreți sau nu vreți?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți să mincați de trei ori pe zi, pe săturatelea și bine?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți haine bune?» «Vrem, nea Ilie». «Bine, mă, atunci...», «Nea Ilie!» «De ce mă înterupi, mă, ce vrei?» «Chiar toți pot merge la școală și la facultate?» «Păi tu ai fost surd, mă? Am spus toți, toți». «Chiar toți, toți, nea Ilie, adică și eu?» «Și tu, mă, dar nu cred că or să te primească, că pari cam tare de cap. Încolo, toți, absolut toți. Adică nu chiar toți, mă, că exploataorii cu tot neamul lor mai va». «Și ăștia ce-or să facă, nea Ilie, unde or să învețe?» «În... Au învățat destul, mă. Gata, acum e rîndul nostru». «Dar copiii lor, nea Ilie, că e băiatu' băcanului de la noi de pe stradă și sînt prieten cu el, și tat-su ne dă pe datorie...» «Mă, tu nu pune întrebări reacționare, că-ți trăsesc una de nu te vezi. Voi să-mi răspundeți mie aicea drept: vreți să mergeți la școli, vreți să mincați pe săturatelea, să vă îmbrăcați bine, să trăiți și voi o viață omenească, acolo, vreți, mă?» «Vrem, nea Ilie». «Atunci, uite ce faceți. Mergeți acasă și să-i spună fiecare lui tat-su și lui mă-sa că vreți tot ce v-am spus eu că vreți și că asta nu se poate dacă ei nu ies în stradă să ceară guvern democrat. Înțeleș, mă?» «Înțeleș, nea Ilie». «Uite, luați și afișele astea și lipiți-le pe străzi, și aveți grijă să nu le rupă dușmanul de clasă». «Nea Ilie». «Ce mai vreți?» «Ai să înveți și matale?» Omul se sprijini în privirea sinceră a copilului și răspunse cu o voce caldă, catifelată, necunoscută nouă pînă atunci: «Am să învăț, mă, panaghia mă-sii, am să învăț și eu, o să învețe tot omu' din țara asta, c-a venit și vremea lui!».

Peste două zile a fost găsit într-un șanț, în Comorloafa, lângă abator, cu țeasta spartă de un drug de fier. Avea gura infundată cu afișe.

Peste trei zile, în piața din centrul orașului se sărbătorea victoria: primul guvern democrat fusese impus de mase. Muncitori, hamali, docheri, bărbați și femei erau veseli, cîntau, vociferau, dădeau din mîini, țineau discursuri. Noi, ciurda de tineri, care mai tîram încă un picior prin copilărie, eram triști. Am fugit de larmă, coborînd pe strada Galați, pînă la piața săracă, și acolo, în jurul tarabe goale, am stat pînă noaptea tîrziu. «Vreți, mă, să învățați?» «Vrem, nea Ilie», «Vreți să mincați pe săturatelea?» «Vrem, nea Ilie». «Vreți să vă îmbrăcați bine?» «Vrem, nea Ilie». «Vreți, mă, să trăiți ca oamenii?» «Vrem, nea Ilie».

Să trăim ca oamenii...

teatru

O NOUĂ PREMIERĂ LA TEATRUL TINERETULUI DIN PIATRA NEAMȚ

„WOYZECK“

de Georg BÜCHNER

Ceea ce poate aduce nou regizorul contemporan este nu numai angajarea estetică, ci și filtrarea acesteia printr-o atitudine politică de cele mai multe ori deschisă, explicită.

Ar fi posibil ca Radu Penculescu să scrie cîndva un manifest consacrat noilor forme ale umanismului, într-o lume dominată de furie și violență, și consacrat protestului, în numele adevărului și dreptății. Pînă atunci însă, pentru a-i cunoaște ideile, nu ne rămîne decît să încercăm să i le descifrăm din modalitatea sa proprie de expresie: spectacolul teatral. Dacă vom aminti că în realizările sale din ultimii ani atenția i-a fost reținută de piese ca «Richard II» de Shakespeare, «Tango» de Mrozek și «Dansul sergentului Musgrave» de Arden — piese în care găsim obsedanta necesitate de a defini o atitudine umană în fața puterii, a forței, devenită o dimensiune care alienează — nu vom fi surprinși că alegerea ultimei sale premiere este o piesă de Büchner și că ea se numește «Woyzeck».

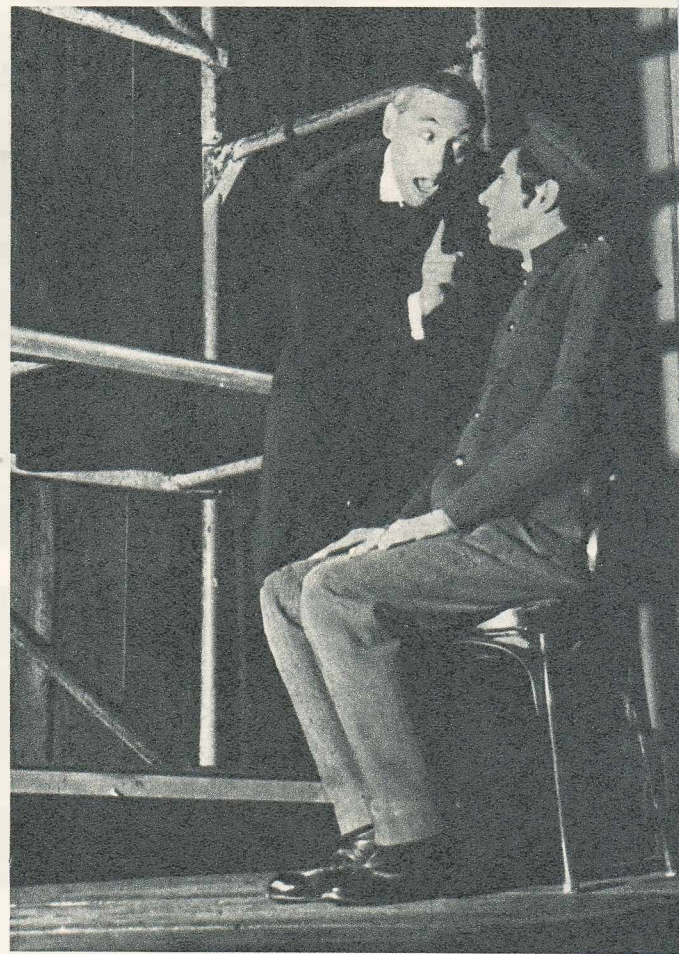
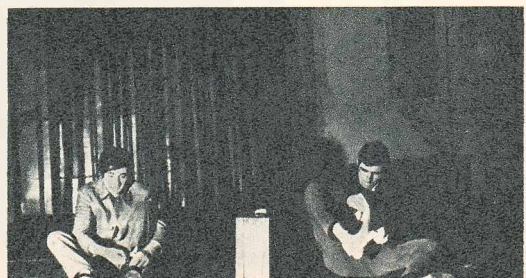
Figura lui Büchner ne este contemporană pentru că ea combină, pentru a le desăvîrși, vocația revoluționară cu talentul dramaturgului de geniu. Protestul violent și lucid împotriva ordinii sociale ce neagă libertatea individului este transfigurat, la aceeași temperatură, în operă de artă, cuprinzînd, în germene, elemente de teatru absurd, teatru epic și poetic.

Woyzeck, eroul tragediei omului singur, apare ca un individ extrem de sensibil și deschis misterului vieții. Absurdul și inumanul realității sociale apar cu atît mai multă pregnanță cu cît demonstrația se operează tocmai pe un caz plin de puritate și naturalitate.

Regizorul și-a gîndit spectacolul ca experiență teatrală inedită, un inedit pus în slujba descifrării unor sensuri complexe sociale și istorice. Coborînd personajele în sală (în scena bilciului), regizorul refuză convenția obișnuită a «teatrului în teatru» și suprapune timpul și spațiul artistic celui real, integrîndu-ne alarmant în aceeași lume «civilizată», dominată de simbolul bilciului, al perversității naturii umane pînă la anihilarea ei. («Totul e doar educația, altfel avem o natură animalică sau mai bine-zis o animalitate rațională».)

Relațiile dintre personaje înfățișează o comunitate istorică reală, cea a burgului german, în care toți știu totul despre toți: drama omului singur e cu atît mai cumplită cu cît ea se desfășoară sub privirile înstrăinate ale unor martori permanenți. Decorul, din lemn aspru și fier, al cărui autor e tot Radu Penculescu, scoate, dincolo de arlecini, în două mari cutii, geometric împărțite, personajele, oferindu-ne pe plan istoric radiografia epocii, iar pe plan estetic radiografia teatrului, pentru că se urmărește o simplitate esențială, în care se refuză orice artificiu, orice pînză, orice iluzie. O perdea de sfori reprezintă gratii mobile și, în același timp, unicul element decorativ al spa-

Andres (Alexandru Drăgan) și Woyzeck (Mitică Popescu).

Moment de dialog absurd: doctorul (Theodor Danetti) și Woyzeck.

țiului scenic, în care se văd caloriferele și pereții răgăliți ai culiselor. Aici actorii asistă la spectacol actori, după cum personajele, în prim plan, asistă la dramă ca personaje. Amintim de asemeni început și sfîrșitul spectacolului în care se rezolvă ambiguu viața-artă prin prezența inedită a actorilor-personor în sală. Contribuția evidentă a lui Radu Penculescu este tocmai această, s-o numim, pirandellizare a spectacolului care, prin deruta rezultată din distrugerea clasicei iluzii a scenei italiene, integrează întregul colectiv (de spectatori și de actori) în acest posibil ritm care e teatrul.

Costumele (semnate de Ioana Gărdescu de la Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra»), mohorite și neprietenoase accentuează în gravitate această senzație de insuporabilă tensiune a suplicului celui care, aflat în relativismul unei existențe fără morală și principii, e condamnat la imposibilitatea de evadare dintr-un univers fără speranțe și iluzii. Doar senzuala Marie poate câteva pete de culoare vie în această lume dură, crușătoare și cenușie care o va distruge.

Dacă virulența lui Büchner are totuși ca punct de plecare candoarea trădată, dacă cultura și rigori regizorului reușesc să transmită sensurile cele mai nuanțate — tinerețea interpreților se aliază la reușita acestui mai mult decît interesant moment teatral (chiar dacă unii din ei se manifestă cu oarecare stăpînire). Remarcabil rămîne însă acest valoros spirit echipă (unitar ca acumulare de talente) al colectivului actoricesc al teatrului din Piatra Neamț, în care toată de la Mitică Popescu (Woyzeck) și pînă la apariția esențială dar substanțială a Mădălinei Rădulescu (Marie), se integrează în viziunea și atmosfera reprezentăției.

Arhitecturat dens, dar în același timp extrem clar, spectacolul degajă tensiunea unui ritual păgîn de sacrificiu.

Nicolae Bălcescu: ROMÂNII SUPT MIHAI-VOIEVOD VITEAZUL

A apărut o nouă ediție (Minerva, 1970, București) — a cita? — din *romanii supt Mihai-Voievod Viteazul* de Nicolae Bălcescu. Dovadă că scrierea a venit pentru masele de cititori o carte de căpătii. Și nu numai pentru ea ne înfățișează una din perioadele cele mai eroice din întreaga istorie a Țării Române, intrate atunci din plin, definitiv și cu adevărat într-un context european, și resuscită figura marelui domnitor și conducător de război, ci și pentru că din paginile ei se desprinde și crește ca o prezență elară, sunîndu-și cristalele, personalitatea de extraordinară puritate a autorului. În realitate, omul e mai înalt decît schela operei sale, și aceasta doar în relativ, fiind neterminată, ci chiar în absolut. Arhitectul își nină construcțiile. Pentru poporul român, Nicolae Bălcescu reprezintă în primul rînd o valoare etică și existențială, o valoare inestimabilă, prezentînd acoperirea noastră în aur. Istoricului și scriitorului, revoluționarul, desprins parcă din *Viețile* lui Plutarh, le e superior; iar acest — omul, decantat din roua cea mai curată a acestor plaiuri. Nicolae Bălcescu a fost un mare revoluționar, din rasa celor mai intransigenți și implinți în fapte și simțăminte, legat de patrie printr-o iubire ce nu vine oarbă, și de omenire, în ansamblul ei, printr-un sentiment ce nu vine abstract, sufocîndu-se într-o revoluție incompletă, limitată ca înfăptuirea și ca înfăptuirii, pe care încearcă mereu s-o împingă spre stînga și-o dezvoltă. La 1848, Conu' Leonida era de-abia un june și să facă cu revoluția, dînd «față cu reacțiunea», lui Nicolae Bălcescu nu i-a fost dor. Realitatea istorică a vremii — procesul de trecere de la feudalism la capitalism era încă în curs — constituia o scenă prea strîmțată pentru el de impetuozitate, cerînd spațiu de mișcare, ce i-a fost merit lui Bălcescu. Bustul și brațele protagonistului ies din culise afară. În raport cu vocația de insurgent sublim a lui Bălcescu, visînd la o coordonare internațională a energiilor, revoluția burgheză de la 1848 din Muntenia, toată marea ei importanță istorică, ni se pare prea puțin. Omul își pășea cu mult epoca.

Această fatalitate a nedesfășurării pînă la capăt a tuturor capacităților, explicabilă după cum am văzut prin caracterul istoricește limitat al revoluției burgheze de la 1848, dar și prin alte cauze, cum ar fi lipsa de îndrăzneală atît de necesare pentru o activitate militantă mai susținută, și starea tot mai precară a sănătății, această realitate de latențe neexploatate au creat la Nicolae Bălcescu un fel de bovarism al acțiunii. «Dumnezeu armatelor» nu i-a rezervat nici un rol: și tocmai de aceea se arată cititorul atît de fascinat de cel căruia, dintre români, Marte i-a hărăzit gloria cea mai mare. Mihai nu este numai simbolul unui popor în luptă pentru neatințare, ci și proiecția ideală, ipostaza dorită a autorului pune mîna pe condei pentru a evoca spada pe care nu o mai poate apuca. brațul slăbit și scheletic care cioplește ca prin miracol cea mai colosală statuie consacrată vreodată domnitorului român se descarcă, susținîndu-l, energiile provenind din dorințe refulate. Ca și voievodul muntean care analizase după principiul feudal prima unire a principatelor, efemeră ca vis sau ca o floare, dar cu consecințe incalculabile pentru dezvoltarea ei în spirit, Nicolae Bălcescu preconizează la rîndu-i unirea Țării Române, dar în cadrul unei revoluții generale. În *Românii supt Mihai-Voievod Viteazul*, domnitorul care întrupează triumful acțiunilor sublimite se privit continuu din perspectiva unei nostalgii a faptei. Stilistic, acesta se exprimă prin frecvența predicatelor. Se poate vorbi de o hegemonie a verbului în proza lui Nicolae Bălcescu. Mai mult: pe fondul acestui sentiment de complăcere, cu care autorul redă mișcarea, acțiunea, sta — lucrarea sa de căpetenie fiind o mică *Iliadă* a românilor, plină de bătălii grandioase ca și de lupte locale, de busculade, ambuscade, artileriei — se detașează preferința pentru linia avîntat cinetică, pentru victoria fulgurantă: «*În vremea aceasta, viteazul și strălucitul Albert Kiraly, cu o iuțime neuzită, cu foc și cu fer, prădînd și pustiind, își rostește mele, fulgerînd prin toată Bulgaria*»; «*Garnizoana, nemaiputînd sta mult împotriva, ceru ajutor de la Gazi-Ghirai, hanul tătarilor. Acesta sculă un îmărmare de tătari și puindu-le cap pe Adil-Ghirai, zburară în ajutorul tătarilor*»; «*Mihai, aflînd aceasta, trimise pe Albert Kiraly, care, întîmpinînd dușman la 16 martie, îl sparge și îl fugărește, și cetățuia Silistra, cruțată în-atunci, o asemănă cu pămîntul; apoi, nemaîntîrziînd, se învîrtește la rășul neîntărit Turtucaia, cale de o zi de Ruscium, îl aprinde, ucigînd mulți locuitori, și se întoarce în grabă, pînă-n dezhgheta de tot Dunărea, la București, unde se afla Mihai. Acesta îl porni îndată la Brăila, în ajutorul lui Mihailcea*». Nicolae Bălcescu realizează o accelerare cinematografică a mișcării, cartea în întregul ei fiind un poem cinetic de un amețitor dinamism, un fel de supraproducție vertiginosă, cu decoruri foarte variate și figuratie bogată. Poate că termenul de *tehnică a basoreliefului*, care dă o imagine prea statică despre proza lui Nicolae Bălcescu și de ceea ce întrucîtva falsă, ar trebui corectat (observația în sine, aparținînd, după cum se știe, lui Tudor Vianu, rămîne oricum fundamentală). Oare ar fi mai exact să vorbim de o tehnică și de efecte ale cinematografului în relief?

Cazul este ciudat: un om martirizat de suferință, un muribund compune o fortissimo o simfonie războinică și virilă, găsînd în ea compensație pentru o dureroasă și secretă frustrare; expiră în zăngănit de arme, în lin tumult fictiv, ca un războinic, așa cum și-ar fi dorit. A murit fără să fi împlinit acele mărețe fapte pentru care se simțea chemat și poate sără să fi știut că a dus pînă la capăt una cu mult mai grea: aceea de a închide perfect cercul unei vieți exemplare de neasemuită spiritualitate și noblețe. Nicolae Bălcescu a fost unul dintre acei oameni minunați prin care un popor își justifică menirea pe pămînt.

de Teodor MAZILU

CEL CARE CONFUNDA POEZIA CU SOMNUL

Y a descoperit că realitatea — nu știa de ce — e un lucru care-l supără din cale-afară. Admite orice, în afara de evidență... Și atunci a devenit o ființă mai poetică...

Îl se pare că realitatea caută să-l jignească, de aceea fuge cît mai departe. Se socoate net superior realității, așteaptă ca realitatea să-l ajungă din urmă. Cum apare o problemă, cum îl apucă un fel de spaimă. Dacă la serviciu, ca la orice serviciu, apar unele probleme, Y caută să dispară.

În acest timp, Y nu vede și nu aude nimic. Dacă cineva încearcă să-l pună la curent, Y se apără cu înverșunare.

— Nu știu. Nu vreau să aud nimic...

Din această pricină, Y nu vrea să audă nici o veste proastă. Se baricadează și protestează.

— Nu vreau să știu nimic. Nu mă interesează... Nu-mi spune nimic... Nu vreau să ascult...

Pe el nu-l interesează lumea reală. El are «lumea lui»... Pe el nu-l interesează stelele, el are «stelele lui».

De aceea, chiar dacă ție și s-a întîmplat o nenorocire, Y te roagă să nu i-o divulgi. Mai mult decît atîta, te imploră să-i povestești ceva vesel.

— Spune-mi mai bine cum ai petrecut la Sovata...

Chiar dacă lui i se întîmplă vreo nenorocire, încearcă să nu-o recunoască. După ce soția l-a părăsit, continua să zîmbească. Dădea impresia că nimic nu s-a întîmplat. Continua să facă planuri de viitor.

— Anul ăsta mă duc cu soția la mare...

Soția dispăruse, dar el continua să-și facă planuri de viitor, îi era lene să admită evidența...

A căzut după aceea la un examen unde urma să obțină un titlu; nici acest eveniment nu l-a înregistrat. Se comporta ca și cum ar fi reușit printre primii. Are aproape 45 de ani, dar cînd se uită în oglindă, își descoperă — Dumnezeu știe cum — un chip de adolescent.

El crede că ignorarea realității e dovadă de «sensibilitate poetică»...

— Așa sînt eu... O fire de poet... Sînt dincolo de realitate... Realul mă înspăimîntă... Am universul meu... Caut ceva mai frumos...

De fapt, Y nu caută ceva mai frumos. Caută un loc unde să doarmă adînc, fără să-l tulbure nici măcar o muscă

Cititorul *Romulus Andrian*, student din București, ne trimite o scrisoare plină de aprecieri măgulitoare la adresa revistei și a almanahului. Cităm: ««Flacăra» este o revistă foarte bună. Deși unele numere sînt mai slabe din punct de vedere tehnic, altele din punct de vedere al conținutului, majoritatea numerelor sînt însă atît de bune, încît răscumpără greșelile celorlalte. Am totuși o mică observație: unele fotografii, nu multe, sînt totuși mai slabe. Un exemplu recent: fotografia actriței Carmen Stănescu, de pe coperta numărului 6 al revistei, nu este dintre cele mai reușite. Și o sugestie. O revistă de talia celei pe care o conduceți ar merita o hîrtie ceva mai bună. Chiar cu riscul măririi prețului de vînzare». Lăsînd la o parte «riscul» de care vorbiți și care pentru mulți cititori cu venituri modeste contează, trebuie să observăm că, încă în cursul anului trecut, calitatea hîrtiei s-a îmbunătățit simțitor; procurarea (din import) a acestei hîrtii ne solicită nu puține sacrificii. Desigur, e loc și pentru mai bine. Dar mai trebuie să așteptăm. Pînă atunci, vă mulțumim pentru cuvintele bune; răspunsul la întrebarea personală îl veți primi acasă.

O foarte tînără cititoare, *Lidia Cobziuc*, elevă în clasa a VIII-a din satul Hătcărău, com. Drăgănești, jud. Prahova, ne întreabă ce trebuie să facă pentru a deveni și cîntăreață de muzică populară și actriță de cinema. Multe. În primul rînd să treacă examenul de admitere. În al doilea rînd, dacă e convinsă că are calitățile necesare, să se înscrie, eventual, la un liceu de muzică. În al treilea rînd, să învețe și să citească cît mai mult. În al patrulea rînd, să ne scrie din nou peste patru ani, cînd vom continua cu enumerarea sfaturilor. (Deși, la 18 ani cine mai ascultă de sfaturi?)

Continuăm să primim destule scrisori în legătură cu televiziunea. De altfel, nu ne-am îndoit nici o clipă că această este o temă care pasionează cele mai largi cercuri de cititori. O rugăm pe tovarășa *Luiza Seche* din București să ne ierte că nu-i publicăm lunga scrisoare deschisă, dar credem că nu are rost să reaprimem polemica în legătură cu fapte, la ora aceasta, de mult trecute. Nu ne vom angaja în discuție nici cu tov. *Romulus Niculescu* din Timișoara, deoarece dumneasa a găsit de cuviință să ne trimită o copie (cam greu descifrabilă) după o scrisoare expeditată, probabil, sub formă de circulară, la mai multe redacții.

Ceea ce nu este — s-o recunoaștem — «fair play». În condițiile acestea, dialogul nostru se transformă în miting, activitate pentru care nu sîntem pregătiți. Mulțumindu-l însă tuturor celor care ne-au scris și asigurîndu-i că vom ține seama de toate observațiile ce ni se par judecîtoare și vom reflecta cu seriozitate asupra celor care încă nu ne-au convins, am vrea să ne oprim, pe scurt, la o idee pe care, sub o formă sau alta, o regăsim în majoritatea scrisorilor. E vorba despre părerea după care televiziunea are în primul rînd misiunea să-i destîndă pe spectatori, să-i deconecteze și să nu-i copleșească printr-un caracter «instructiv» prea pronunțat. Ni se pare că o asemenea caracterizare a televiziunii este unilaterală și minimalizatoare. De fapt, fie că vrem, fie că nu, televiziunea are mai presus de orice o imensă valoare informațională; datorită ei ne devin accesibile, cu o mare forță de convingere, realități, evenimente, idei din cele mai felurite domenii, datorită ei trăim într-o comuniune permanentă cu întreg miraculosul univers al oamenilor. Deosebirea tranșantă dintre «distractiv» și «instructiv» ni se pare prea schematică. În fond, tot ce se transmite la televiziune trebuie să fie ușor asimilabil, prezentat într-o formă plăcută, care să-i «prîndă» imediat pe spectatori. E sigur că nimeni n-ar accepta un program alcătuit exclusiv din conferințe și «cronici ale ideilor» dar, credem, că nici unul format doar din varietăți și meciuri de fotbal. Controversa dintre cronicari și unii cititori ni se pare, de fapt, fără obiect; toată lumea vrea, în esență, emisiuni bune (adică interesante, pline de miez și cît mai accesibile) de la deschiderea pînă la închiderea programului.

E foarte verosimil ca părerea cititoarei *Victoria Drăgănescu* din Galați să fie justă: există, probabil, cîțiva amatori de prime (pentru economii) care au hotărît să scurteze cu un număr de centimetri ciorapii feminine, spre profundă nemulțumire a cumpărătoarelor. Vom cerceta cazul semnalat și vom comunica la timp concluziile la care am ajuns.

Studentul politehnician *Szabo Geza* din Timișoara crede că ne-a prins cu o greșală: într-o caricatură reproducută după o revistă franceză, în nr. 7 al revistei noastre, nu se dă noțiunii de «an-lumină» sensul corect din punct de vedere științific. Tovarășul Szabo n-a aflat încă de o altă noțiune, ce e drept ne-politehnică: umorul. Dacă și caricaturile s-ar face doar în strictă conformitate cu manualele de fizică și matematică, unde am ajunge? Să nu ne pierdem umorul, tovarăși ingineri și viitori ingineri!

În încheiere, reproducem integral scrisoarea cititorului *Carol Novac* din Brașov: «De ce apare revista «Flacăra» o dată în 32 de pagini și citeodată în 48 de pagini? Am dori-o în 48 de pagini». Și noi.

CELE 196 DE ZILE ALE LUPTEI PENTRU PUTERE

(Urmare din pag. 7)

voluționare, avea acum un guvern reacționar omogen. Reacțiunea încercase și reușise o contraofensivă, dar fără bază de masă.

DIN NOU ÎN OFENSIVĂ

Știrea — cu tot hazul ei cam dubios — a constituit un moment de îngrijorare în rindul maselor populare. O asemenea întorsătură punea sub semnul întrebării toate cuceririle de pînă atunci. Drept urmare, în aceeași zi (19 octombrie) după-amiază, de cum au aflat că guvernul Sănătescu și-a retras demisia, 60 000 de bucureșteni s-au strîns într-un miting în Piața Universității. În următoarele zile în întreaga țară au avut loc adunări similare unde masele cereau plecarea imediată a guvernului «generalilor». Zeci de mii de muncitori, țărani și intelectuali au luat parte la întrunirile și demonstrațiile organizate în acest scop la Iași, Brăila, Constanța, Ploiești, Sibiu, Lupeni, Petroșani. Și în timp ce la conducerea țării se afla un guvern ostil oricărui transformări democratice, masele au luat inițiativa, ocupînd primăriile, prefecturile, instituind în fabrici și uzine comitete de întreprinderi.

Sub presiunea evenimentelor, înspăimîntate de riposta maselor populare, cercurile palatului și reprezentanții partidelor burgheze au hotărît formarea unui nou guvern. Cu acest prilej au fost folosite toate tertipurile posibile, fie în ceea ce privește alcătuirea listei propriu-zise — care era fără reprezentanți F.N.D. — fie prin încercarea de a da viitorilor miniștri F.N.D. portofoliile celor mai neînsemnate ministere.

Făcîndu-se purtătorul de cuvînt al regelui, care se pregătea să plece pe front pentru 8-10 zile și care, vezi bine, nu putea lăsa țara fără guvern, Iuliu Maniu a trimis «vorbă» celor aflați la masa tratativelor în vederea alcătuirii unui nou guvern despre intențiile

regelui. Dacă nu se vor încheia tratativele pînă a doua zi seara, glăsuia trimisul lui Maniu, el, regele, va fi nevoit să completeze vacanțele din guvern, adică să ia cele două locuri ale reprezentanților P.C.R. și P.S.D.

Dar amenințarea n-a impresionat pe nimeni, cu atît mai puțin pe cei din Consiliul Național F.N.D., care aveau de partea lor forța extraordinară a maselor trezite la viața politică. La 4 noiembrie, consiliul național F.N.D. a dat el un avertisment public cercurilor reacționare, socotind necesar să sublinieze că... «dacă pînă azi (4 noiembrie) la ora 9 nu vom avea guvernul pe baza înțelegerii stabilite, F.N.D. va păși la acțiunea directă pentru soluționarea crizei de guvern, în interesul suprem al poporului român (...)».

Cunoscînd forța F.N.D., reprezentanții partidelor politice burgheze au înțeles că a întinde mai mult coarda ar fi periculos. În aceeași zi, conform negocierilor purtate, ele s-au pus de acord asupra programului și componenței noului guvern. F.N.D. deținea acum: vicepreședinția Consiliului de Miniștri, portofoliile a șase ministere, trei subsecretariate de stat. Planurile reacțiunii fuseseră contracarate. Forțele democratice erau din nou în ofensivă.

ÎN CULISELE PALATULUI

Suvoiul forțelor democratice creștea de la o zi la alta. La sfîrșitul lunii noiembrie, în 30 de județe își exercitau puterea prefeți și primari instalați de masele populare. La chemarea P.C.R., țărani din numeroase sate, mai ales acolo unde fuseseră schimbați primarii, intraseră cu plugurile în pămînturile moșierilor. În fiecare duminică spre sate plecau echipele muncitorilor din fabrici pentru a contribui la clarificarea politică a țărănimii. Tot mai dese erau prilejurile cînd

la adunările și demonstrațiile din orașe puteau fi văzuți, manifestînd pentru un guvern democratic, și oameni veniți de la sate. Nimic nu părea că mai poate să oprească masele din drumul pe care porniseră: nici ciocnirile sîngeroase cu reprezentanții autorităților, nici amenințările acestora, nici decretul care interzicea adunările publice, mitingurile etc. Ministrul de interne din al doilea guvern Sănătescu recunoștea, cu amărăciune, eșecul măsurilor menite să potolească lupta maselor populare pentru democratizarea țării. Chiar primul ministru, într-una din ședințele Consiliului de Miniștri, se temea să nu scape frînele din mină. Evoluția evenimentelor era clară pentru oricine știa să vadă și să judece faptele.

Și totuși, reprezentanții partidelor burgheze și ai cercurilor palatului, speriați de pozițiile cîștigate de Frontul Național Democrat în viața politică a țării, își mai închipuiau că pot să întorcă totul după vrea lor. În timp ce forțele populare puneau stăpînire pe tot mai multe primării și prefecturi preluînd astfel, în mod practic, de jos, puterea, în culisele palatului se urzeau noi planuri pentru îndepărtarea de la guvern a reprezentanților Frontului Național Democrat. În ședința Consiliului de Miniștri din 27 noiembrie, reprezentanții P.N.Ț. dădeau o declarație prin care susțineau că programul de guvernare nu fusese realizat din vina grupărilor democratice din guvern. Miniștrilor democrați li se punea în vedere că menținerea guvernului de coaliție era posibilă numai prin încetarea acțiunilor de democratizare, desființarea gărzilor populare înarmate și sistarea campaniei de presă duse împotriva miniștrilor reacționari.

Noua criză de guvern era însă urzită la palat. Regele și Maniu căutau variante convenabile, alegeau persoana viitorului prim-ministru, se gîndeau chiar și la modalitatea consultărilor. La 2 decembrie miniștrii din Partidul Național Țărănesc, respectînd indicațiile «șefului», și-au prezentat demisia. Nicolae Rădescu, căruia i-a fost dat mandatul de întocmire a listei guvernamentale, a trecut foarte repede peste faza consultărilor începînd să recruteze febril «tehnicienii» pentru guvern. La 4 decembrie lista noului guvern era deja stabilită. În seara aceeași zile, în jurul orelor 19,00, viitorii miniștri trebuiau să depună jurămîntul în fața Maiestății sale! În cabinetul ministrului de interne așteptau în ținută de gală clipa cînd aveau să fie chemați la rege.

Au așteptat cîteva ore pînă cînd au fost anunțați că investitura lor nu va mai avea loc. Și n-a mai avut loc atunci și... nici altă dată. Cu cîteva ore înainte a ceremoniei de

investitură a viitorului guvern, Rădăscu primit o invitație din partea Consiliului Național F.N.D. Deși era ceva cu neașteptat, generalul n-a stat o clipă cumpănă și s-a dus. Discuțiile au fost asidue. Datorită acestei întrevederi au fost clarificate intențiile cercurilor reacționare de destrămarea Frontului Național Democrat și consultarea separată a partidelor și a rilor politice), de a rupe unitatea muncitoare și de a înlătura de la conducere reprezentanții forțelor democratice. Cu prilejul acestei întîlniri, generalul înțeles că un guvern de «tehnicieni» guvern paravan de fapt, un guvern reprezentarea forțelor democratice, să primească, de la început, riposta hotărîtă a maselor populare. Revenirea la forma precedentă, a guvernului de coaliție, pe care la început cu destule rezerve, i-a pășit pe cele din urmă, ca fiind singura soluție. Dacă Maiestatea sa regală și liderii partidelor burgheze aveau să accepte propunerea F.N.D. era gata să continue dezbaterile asupra componenței și programului noului guvern!

De la Consiliul Național al F.N.D., generalul Rădescu a alergat la palat. A durat o vreme pînă a fost primit. A doua zi, cu prilejul unei noi întrevederi, acceptîndu-se «armistițiu între partide», F.N.D. reușit să impună ca puncte în program guvernare cîteva obiective esențiale: încetarea, în continuare, cu toate forțele războiului antihitlerist, democratizarea statului și a vieții publice, adoptarea unei legislații democratice, consfințirea tuturor formelor de organizare și — ca un punct deosebit de important — înlăturarea reformei agrare.

În ziua următoare, la 6 decembrie, guvernul Rădescu depunea jurămîntul mîndu-și astfel investitura. Reprezentanții F.N.D. dețineau, în noul guvern, vicepreședinția Consiliului de Miniștri și 3 subsecretariate de stat. Dintre «tehnicienii» rămasese decît unul: la ministerul de externe, Oricît de dibaci fuseseră conduse — acțiunile inspiratorului lor (I. Maniu) — masele de culise ale elementelor reacționare se lăvăseră și de data aceasta de forța populară a Frontului Național Democrat.

ZILE FIERBINȚI

Timpul care a urmat pînă la instaurarea guvernului dr. Petru Groza a cunoscut o efervescentă efervescență politică. Masele populare țin în mină satele, orașele. Țăranii împart pămînturile, își aleg singuri primarii, constituți în delegații, asaltă ministerele conduse de liderii partidelor

◀ În acele zile fierbinți ale începutului de martie, masele largi populare dădeau bătălia pentru cucerirea puterii. Femeile, această largă categorie a populației, și-au adus din plin contribuția la victoria forțelor democratice. În fotografie: femei din orașul Tulcea demonstrând pentru un guvern F.N.D.

La Reșița, ca și în alte centre industriale ale țării, muncitori români, maghiari, germani și de alte naționalități, își exprimă într-o dirză solidaritate, care, în fine, avea dreptul să se afirme, adzeiunea față de F.N.D.

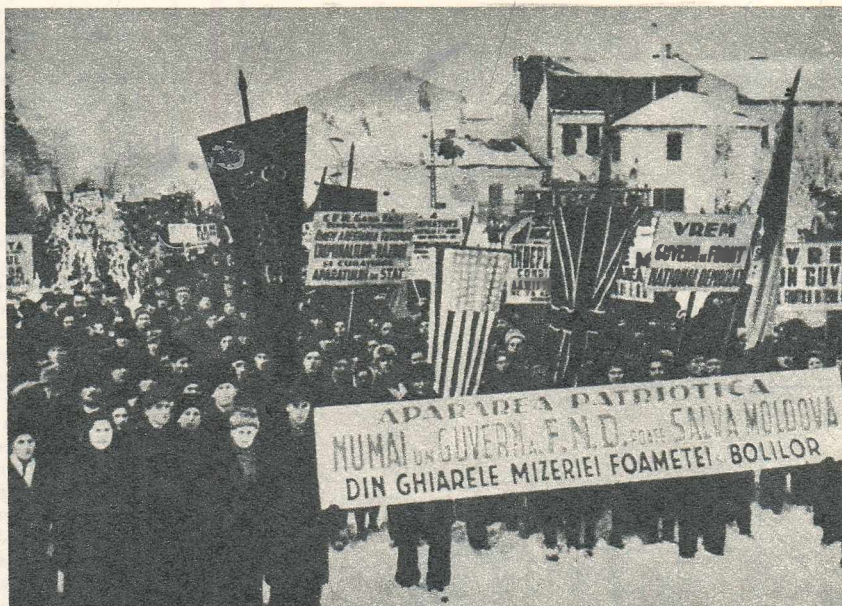
burgheze cu mii și mii de scrisori și moțiuni prin care își exprimă hotărârea de a veghea, de a lupta pentru îndeplinirea planului de guvernare propus de F.N.D. În același timp, muncitorii, țărani, intelectualii patrioți, făceau eforturi uriașe pentru sprijinirea frontului antihitlerist! Forțele reacționare sînt într-o continuă defensivă. În ianuarie, îngrijorați de starea de spirit generală, miniștrii burghezi aprobă câteva legi mult tergiversate: Legea sindicatelor și Legea privind judecarea criminalilor de război.

Apogeul luptei pentru cucerirea puterii se apropia. F.N.D. lansează programul său de guvernare la care aderă, în adunări și demonstrații de stradă, sute de mii, milioane de muncitori și țărani. Semnificativ pentru prestigiul de care se bucura în rîndurile celor mai diferite pături ale populației este faptul că chiar grupări politice aflate sub influența partidelor burgheze aderă totuși la programul F.N.D., sprijinind ideea instaurării unui guvern democratic. Organizații locale ale celor două principale partide reacționare aderă, peste capul liderilor lor, la programul F.N.D. Disidența liberală, condusă de Gheorghe Tătărăscu, stabilește contacte cu Frontul Național Democrat. Sub influența transformărilor democratice ce aveau loc, aripa de stînga din P.N.Ț., condusă de Anton Alexandrescu, solicită conducerii partidului realizarea unei politici pozitive, de transformare democratică.

Ofensivei revoluționare, reacțiunea îi răspunde cu ultima ei armă: violența. Generalul Rădescu adoptă măsuri represive, antidemocratice, contrare programului stabilit de comun acord cu F.N.D. la 6 decembrie 1944. La întrunirea de la Aro, el își dezvăluie intențiile dictatoriale. Faptul că ordonă să se tragă în plin în demonstrații și numeroasele măsuri antidemocratice compromit definitiv guvernul generalului. Prin mitinguri și demonstrații, ce aveau loc în întreaga țară, masele cereau cu insistență înlocuirea guvernului Rădescu cu un guvern F.N.D. În ședința Consiliului de Miniștri din 21 februarie 1945, reprezentanții F.N.D. cer demisia guvernului, arătînd că un guvern de coaliție nu mai este capabil să îndeplinească programul de transformări democratice pe care procesul revoluționar îl impunea. Generalul a respins categoric această propunere. Trei zile mai tîrziu, la 24 februarie 1945, Rădescu, încercînd să intimideze — să provoace — sute de mii de oameni ce-și manifestau pașnic dorința pentru un guvern F.N.D., ordonă foc împotriva demonstrațiilor din București și Craiova. Acțiunea a eșuat, iar generalul a ieșit definitiv compromis. La 28 februarie, sub presiunea maselor, guvernul Rădescu își prezenta demisia. La 2 martie, dr. Petru Groza era însărcinat să întocmească lista noului guvern. Liderii partidelor burgheze, cercurile palatului, ignorînd total raportul de forțe ce se crease, realitatea politică a României, au încercat să torpileze realizarea unui guvern de largă concentrare democratică. Nehotărîrii regelui, care refuza, una după alta, listele propuse de dr. Petru Groza, i-au răspuns, foarte hotărîte, masele populare. În întreaga țară aveau loc mitinguri și demonstrații. În București 800 000 de oameni masăți în Piața Națiunii și pe străzile din jurul palatului cer guvern democratic. Sub presiunea lor, regele semnează. Era un guvern de largă concentrare democratică. F.N.D. deținea președinția Consiliului de Miniștri, 14 ministere și majoritatea subsecretariatelor de stat. Disidenței liberale, condusă de Gh. Tătărăscu, îi revenea vicepreședinția Consiliului de Miniștri, 3 ministere și 4 subsecretariate de stat.

Cele 196 de zile ale luptei pentru putere se încheiaseră cu victoria forțelor democratice în care clasa muncitoare avea un rol precumpănitor.

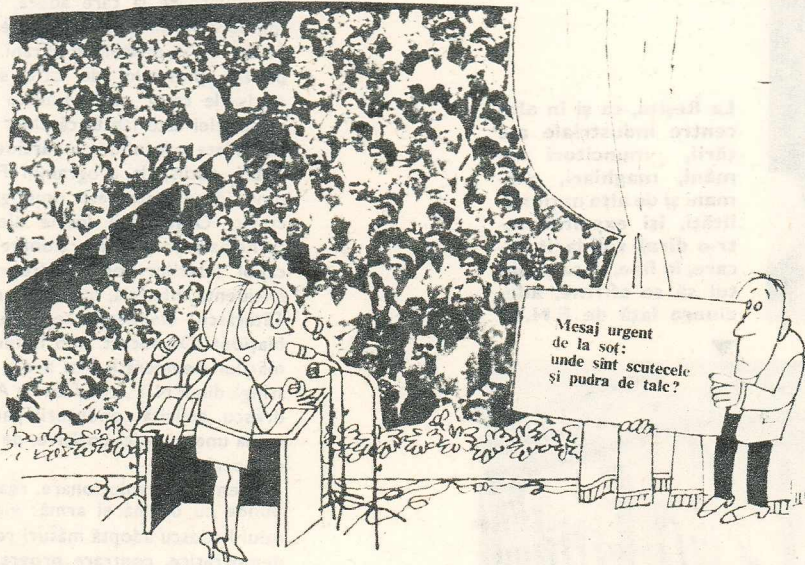
Referindu-se la instaurarea guvernului dr. Petru Groza, în cuvîntarea la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale, consacrată celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., sublinia faptul că acest eveniment «a constituit o mare victorie a luptei revoluționare a oamenilor muncii, marcînd instaurarea puterii populare și trecerea la îndeplinirea programului de transformare democratică, revoluționară a societății românești».

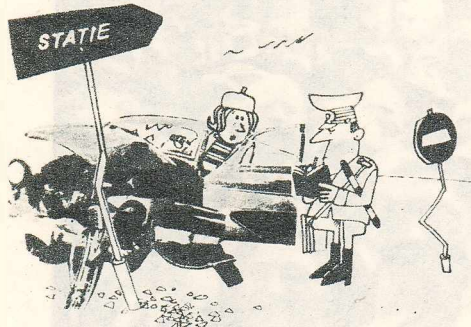
▲ Cetățeni ai Iașului la una din marile demonstrații, care zguduiau atunci Moldova înfometată, pentru democrație, pentru un guvern F.N.D.

◀ Aspect de la mitingul populației Capitalei din 6 Martie 1945: sărbătoarea uneia din primele victorii hotărîtoare ale acestui popor în lupta pentru puterea politică.

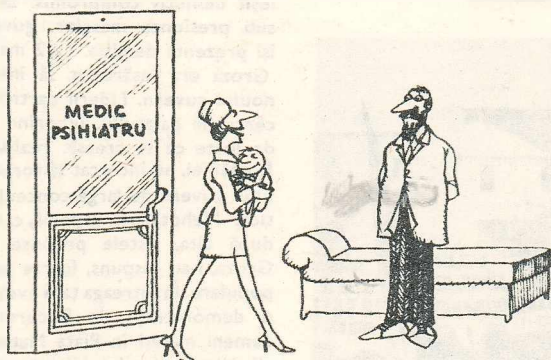
8 martie

— Vă felicit... ăă... mă iertați, dar mi-am uitat ochelarii acasă...

Și nici măcar azi nu vreți să închideți un ochi?...

— Ei bine, doctore, mi-am învins timiditatea fuță de bărbați...

— Ai umflat tot?
— Da... Nu era mare lucru.

— O cameră cu două băi, vă rog.

de Emanuel VALERIU

calcule și scadențe

Primăvara a devenit o certitudine cu toate zvicniri mercurului termometrelor care oferă încă dimineți a gintii privirilor mirate și radiatoare înghețate, peste noapte, posesorilor de autoturisme imprudenti. Totuși, ur n-au încetat să calculeze șansele noului sezon de a instaura pe meleagurile noastre. Argumentele sînt varia și multiple: calendarul vechi, așa-numitele «babe» și-ap așa-numiții «moși», viscolul din '54, poveștile bunicilor și semnalele cu mult mai serioase date de propriile noastre reumatisme.

Scriind aceste rînduri cu cîteva zile înainte de terminarea jocurilor din cadrul seriei B a C.M. de hochei, capîmi vijii de calculele care zboară încă, se încrucșează se evită sau se ciocnesc în plin, în lumea (oficială ca și cea pasională) a hocheiului nostru: «Dacă americanii n bat cu... sau joacă moale, în fond de ce nu?, că ei tot n mai pot pierde...», «elvețienii n-au probleme cu iugoslav așa că, e clar, nu?», sau «cei din R.F.G. n-au de ce să nu cedeze două puncte măcar, acum cînd locul unu e al americanilor», ori «bulgarii îi bat pe iugoslavi, noi îi batem pe bulgari, japonezii îi bat pe iugoslavi (că și noi i-am bătut elvețienii nu mai fac nici ei vreun punct și...»

Dar... calculele se dovedesc mai slabe decît realitățile tot astfel cum primăvara se va dovedi — la clipa scadenței — mai puternică decît înghețurile nocturne: elvețienii au cedat iugoslavilor, americanii ne-au bătut măr (un măr frumos, roșu, lustruit, ca-ntr-o vitrină de trufandă, în plină iarnă) «numai» cu 8 puncte diferență, și und mai pui că am înscris și golul de onoare! Nu știu ce se va mai petrece pînă joi seara, cît de «concrete» pot deveni calculele rămase încă în joc la ora cînd acest text a plecat în tipografie, dar mă tem că nici de data aceasta esențialul nu va fi desprins din hățușul searbăd al pretențiilor fără acoperire, al aspirațiilor nefundamentate și de aceea, în diferent dacă echipa noastră se va salva de la retrogradare (personal nu văd posibil așa ceva), doresc să spun (într-o dată) unele lucruri ce par a se face foarte greu înțeles. Eșecul hocheiului, căci așa se cere a fi considerat, se poate datoră, cum cred de pe acum mulți, unor erori în pregătire supraantrenamentului, căderii psihologice (în care este, ca de obicei, implicată și presa pentru... sinceritatea ei nedorită în sport), incapacităților tehnice ale antrenorului Novacek, plictiselii jucătorilor supuși unor programe stereotipe și unui «exil» prelungit și exclusiv pe patinoarele din Cehoslovacia, lipsei de acomodare cu gheața etc. Sînt de așteptat măsuri, și încă dintre cele mai severe (sînt sigur că abaterea disciplinară săvîrșită de tînărul Gh. Huțanu înaintea începerii campionatului va fi acum cîntărită cu altă balanță decît cea a perfectului echilibru care l-ar fi exclus pe vinovat din echipă înaintea jocurilor dar în fine...), probabil unii sportivi mai în vîrstă vor fi invitați să cedeze locul altora mai tineri și, mai presus de toate, se vor căuta țapi ispășitori (nu prea sus).

Un singur lucru mi se pare că va fi ocolit, evitat, ignorat: n-avem valoare internațională în hochei. Aceasta este realitatea. N-o avem din multe motive, dar dintre ele iarăși vor fi invocate doar cele de... forță majoră (absența bazelor specifice, în primul rînd, argument dialectic fără replică). Despre politica de pregătire («în eprubetă», practică de atîția ani și în atîtea discipline, se va vorbi mult mai puțin, chiar de loc, probabil, despre cheltuielile efectuate ani și ani de-a rîndul pentru menținerea și întreținerea unei singure echipe nu va aminti nimeni, desigur, așa cîntic o facem noi aici, în speranța că se vor găsi cititori care să ne creadă. Poate că o dată ajunși în grupa C a C.M., hocheiștii noștri vor ieși din sfera atenției oficialității sportive și astfel federația respectivă și ei înșiși vor putea lua lucrurile de la capăt (de la capătul lor cel bun, așa cum afirma, într-un recent articol, și președintele F.R.F. referindu-se la problemele fotbalului — cam același și pentru alte sporturi — a căror maturitate sau slăbiciune nu rezidă, în primul rînd, în instruire, ci în capacitatea lor de cuprindere a cît mai multor tineri și de buna lor organizare).

Nu ne putem bucura de declinul croselor românești, dar dacă el a fost necesar pentru a ne face să deschidem, în sfîrșit, ochii asupra unei realități ignorate, mi se pare că a venit la timp. N-avem valoare internațională în hochei, tot astfel cum afară e primăvară, deși unii se mai încăpățînează încă să nu bage de seamă...

(TOT) APROPO DE CUVINTE, BĂ FAȚĂ!

Ancheta publicată sub titlu de mai sus în revista noastră 8 din 21 februarie a.c. invita pe toți cititorii să-și exprime niște păreri asupra limbajului miștocăresc. Ecourile acestei invitații idus redacției «Flacăra» peste o sută de scrisori din întreaga țară. Din bogata corespondență (pe care din păcate n-o putem da integral, în paginile revistei) spicăm, deocamdată, câteva fragmente, menținând și pe mai departe invitația lansată întru dezbateră a acestei teme.

ORBIREA RUDIMENTARĂ EGAL GOLICIUNE SUFLETEASCĂ

Orbirea, vorba de duh reprezintă bube ale omului superior, ingent și cultivat. Mai mult decît ironia e grăuntele de sare datocării, căruia mîncarea capătă gust — nea Thomas Mann — iar umorul — era de părere un alt ațat — e un om de o dispoziție ară. Stereotipiile verbale, papăiceasca, reprezintă tocmai anti-ful: incultură, superficialitate, ioliciune sufletească. Nu zic nu: care le-au născocit (autorul opriu-zis) dovedește pe alocuri tezie. În felul lui, respectivul miștocar e un creator. Dar cei ce i-au preluat și răspindit inova-lexicale nu sînt decît niște nicipi și penibili imitatori. (Nico-ge Cristu, pensionar, str. Marin rghiescu nr. 14, Loco).

AȘTEPTĂM CUVÎNTUL SPECIALISTULUI

Care sînt geneza și căile de aflux e noului val lingvistic? După părea mea articolul face puține pre-ări în această privință. E moentul ca specialiștii să facă lumină în acest domeniu. Buruiana trebuie nulsă din rădăcină. Eu cred că și mai mulți practic vorbirea isărească din lipsă de cultură. Nu nedești, n-ai ce spune. Alții, chiar neri cu studii superioare, utili-ază acest jargon bulevardier din ribilism, considerîndu-l la modă. bate chiar o dovadă de bon ton Profira Stan, directoarea gră-înii de copii nr. 8, București).

EDUCAȚIA MORALĂ ȘI CETĂȚENEASCĂ, O DISCIPLINĂ VIRTUALĂ...

Aș propune pentru Ministerul nvățămîntului ca în școli generale, icee și în alte forme de învățămînt să se înființeze obiectul «Educația norală și cetățenească» predată de profesori specialiști, după manuale peciate de educație morală. În acest mod, apelîndu-se la sufletul omenesc, la tot ce e mai nobil și ublim, educația tineretului va fi ompletată în mod armonios. (Viorica Macarie, învățătoare pensionară, comuna Bătinești, jud. rancea)

CE E VAL CA VALUL TRECE

...deoarece cînd tinerii noștri vor deveni oameni la casa lor exhibi-țiile verbale vor dispărea în mod natural. Fiecare generație se recomandă, între altele, printr-o seamă întregă de curiozități. Vreau să arăt totuși că bătrînețea nu iartă totdeauna greșelile tinereții. Lipsa de cultură, de preocupări serioase, tembelismul spiritual, toate aceste pot produce ulterior carențe ireparabile. Aerul de «miștocar», introdus în organism o dată cu respirația, poate lăsa urme în caracterul individului chiar și la o vîrstă înaintată. (Ion Stanciu, ofi-țer, Calea Victoriei, București)

UN BLAM ADUS LIMBII ROMÂNE

În primul rînd se schingiuiește limba națională atît de mult cîntată în literatură ca și de oamenii de știință din țară și din afară. În al doilea rînd predispune tineretului la o decadență morală molipsitoare. (A. Gheorghiu, București)

ÎN LOC DE CULTURĂ — GURA STRĂZII

Adepii argoului, căutînd epatarea, originalitatea sofisticată cu umilul preț al avansării la gradul de «șmecher», se recrutează îndeosebi din medii cu slabă sau inexistență potențială spirituală. La ei posibilitatea informațională atît de diversă se simplifică la «gura» străzii și preluarea întocmai a cerințelor sonore a unui îndrăzneț cow-boy (fără «grijă» traducerii) — vezi Hombree, (George Nicolae Podișor, student istorie — București).

NU TREBUIE SĂ NE FIE INDIFERENT

Pînă cînd își vor permite asemenea exemplare să pocească și să sfideze limba română? Există o răspundere a noastră, a tuturor, pentru tot ceea ce se întîmplă în prezența noastră — pe stradă, în tramvai sau în cafenea; fiecare sîntem într-un fel sau altul responsabili. Limba noastră e — în fond — o valoare umană la care se atentează și avem obligația să reacționăm. Vătrebui cîndva să întrebăm pe indiferenți, pe toți cei incapabili de a lua atitudine și să-i convingem

ARGOUL

de dr. Henri WALD

șef de secție la Institutul de filozofie

Că faptele sînt încapătinate este adevărat, însă tot atît de încapătinat este și omul. El nu se poate mulțumi cu constatarea faptelor, ci simte nevoia irezistibilă să le și aprecieze. Faptele sînt incontestabile, dar tot atît de incontestabilă este și libertatea omului de a lua o anumită atitudine față de ele. Cu cît sînt mai constrîngătoare faptele, cu atît mai mare trebuie să fie libertatea oamenilor de a le înfrunta.

Argoul este un fapt de limbă. Constatarea lui nu anulează însă libertatea de a-l aprecia și de a-l respinge. Însăși existența argoului dovedește că nu numai oamenii se află sub stăpînirea limbii, dar și limba se află sub stăpînirea oamenilor. Obligați de extinderea luptei cu natura să-și transmită unii altora informații care depășeau perceptibilul, oamenii au inventat vorbirea. Vorbirea a fost făurită, în primul rînd, ca mijloc de comunicare. Oamenii erau nevoiți să se vestească unii pe alții înainte ca primejdia să se apropie prea mult, înainte ca prada să se îndepărteze prea mult. O veste care nu ajunge la timp devine inutilă. Pe de altă parte, șeful clanului, pregătind viitoarea vîntoare, trebuia să poruncească fiecărui ce are de făcut. Limbajul a fost la început veste și poruncă.

În primele momente, vorbele desemnau lucruri indicabile nemijlocit, însă treptat, prin energia lor metaforică, ele au ajuns să semnifice lucruri care se aflau dincolo de orizontul percepției actuale, iar veștile implicate în prunci s-au cristalizat, în cele din urmă, în noțiuni. Așa au reușit oamenii să-și amine reacțiile în fața prezentului, să-și sporească răgazul gîndirii și să-și proiecteze acțiunile viitoare.

În vreme ce în cultura primitivă vorba, prin noțiunea care creștea în ea, avea o forță magică, astăzi, în cultura contemporană, ea își păstrează o valoare cognitivă și emotivă. Distanța crescîndă dintre semnificanțul verbal și semnificația intelectuală a permis vorbirii să devină din ce în ce mai transparentă și gîndirii din ce în ce mai generală. Valoarea intelectuală și emoțională a unui limbaj în care sensibilitatea și rațiunea sînt distinct polarizate este considerabil mai mare decît a unui limbaj în care ele sînt încă nediferențiate. Așa se și explică superioritatea reinterpretărilor contemporane ale unor mituri străvechi.

Vorbirea este un semnificant care, trecînd de la un lucru la altul cu viteza sunetului, permite semnificației și să urce de la individual la general, și să coboare de la general la individual. În primul caz se ajunge la constituirea noțiunii, iar în al doilea, la o mai mare expresivitate. Urcind, semnificarea este cognitivă, iar coborînd, semnificarea este expresivă. Trecerea de la concret la abstract exprimă în special reflectarea obiectului de către subiect, în timp ce trecerea de la abstract la concret exprimă îndeosebi atitudinea subiectului față de obiect.

În ambele cazuri, vorbirea asigură circuitul dintre sensibilitate și rațiune: în limbajul științific, raționalizează sensibilitatea, iar în cel artistic, sensibilizează rațiunea. Uriașul tezaur de concepte din limbile actuale a crescut dintr-un și mai uriaș cimitir de metafore moarte. Conceptul este matricid. Își ucide metafora care i-a dat naștere. O imensă masă de metafore uzate se află la temelie limbilor contemporane. Numai sensibilitățile deosebit de originale sînt capabile să le mai învie.

Limba este pusă la dispoziția individualităților de către societate, dar gîndurile sînt construite, cu ajutorul limbii, de fiecare individualitate în parte. A gîndi înseamnă a folosi o anumită limbă

pentru a transforma o stare sufletească în idee. Prin limbaj, societatea contribuie la dezvoltarea individualității, dar și individualitatea contribuie la dezvoltarea societății. A repeta vorbele altora înseamnă a te mulțumi cu gîndurile celorlalți. Banalitățile sînt expresii din care s-a scurs cea mai mare parte a sensului lor.

Coercițiunea socială a limbii nu anihilează libertatea individuală a vorbitorului. Abundența sinonimelor și a construcțiilor gramaticale permite un joc destul de mare, în cadrul căruia individualitatea vorbitorului are libertatea să-și exprime cele mai personale unghiuri de vedere. Libertatea fiecăruia față de limba pe care o vorbește crește proporțional cu originalitatea gîndirii sale. Originalitatea unui gînd bate o dată cu originalitatea expresiei în care și prin care a luat naștere.

Este deci firească nevoia de a spori resursele limbii și de a-i amplifica expresivitatea. Printre mijloacele de sporire a expresivității lingvistice se află, fără îndoială, și argoul. Din păcate, argoul unidimensionalizează limba, reducînd-o numai la una din cele două funcții ale ei: cea afectivă. Funcția cognitivă este astfel sacrificată.

Istoria limbilor este istoria creșterii distanței dintre semnificanțul verbal și semnificația intelectuală; ideile devin din ce în ce mai adînci și comunicarea lor din ce în ce mai extinsă. În limbile culte, distanța crescîndă dintre sensibilitate și rațiune permite trairilor afective să se transforme în idei din ce în ce mai înalte. Prin limbile literare, rațiunea trage sensibilitatea mereu mai sus. Expresivitatea artistică individualizează idei din ce în ce mai generale.

Argoul contravine tuturor acestor direcții. Cultivînd o expresivitate clandestină, argoul micșorează distanța dintre sensibilitate și rațiune, restrînge aria comunicării și intrerupe dezvoltarea ideilor. În argou, sensibilitatea trage rațiunea mereu mai jos, spre o afectivitate primitivă, comună unui grup restrîns și sărac în idei. Expresivitatea argotică nu poate sensibiliza decît ideile aflate pe treapta cea mai de jos a generalizării. «Mișto» este un termen sincretic, nu general, deoarece înseamnă și foarte bun, și foarte frumos, și foarte bine, și foarte potrivit etc. Sincretismul este încă o stavilă în calea generalizării. Bogăția sinonimelor argotice seamănă cu belșugul cuvintelor primitive de dinainte de formarea noțiunilor generale. Argoul nu este un mediu lingvistic prielnic dezvoltării ideilor. El particularizează generalul, dar împiedică generalizarea particularului. În vreme ce «mas», «mater», «materie» marchează un proces de generalizare care urcă de la «trunchi din care ies ramuri» la «mamă» și în cele din urmă la «substanța realității», expresia argotică «mișto șuturi» pentru «picioare frumoase» oprește gîndirea aici. Din această pricină cuvintele argotice se învechesc mai repede decît celelalte. Originalitatea emotivă se prăbușește mai repede în banalitate decît originalitatea cognitivă. Că argoul este un mijloc de gîndire inferior limbii literare o dovedește și faptul că e mai mult vorbit decît scris. În scris, argoul caracterizează pe alții, nu pe autor. Argoul se impacă mult mai bine cu dialogul decît cu monologul.

Unii apreciază argoul tinerilor pentru caracterul lui nonconformist și zeflemitor. Însă că protest, argoul nu are o valoare mai mare decît mini-jupele și maxi-perciunii. Argoul este o contestație minoră și facilă. Spiritul critic nu devine eficient decît dacă se exprimă în limba întregului popor.

că a fi om înseamnă angajare. (Andrei Popescu, student, Facultatea de drept, București)

«MIȘTOCAR» — INACTIVITATE INTELLECTUALĂ

...«Sîntem moderni sau vrem să fim moderni», se justifică adeptii «noului val» lingvistic. Dar ce înseamnă modern ei nu știu prea bine și nici nu vor. Se mulțumesc doar cu vestimentația și ținuta neglijentă și cu folosirea limbajului trivial. Am auzit o remarcă incredibilă din gura unui tînar «miștocar»: «Cu cît înțeleg mai puțin, cu atît voi fi

mai fericit în viață». Lenea, obrăznicia, huliganismul, inactivitatea intelectuală — iată ce-i caracterizează, în general, pe promotorii limbajului miștocăresc... (C. Constantin, str. D. Cantemir nr. 3, Zamora — Bușteni)

MALADIE CURABILĂ

Trebuie să vă mărturisesc că articolul apărut în revista dv. suscită interes chiar din unghiul meseriei pe care o exercit. Sărăcia de limbaj, în pofida unei plasticități aparente, nu este în fond o maladie? Dacă «eroii» în cauză ar fi fost subdezvoltați psihic, ei ar fi făcut cu siguranță

obiectul unei cercetări medicale și al unui tratament curativ corespunzător. Despre ce poate fi vorba în situația unor adolescenți cu un psihic normal? Îndrăznesc să afirm că tot de o maladie generată mai întîi de lipsa de educație și de cultură. Nu mi se pare o crimă ca un tînar, posesor al unei limbi curate și bogate, să-și coloreze «la ocazie» vorbirea cu unele elemente argotice. Dacă acestea reprezintă singurul bagaj de comunicare de care dispune. Tratatul curativ într-un asemenea caz nu poate fi, desigur, decît o educație atentă și competentă. (Petre Andrei, medic, Timișoara)

histrionesc: o joacă de-a v-ați-ascunselea cu tine însuși, libertate nestingherită, o vulnerabilă grație interioară. În singurul film văzut la noi, *Vă place Brahms?*, părea că se va frînge dintr-o clipă în alta sub povara unui singur cuvînt mai crud, pentru ca, la un semnal numai de el știut, să tresară ca un resort, să pună în funcțiune nevăzute și magice «boîtes à musique». Îl vom vedea în curînd în *Procesul*, și poate ne vom convinge că Perkins este robul propriei sale sensibilități. Nimeni și nimic în lume — mai ales în lumea de astăzi, cu binecunoscutele-i asprimi — nu poate ocroti un astfel de actor. Iar dacă producătorii te mai obligă să multiplici la nesfîrșit același tip de adolescent trăsînit ori învins, catastrofa se află la doi pași. Iată de ce Perkins a fugit o vreme de noi și de el însuși: «Nu vreau să merg tot pe

urmele pașilor mei. Detest asta. Orgolii, dar cred că sînt un actor care aparține. Un actor nu trebuie să vrea să-și să-și urmeze instinctul său propriu. Desigur, n-aș putea fi fericit dacă nu juca de loc. Dar nici nu m-aș sinucide ce contează, în primul rînd, pentru că este munca. Orice fel de muncă. Poate de muncă are ceva sfînt în ea».

Să-l lăsăm pe acest adolescent întîlnit unul dintre puținii pe care-i mai avem în acest veacul nostru — să colinde străzile noastre, să admire «frunzișul castaniilor și niște candelabre învelite în piele... din ochii copiilor». Dar să fim atenți să se va întoarce, să nu strigăm: «Va îmbătrîni».

Magda MIHĂIL

PROFIL

ANTHONY PERKINS

DEVIZA MEA ESTE: SĂ NU MĂ LAS DOBORÎT

A scrie despre Anthony Perkins înseamnă a te apuca să prinzi cu mîna argintul viu. Cunoaștem foloasele. Actorul — băiețandru din *Vă place Brahms?* (între noi fie vorba, Perkins nu mai este astăzi de loc un puști, are 38 de ani — s-a născut la 14 aprilie 1932, la New York — dar vremea refuză să-i schimbe înfățișarea juvenilă) — a uitat o Americă întregă prin veșnicul său neastîmpăr interior ce-l face incapabil să se așeze — măcar pentru o vreme — într-un loc anume, fie acest loc o casă sau un rol. Pentru critică el continuă să rămînă un mare semn de întrebare, «o ciudățenie», iar nomenclatorul actorilor americani include tot felul de categorii — durii, sentimentalii, intelectualii etc. — dar nimeni nu s-a gîndit să deschidă un capitol special pentru cei strănii. Pînă și pentru Humphrey Bogart s-a

găsit un loc în scheme, dar nu pentru Perkins. Este greu de înțeles de ce un actor tînăr, care nu s-a arătat intimidat de norocul de a-l avea alături, la începuturile carierei, pe marile Gary Cooper (în *Jicop proscrisul*, 1957), care a ținut în brațe parteneri ca Silvana Mangano (*Stăvilă la Pacific*), Sophia Loren (*Patima de sub ulmi*), Audrey Hepburn (*Intinderile verzi*), Ingrid Bergman (*Vă place Brahms?*), Brigitte Bardot (*O idioată încîntătoare*), un actor solicitat și iubit de un Hitchcock (*Psycho*) sau Welles (*Procesul*), își ia într-o bună zi lumea în cap, părăsește New Yorkul, se instalează la Paris și bate străzile cu bicicleta. S-ar putea ca toate acestea să pară un moft, o toană de vedetă răsăfățată. Adevărul este că în actori ca Perkins mai pîlpie amintirea a ceea ce trebuie să fi fost cîndva, demult de tot, jocul

telegrame

● Într-o nouă adaptare cinematografică după Visul unei nopți de vară, pe care o pregătesc studiourile americane, Mia Farrow — fiica actriței Maureen O'Sullivan, partenera lui Tarzan — va interpreta un rol dublu.

● Ecurile cazului Sharon Tate, departe de a se stinge, sînt din ce în ce mai «în centrul atenției», mai ales de cînd producătorul italian Mustafa a anunțat proiectul său de a reconstitui pe peliculă tragicul destin al vedetei. Cea care va aduce pe ecran amintirea lui Sharon este Vittoria Solinas care seamănă — sau a fost făcută să semene — cu actrița dispărută. Oamenii de bună-credință se roagă în sinea lor ca filmul cu pricina să nu fie o întreprindere pur comercială.

● Giuliano Gemma va fi un nou Robin Hood într-un film ce poartă semnătura lui Bernard Borderie, autorul «Angelicelor».

● După marele succes pe care l-a obținut cu filmul Arthur Rubinstein (propus în cursa pentru Oscar), François Reichenbach se gîndește să închine viitoarea sa creație unui alt mare artist contemporan: Yehudi Menuhin.

● Prestigioasa revistă britanică Films and filming a acordat filmului Z al lui Costa Gavras «Premiul celui mai bun film al anului 1969».

● Interpretul viitorului film al lui Berglanga, o comedie neagră (deocîmdată fără titlu), va fi Maurice Ronet. Partenera: Jane Birkin sau Mireille Darc.

● Producătorul Joe Levine a declarat că «este hotărît să facă turul lumii» în scopul de a descoperi interpretul ideal pentru un film închinat lui John Barrymore: Bună seara, prinț fermecător. Toți candidații, mai mult sau mai puțin celebri, prezențați pînă acum, nu l-au încîntat. Nici măcar Peter O'Toole.

● Actorul italian Enrico Maria Salerno debutează și el în regia de film. Prima sa creație se va intitula Anonimul venețian și va avea ca interpreți pe Giovanna Ralli și Tony Musante.

FILME DESPRE CARE VORBEȘTE

BOB ȘI CAROL, ED ȘI ALICE

Avatarurile a două tinere familii, fără prea mari te de vechime matrimonială, constituie pentru cineaștii americani Larry Tucker (scenarist și producător) și Paul Mazurski (scenarist și regizor) subiectul unei «comedii decente»: «Nouă, americanilor — spune Larry Tucker — ne place să trîncănim despre infidelitate, dar cînd sîntem puși în fața unei astfel de situații sîntem profund șocați». Oricare dintre cei patru eroi ai filmului ar putea să declare același lucru. Desigur, toți deodată, ci pe rînd, după ce fiecare va trăi pe propria-i spinare mici ispite care, din fericire, nu le vîșesc viața. Interpretii celor două cupluri sînt Katharine Wood (în sfîrșit, o vom vedea curînd-curînd, de mult făgăduitul Splendoare în iarbă), Robertulp (actor de teatru și de televiziune, vedeta unui nescut serial american, «Spionez»), Elliott Gould (care află abia la al treilea film al său dar deja vrea să spună, întrucît «meseria de actor este umiltoare, cere prea multe lucruri») și Dyan Cannon (fostă soție a lui Paul Mazurski, actriță de teatru pe Broadway).

* În fotografia color: Dyan Cannon.

Foto COLUMBIA FILMS

ACTORI ȘI ROLURI

INGRID BERGMAN

ÎN „FLOARE DE CACTUS”

«O comedie care a cucerit Parisul» (numai Parisul? Prea puțin) — cum anunță afișele noastre. Pe malurile Senei i-a dat viață Sophie Desmarets, la New York — Lauren Bacall, la Londra — Margaret Leighton, la București — Marieta Luca.

Pe ecran, eroina lui Barillet și Grédy, asistenta medicală Stéphanie Dickinson, va avea chipul Ingridiei Bergman care n-a mai lucrat pentru studiourile hollywoodiene de douăzeci de ani.

Autorul ecranizării este Gene Saks, regizor de teatru («Floare de cactus» este abia al treilea film al său).

Foto Columbia Films

BAKER Diane

Actriță americană de film și teatru, născută în 1938 în S.U.A. După o serioasă pregătire pentru cariera teatrală, D.B. debutează modest pe ecran într-un rol episodic din *Jurnalul Annei Frank* (1958 — r: George Stevens), alături de Millie Perkins. Chipul luminos, sensibilitatea ei, sint remarcate de cinești în căutare de tinere elemente valoroase. Astfel Henry Lewin oferă frumuseții ei romantice cadrul unei povestiri fantastice de Jules Verne: *Călătorie spre centrul pământului* (1959) cu: James Mason, Pat Boone, iar compatriotul nostru Jean Negulescu face din ea vedeta feminină a filmului său *The Best of Everything* (1959) situind-o pe generic înaintea unor staruri ca: Brian Aherne, Joan Crawford și Louis Jourdan. După alte două filme, drama *Nine Hours to Rama* (r: Mark Robson) cu: Horst Buchholz, José Ferrer, evocând asasinarea lui

Gandhi, și feeria *The Wizard of Bagdad*, realizate în 1961, D.B. revine în decorul unei Americi patriarhale, în atmosfera începutului de veac, dînd viață unei eroine pure, în filmul biografic: *Aventurile unui tânăr* (1962 — r: Marcin Ritt) cu: Richard Beymer, Paul Newman, dedicat tinereții lui Hemingway. Tot în 1962, D.B. se va imbarca pentru Italia ca să devină protagonista feminină a superproducției: *The 300 Spartans*, realizată (din fericire) de un mare cineast, Rudolph Maté, reconstituind pe ecran bătălia de la Termopile. Patru roluri ulterioare permit tinerei actrițe să-și afirme personalitatea, chiar în umbra unor vedete consacrate: *Stolen Hours*, cu Susan Hayward și *The Prize* (r: Mark Robson) cu: Paul Newman, Edward G. Robinson, Micheline Presle (1963); *Marnie* (r: A. Hitchcock) cu: Sean Connery, Tippi Hedren și *Strait-Jacket* cu Joan Crawford (1964). În sfîrșit, în 1965 D.B. se consacră definitiv ca o remarcabilă actriță de dramă în filmul polițist de intens suspense psihologic: *Miraj* (r: Edward Dmytryk) alături de Gregory Peck. Numele ei va mai apărea pe genericul unor filme spectaculoase ca: *The Dangerous Days of Kiowa Jones* și *Sands of Beersheba* (1966); *East of Java* (1967) cu: Maximilian Schell, Rossano Brazzi; *The Horse in the Gray Flannel Suit* (1968), producție Walt Disney, cu Dean Jones. D.B. n-a neglijat în tot acest timp teatrul. Una dintre cele mai frumoase performanțe din cariera ei este desigur rolul Julietei, interpretat pe Broadway în 1968.

BAKER Josephine

Cîntăreață, balerină și actriță de film, născută la St. Louis (S.U.A.), la 3 iunie 1906. Mica Josephine, care dansa și cînta pentru copiii din cartierul mizer muncitoresc în care locuia cu ai ei, va debuta pe scena unui night-club din Harlem, la vîrsta de 8 ani, cu un număr de atracție. Scena devine unicul ei univers, cîntecul și dansul — singura ei rațiune de a fi. În 1925 este steaua faimoasei *Black Revue*, care avea să cucerească mai întîi America, apoi Parisul, prima etapă a triumfalului ei turneu cu spectacolul *Black Birds*. Josephine cîntă *J'ai deux amours, mon pays et Paris* și Parisul îi dăruiește generos inima sa. O numește *Venera neagră* și aplaudă frenetic dansurile sale africane și melodiile cîntate cu acel inimitabil accent din Louisiana: *We Have No Bananas*; *Aux îles Hawaii*; *Pretty Little Baby*; *La canne à sucre*; *La petite Tonkinoise*, «amestec de vervă

a varietetului francez cu virginitatea animalică a jazului american», cum le numea un cronicar parizian într-o epocă de mare vogă a artei negre. Discurile ei fac înconjurul lumii. Însă farmecul cuceritor al acestei «forțe a naturii» trebuia fixat și pe peliculă. Cîțiva cinești se grăbesc să transpună pe ecran splendoarea revistelor ei de la *Folies Bergère* și *Tabarin*. Iată mai întîi scurt metrajul *La folie du jour* (1926) urmat de *Revista revistelor* (1927 — r: Mario Nalpas-J. Francis) cu André Luguet, film cu scene în culori (lucru rar și costisitor la vremea aceea). Iată însă și un film veritabil, cu acțiune captivantă: *Sirena tropicelor* (1927 — r: Mario Nalpas-H. Eciavant) cu Pierre Batcheff, după un scenariu original de Maurice Dekobra. J.B. pe atunci în turneu prin țara noastră cu revista *Negru pe alb la Tănase* și în spectacolele de la barul *Alcazar d'été* va prezenta personal publicului românesc acest film. Deși revela neobișnuitele calități de comediantă ale J.B., filmul fără grai nu putea reda decît parțial farmecul vedetei. Ea va reveni pe ecrane de-abia după apariția sonorului, în comedia muzicală *Zou-Zou* (1934 — r: Marc Allégret), în care apărea alături de un june agreabil, format tot la școala music-hall-ului: Jean Gabin. Mai apăru apoi în *Princesse Tam-Tam* (1935 — r: Ed. Greville) cu Albert Préjean. De atunci, neîntrerupt solicitată de scenă, studiourile de imprimare și mai tîrziu de televiziune, J.B. n-a mai apărut pe ecran decît în două apariții fugare, la mari intervale: *Fausse alerte* (1940 — r: J. de Baroncelli) și *An jedem Finger zeh'n* (1954 — R.F. a Germaniei). J.B. care împlinește anul acesta 64 de ani este invitată de onoare la Festivalul de muzică ușoară «Cerbul de aur» de la Brașov. Dar nu în juru, ci pe scenă...

BAKER Stanley

Actor britanic de film (și teatru), născut la Glamorgan (South Wales-Anglia) la 28 februarie 1928. Actor de formație teatrală, S.B. activează în paralel pe scenă, unde abordează și repertoriul clasic shakespeareian, și pe ecran, unde din anul 1943 se impune ca un excelent actor de compoziție. Maska lui viguroasă, prestația-i fizică sînt remarcate mai ales în filme istorice ca: *Knights of the Round Table* (1954 — r: Richard Thorpe) cu Robert Taylor, Ava Gardner, Mel Ferrer; *Richard III* (1955) de, și cu Laurence Olivier; *Alexander the Great* (1956 — r: Robert Rossen) cu Frédéric March, Richard Burton, Danielle Darrieux, sau *Elena din Troia* (1956 — r: Robert Wise) cu Rossana Podesta. Dar S.B. se dovedește a fi mai ales un remarcabil actor de film modern, cu joc nuanțat, ideal pentru personaje complexe, așa cum este de pildă cel din filmul *Șoferii iadului*

(1957). Filmul, important pentru cariera lui fiindcă îi dă prilejul să se afirme ca protagonist, îi dă ocazia să întâlnească un cineast, Cyril Endfield, care-i va releva aptitudinile dramatice în câteva realizări de bună calitate: *Sea Fury* (1957); *Jet Storm* (1959); *Zaulou* (1964) și *Sands of the Kalahari* (1965). O altă întâlnire providențială pentru S.B. va fi cea cu alt mare cineast, cot american și tot exilat, ca Endfield, Joseph Losey. Va fi interpretul lui de predilecție într-o serie de drame de «serie noires», veritabile labirinturi psihologice: *Blind Date* (1959) cu Hardy Krüger, Micheline Presle; *The Criminal* (1960) cu Margit Saad; *Eva* (1961) după James Hadley Chase, cu: Jeanne Moreau, Giorgio Albertazzi și Virna Lisi; *The Accident* (1967) cu Dirk Bogarde, Jacqueline Sassard. Prezența sa neliniștitoare se integrează perfect atmosferei obsedante a filmelor lui Losey, în timp ce temperamentalul său dinamic este apreciat de alți cinești de prestigiu ca: Robert Aldrich în *The Angry Hills* (1959) și *Sodoma e Gomorra* (1961); Basile Dearden în *Violent Playground* (1958); J. Lee Thompson în *The Guns of Navarone* (1960); Mario Monicelli în *La ragazza con la pistola* (1968) cu Monica Vitti.

Constantin POPESCU

film

STANLEY KRAMER

o ipostază mai nouă...

de Napoleon IANCU

Cu ultimele sale filme, Stanley Kramer începe să ne fie tot mai familiar. După *Lanțul*, *Procesul de la Nürnberg*, *O lume nebună, nebună, nebună* întrezăream în Kramer un artist care, nemanifestînd vreo atitudine de creație prea «independentă» — apropo de școala newyorkeză — aborda cîteva dintre temele de largă și necesară circulație în cinematograful angajat contemporan. *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?* aparțin deja unui alt regizor, și nu pentru că acesta și-ar fi abandonat convingerile militante, acel mesaj pe care artistul simte nevoia de a-l transmite interlocutorilor săi, cît datorită modalităților de creație adoptate — oarecum contradictorii și desuete. După filmul *O lume nebună, nebună, nebună* — exemplul grăitor de cinematograf, de abordare a acestuia din punctul de vedere al unei specificități estetice — *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?* dau apă la moară unora dintre spectatorii avizați, ca să nu mai vorbim de specialiști, «reamintindu-le» de Kramer-scenaristul și de Kramer-producătorul, adică de un cineast care debuta sub semnul a două principii de rutină: scenariul și beneficiul.

Kramer, este adevărat, posedă o intuiție a artei filmice, cel puțin curioasă: în unele laturi ea își dezvăluie posibilități de reală valoare creatoare, în alte laturi o abilitate pastişatoare și mimetică desfășurată în jurul succesului literar și scenariului de succes. Exact ceea ce se întîmplă în *Corabia nebunilor* și *Ghici cine vine la cină?*, filme inspirate de pretextul literar al unui scenariu riguros, chiar prea riguros. În fond, ni s-ar replica, Kramer nu este singurul regizor atras de posibilitățile filmice ale unei opere literare. Americanii au manifestat totdeauna mult interes pentru scenariu. Dar Europa «șurată» în trecut de cele mai bune condeie ale scriiturii literare de film a încetat astăzi să se mai mire înaintea cinematografului american de scenariu. De ce am face-o noi? Sigur, perioada de efervescență scenaristică din anii '20-'25, în S.U.A. ca și în Europa, a avut merite incontestabile. În acțiunea conștientă de a se statua — în sfîrșit! — genul scenaristic ca bază de plecare în nașterea unei dramaturgii cinematografice, premisele erau căutate și descoperite în virtuțile camerei de luat vederi. Se părea că de atunci și pînă astăzi s-au schimbat multe lucruri. Kramer însă, cu ultimele sale două filme, infirmă eventualele schimbări. Dintr-o experiență veche și fructuoasă efectuată în domeniul scenariului și adaptărilor ce a reținut Kramer? Investește el camera de filmare cu calități de comentator cinematografic al pretextului literar? Răspunsul categoric ar fi: NU! Dar autorul acelei *Lumi nebune* știe prea mult cinematograful pentru a nu ne încredința, în cazul de față, de o anumită predispoziție de creație, oarecum crociană. Într-adevăr, Kramer, de această dată, nu mai acceptă esteticile particulare, ci optează pentru rezultat artistic, ca realitate de sine stătătoare, în afara mijloacelor pe care le folosește sau pe care ar fi trebuit să le folosească. Kramer mizează totul pentru obținerea unui spectacol. În numele spectacolului — rațiune artistică pur personală — regizorul abandonează mijloacele esteticii filmului fără a se simți, cît de cît,

stînjinit. De aceea, nu trebuie să ne mire predilecția pentru planul apropiat și prim-plan, «mijloace» estetice folosite în dauna exclusivistă a planului general, atît de teatrale, închise și statice, sau indiferență față de tema sfîrșimării povestirii ori izgonirii filmului de scenariu.

Așadar, cele două filme își construiesc propriile lor «mijloace»; ideologia cuvîntului înlocuiește imaginea cinematografică, această modalitate de conotare estetică în film. Literaturizarea care decurge din scenariu transformă cuvîntul în «mijloc de expresie» iar camerei i se rezervă rolul de a reține pe peliculă, ca într-o microfilmare, paginile de melodramă ilustrată ale scenariului. Camera de filmare, care este instrumentul principal într-o operă filmică și trezește la viață cea mai complexă subiectivitate artistică printr-o simplă deplasare în spațiul supus relațiilor, cedează insistențelor repetate ale semnului lingvistic antrenat pe toboganul atîrmării tuturor adevărilor posibile. Or, cuvîntul nu poate exprima într-un context decît un singur adevăr și numai unul. Iată în ce constă,

credem noi, pericolul esențial al cărui cinematograful literaturizat Kramer, artist prea bogat în refuz pentru a nu căuta să le difuzeze prin intermediul artei sale, nu știe ales în cele două filme un limbaj atît de bogat. Camera de film l-ar fi ajutat incomensurabil; reținînd prin imagini, adică pe ce vizuală, ea declanșează imprudent covârșite de implicații unei gândiri de definit prin mijlocirea cuvîntului. Astfel, o punte de trecere filmică de la punctul de vedere povestitorului — scenariul — starea reală a fiecărui fapt cinematografic în parte se înfățișează precară și deservește însăși «predispoziția» lui Kramer de a real un spectacol. Adnotarea literară întuiește camera în mod irevocabil; contrapunctul mișcării, ritmul schimbărilor angulare, «toarcerea montajului fac și ele parte din «mijloacele» repudiate de căl Kramer. Un spectacol gen Cuk înscriș între reguli «rigurose» literare. Dar, din fericire, un spectacol care, prin noblețea angajării, recomandă conștiinței politice a spectatorului.

e a fost înclinat să creadă că semnătura
ei rubrici de modă are înclinații sadice
uptatea profețiilor sumbre, cine a pre-
că ea a scris apăsător cuvântul maxi —
vară, și mai spre toamnă, și când a dat
zăpadă — doar ca pe un fel de bau-
menit să sperie inimile slabe și genunchii
dezgoliți, cine a crezut că răspindește
uri false și că are o fire panicardă, ei
pentru acesta a sunat ceasul greu al
nșei și autocriticiei.

mate prietene, trebuie să vă anunț că
biul jupelor e pe sfârșite. Iar victoria
e că ne place ori nu — este de partea
-ului. Comunicatele de pe frontul
al modei ne informează că — în sune-
nostalgice ale valsului «Ezitare» — ar-
țiul e pe cale de a fi semnat și că pe
ul de băcălie zac învinse, rușinate, micu-
economicoasele, picantele noastre mini-
ii. Puținele forte ale rezistenței mini
repliat sub comanda unor generali ce
sc mai ales din faima anilor trecuți, iar
în mini-batalioanele lui Courrèges sau
aro, își scot doar uneori tivul scurt de
maxi-mantalele ce mătură falnic tro-
sele, trîmbițindu-și triumful. Zadarnic se
otrivesc fiicele Albionului, care au jurat
iblia Mary-ei Quant — creatoarea mini-
i — să nu-și mai acopere în veci gambe,
rnic țipă femeile «de o anumită vîrstă»
ecare centimetru în plus la fustă e un
n plus pe obraz, zadarnic suspină sexul
e după spectacolul străzii invadate de
i-uri, degeaba vă uități și dv. cu groază
ozele alăturate și vă promiteți ferm să
ineți ultima pe baricadele fustelor de-o
nă. Degeaba. Zarurile modei au fost
ncate. Destinul nostru va fi — o bună
ată de vreme de aici încolo — un destin
ii. Preocuparea noastră nr. 1 va fi de a
rsa, în cele 10 minute de gimnastică
deză matinală, cum să ne sumețim maxi-ul
l vom urca în tramvai.

ca terminat deci cu fetișcana între 15 și
de ani, îmbrăcată în rochiță preșcolară,
ă de purtat la onomastică, cu șosete trei
turi și pantofi cu baretă încălțați pe
oare voit strîmbe. Tipul «jeune» nu se
poartă, adolescentinele răzgîiate s-au
nodat, mini-jupa a devenit conservatoare.
da proclamă era vîrstelor nu cine știe ce
gede, a culorilor sumbre, saturate, a fus-
or groase bătînd jumătatea gambei, a
rapilor fără urmă de transparențe, a pan-
lor de grenadier. «Scandaloasa», liber-
a modă a coapselor dezgolate s-a dus pe

MINI-JUPA A MURIT? TRĂIASCĂ MAXI-JUPA!

de Sanda FAUR
Foto: KEYSTONE

**Și dacă nu vrei
în ruptul capului să renunțați
la mini-rochia dv., poftim,
facem un compromis:
lungim doar mantoul.
Dar fără nici o concesie
de astă dată,
exact pînă la călcie.**

apa gîrlei. Ne vrem femei înțelepte, coapte,
puritane, care nu mai lasă petic de piele
la vedere; ce, nu e amuzant să arăți ca bunica
cînd oamenii se plimbă nu sub clar de lună
ci printre hîrtoapele lunii? Și în timp ce
tivul face ultimele încercări eroico-zadarnice
să-și păstreze înălțimile, în timp ce opune
rezistență pe fiecare decimetru, oscilînd —
pînă a cobori la temperatura de zero grade
a gleznei și a celor 33 cm deasupra podelei —
între a acoperi genunchiul sau a se opri la
jumătatea gambei, în tot acest timp noi ne
răfuim în gînd cu vîrstele foarte tinere.
Pentru că — trebuie s-o spun! — ele au
fost acelea care au aruncat cît colo, primele,
cu ingratitude, mini-jupele și s-au repezit
entuziaste să se travestească în cuconițe
mature, ele s-au îmbrăcat primele — precum
eroinele romanului clasic englezesc — în
bluze încheiate pînă sub bărbie cu năsturei
mărunti și fustă cenușie din tweed, ele au
adoptat stilul pionierei din Far West, cu
fuste lungi și ample din cît înflorat, jachetele
scurte cu basc cloș și bijuterie «zgardă de
câțel» lipită de gît, ele au hotărît de fapt
victoria maxi-jupeii. Mă rog, lor le convine,
tineretea se poate costuma în orice, frăge-
zimea răzbate de sub orice mască. Creatorii
fabricanți de modă au știut cui să arunce
nada: tineretul e azi marele consumator de
veșminte, el trebuie sedus, vîrstnicii rămîn
doar niște clienți, mai mult sau mai puțin
profitabili.

Așadar, acceptîndu-ne soarta și privind-o
curajos în față, nu putem spune că, la nevoie,
nu se găsesc și convingătoare argumente
filo-maxi: în fond, retina obosise înregistrînd
aceeași și aceeași femeie-băietană, aceeași

femeie-copiliță, cu sau fără riduri și în orice
caz fără mistere. Ne trebuia o femeie nouă,
un «new-look '70», o nouă siluetă, o nouă
enigmă feminină. Și cum «nou nu este decît
ceea ce s-a uitat», cum spunea mademoiselle
Bertin, savanta croitoreasă a Mariei Antoa-
neta, nu e de mirare că deceniul 70 s-a des-
chis cu o siluetă amintind de cea de la 1900,
sau, mă rog, cea de la 1930 ori chiar, pe a-
locuri, cea din 1950: bustul e mulat, talia
fină, minecile ample, fustele largi — plisate,
godate, evazate. Priviți atent: nu găsiți că
silueta e foarte feminină, suplă, alungită,
nu găsiți că mișcările sînt mult mai degajate
acum, că un abur de mister și mătăsurii moi
învăluie acest lujer indoliat? Cardin subscrie
nimos la această nouă modă veche și — cu
toate că în sinea lui și în declarațiile făcute
presei susține că prin anul 2000 ne vom
îmbrăca numai în... creme termostactice,
care să-i țină costumului lui Adam și de rece
și de cald — își afirmă propriul său punct de
vedere. Fantezist, șocant, nițeluş concesiv:
rochiile sînt lungi, ample, dar... cinetice, fus-
tele franjate se învrtețesc la fiecă mișcare și
lasă în orice clipă să se vadă dedesubturile,
decupurile mai îngăduie să se zărească cite
ceva din teritoriile altădată libere. Féraud
își prezintă colecția sa în stil indian și Far
West într-un ritm drăcesc, la Muzeul de artă
modernă, și își scaldă rochiile în culorile lui
Gauguin, d-ra Coco Chanel zimbește, super-
moară, din înalta ei scară cu oglinzi, meditănd
ca apa mini-urilor sau maxi-urilor trece, dar
piatra echilibrată a formelor chaneliene
rămîne neclintită pe pozițiile bon-ton-ului.
Degeaba încearcă Courrèges să-și îmbrace
manechinele în salopete decoltate sexy sau
rochițele din vinil strălucitor, degeaba le
pune pe nas ochelari cu gene de 3 cm și
peruci ciufulte din plastic colorat precum
curcubeul, degeaba le urcă pe o scenă tur-
nantă ce se mișcă cu o lentoare insuportabilă,
degeaba încearcă să miște inimile cu duioși
de circ chaplinian. Cîștigătorul e din nou
ca și ast' vară, Yves Saint-Laurent, cu rafina-
mente sale inegalabile, cu maxi-urile sale
nebătrînicioase, ample, poetice, vapoase

**Iar acesta e maxi-destinul dv., stimați tovarăși
Păstrați-vă calmul,
amintiți-vă că nu prea demult vi se părea
un gest nesăbuit cel de a vă tăia tivul de la paltoane
Dar ce chipuși veți arăta cu aceste redingote romantice,
cu aceste pălării à la Al. Capone!
Cît să mori de ris, nu alta, dacă altceva
mai bun n-ai de făcut.**

«Fiecare centimetru în plus la fustă, un an în plus pe o braț», exclamă suporteritele credincioase ale mini-jupii. Și totuși, acest costum în carouri albastru-marin, cu fustă până la jumătatea gambei și talia scurtă, a fost unul din slagărele colecției lui Pierre Balmain.

Am tot gerea că măvărat mantou bumbac tat peste teiș m împodol buzunar cu tot fi lușe auri prin a vă mile...

MINI-JUPA A MURIT? TRĂIASCĂ MAXI-JUPA!

Suporteritele l-au așteptat, credincioase, să-și prezinte — ultimul — colecția de primăvară și el a venit în goană, dar numai după ce a terminat decorurile și costumele marii reviste a Cazinoului din Paris, pentru care Zizi Jeanmaire i-a cerut să deposedeze de pene o întreagă grădina zoologică de struți. Raquel Welch, frumoasa vedetă americană, acceptă să prezinte, pentru «Paris Match», tendințele modei, se pozează cu Cardin într-o rochie cinetică, îmbracă și o peticită salopetă strălucitoare de-a lui Courrèges, dar cumpără — pentru sufletul ei și o recepție oferită de președintele Nixon la Washington — o amplă rochie chemisier din crepe negru, cu fustă cloș, măturând generos podeaua.

În ce ne privește, scumpe consoare, cred că a venit momentul să facem economii serioase la banii de coșniță: de-acum în doi ani — ca să vă dau un larg termen de grație — rochia noastră cea de toate zilele ne va cere, modest vorbind, un metraj dublu. Firește, dacă maxi-ul va reuși să vă cucerească sufragiile... Dar oare ați văzut femeie care să se sustragă pînă la capăt dictatului modei? Pot să jur că, curînd-curînd, veți privi mini-jupa cu un aer oripilat: cum am putut să credem în veșnicia unor lucruri atît de demodate?

Iar pentru rochia de seară, această involburare de volane din organza, îmbrăcînd o sofisticată țărăncuță plină de candori simulate.

Poza nu e scoasă din vreun album al anilor 1950, ci e caldă, fierbinte, reproducînd strigătul cel mai calm, cel mai înțelept al modei '70: lungimea ce se mulțumește să acopere doar genunchiul.

KAMIKAZE.

onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei

I

de Ioan GRIGORESCU

vîntul «Harakiri» mi-a adus în memorie vînt japonez cu stranii rezonanțe ziene: «Kamikaze». Întruchipate în gesele două cuvinte nu sînt sinonime prin finalitatea lor: moartea. Primul ca un tăiș de iatagan, ca strigătul flagelării supreme, ca un țipăt de dezide și de hotărîre. Al doilea, cu inflexiuni remene, are în el ceva demențial, ca erarea neconsolată, ca panica irațională, paima. Mi le-am amintit brusc, citind o notiță de ziar că paznicul unui muzeu te moderne din Tokyo n-a putut suporta noarea pricinuită de faptul că, dintr-una rălile păzite de el, s-a furat un Toulouse-rec, și și-a jăcut harakiri. Adică și-a luit neprihănirea sufletului prin sabie, tecîndu-și în cruce pîntecele, după ce a pe altarul lui Buddha ofrandele onoarei. stiu de ce aș fi vrut ca omul acesta să-și ipraviețuit sinuciderii, dar un harakiri ireversibil și nu există dezonoare mai e decît a-l rata. În memoria mea asociez ul acestui bătrîn și venerat tokyot cu ținea unui japonez uscățiv, de vreo izeci de ani, pe care l-am cunoscut nna trecută lingă parcul Ueno din Tokyo. e ață acolo, pe o stradă din apropierea i, un avion japonez dezafectat, un oplan cu un singur motor, amintind i linia sa ceva din silueta «Stukas»-uri-germane. Veneam pentru a doua oară lo și priveam avionul acela din carlinga uia scaunul navigatorului sau al copilo-ii fusese scos, lăsîndu-se un singur în fața manșei și a tabloului de bord altimetrul coborît la zero. Avea fuzela-mohorît de ploi, elicea ciupită de oxizi, tecul pătat de uleiuri solidificate, cau-cul roților pietrificat, cu crăpături adinci, niște călcîie de țaran. Priveam avionul esta de cîțva timp, ba întrebîndu-mă n n-a ajuns de mult la fier vechi, ba emuindu-l cu o pasăre rănită, mumifica-căzută din văzduh undeva pe pămînt, de tocmai se nimerise să existe un ș mare, cu oameni grăbiți, care n-aveau odată timp să se uite la ea... Cînd, sîrînd nu știu de unde, l-am văzut pe ul acela vorbindu-mi peste umăr:

— Vă plac avioanele, domnule? Acesta te un avion Kamikaze, vă rog să priviți i, deși vopseaua s-a cam luat, se mai noaște încă blazonul florii de cireș cu i petale... Și eu am fost un Kamikaze, mnule, și știu bine blazonul acesta, m purtat aproape șapte luni...

Era un individ neobișnuit de înalt pentru japonez. Avea o față uscățivă, hîtră, lțurile buzelor în paranteze triple, un is în vînt care îi dădea un aer de ghidușie stă, ca de clovn tragic. L-am privit încrezător. Probabil a simțit ceea ce ndeam despre el, deoarece mi-a zîmbit un nedeghizat sentiment de vinovăție.

— Da, domnule, vă înțeleg, un Kamikaze u poate să existe în viață, dar eu am ut ghinion, sau poate noroc, nu este na mea că am scăpat, pur și simplu n-am ai apucat să zbor... Mă credeți?

— Vă cred, i-am spus, simțînd deodată i avea nevoie să fie crezut.

Poate că discuția noastră s-ar fi termi-at aici, dar mi s-a părut că este nepoliticos i nu-i pun și eu o întrebare:

— Și acum cu ce vă ocupați? Ce poate ce astăzi un fost Kamikaze?

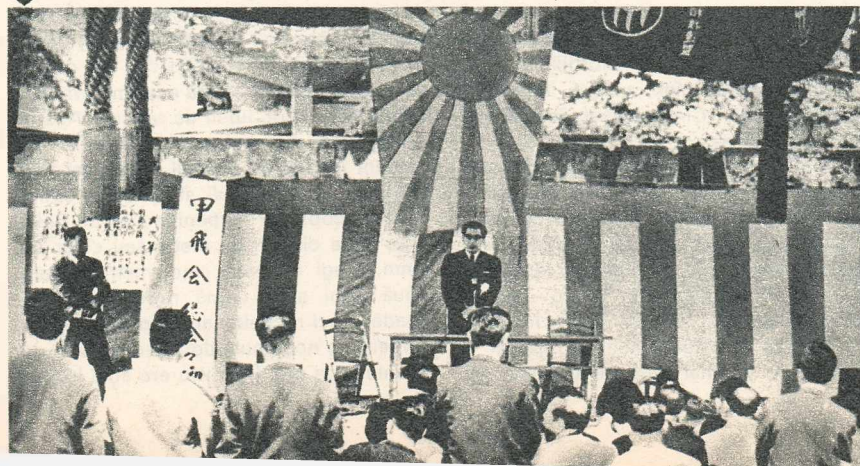
M-a privit cu o expresie de jignire pro-undă. Apoi mi-a zîmbit îngăduitor, așa um le zîmbești copiilor care pun întrebări tupte:

— Eu nu fac nimic, domnule, eu sînt mort e douăzeci și cinci de ani, v-am spus, u este vina mea că trăiesc încă, dar la noi,

Ultimă fotografie înainte de plecarea fără întoarcere a «piloților semizei».

Detășamentele piloților sinucigași numără foarte puțini supraviețuitori. Ei se mai întilnesc încă, în fiecare an, în templul Yasukuni — Panteonul japonez — pentru a celebra memoria camarazilor căzuți.

deocamdată, morții nu sînt puși la treabă, îi lasă toată lumea în pace să-și vadă de-ale lor...

Mi s-a părut nebun, și tocmai de asta am ținut să continuăm discuția. L-am invitat la un păhărel de saké.

— O, primesc cu multă plăcere, domnule; morților, chiar dacă nu le place să facă ceva util, din cînd în cînd un păhărel de saké nu le pică rău...

— De ce a fost adus avionul acesta aici?, l-am întrebat cînd ne-am așezat la măsura scundă a unei taverna învecinate.

— Să se joace copiii, domnule; copiii le plac avioanele, toți copiii din lume visează să se facă aviatori sau cosmonauți, numai eu n-am visat niciodată asta, și totuși am fost un pilot destul de bun, credeți-mă.

— Ciudată jucărie, am zis eu nepu-tîndu-mi înfrîna reflexia. Un avion-sinucigaș... nu mi se pare cel mai nimerit lucru pentru copii...

— De ce nu? Pentru ei un avion rămîne doar un avion, și cuvîntul «sinucidere» nu-l învață decît mai tîrziu și cu destulă indiferență. Asta e o chestie care devine gravă abia cînd se face, nu cînd se vorbește despre ea...

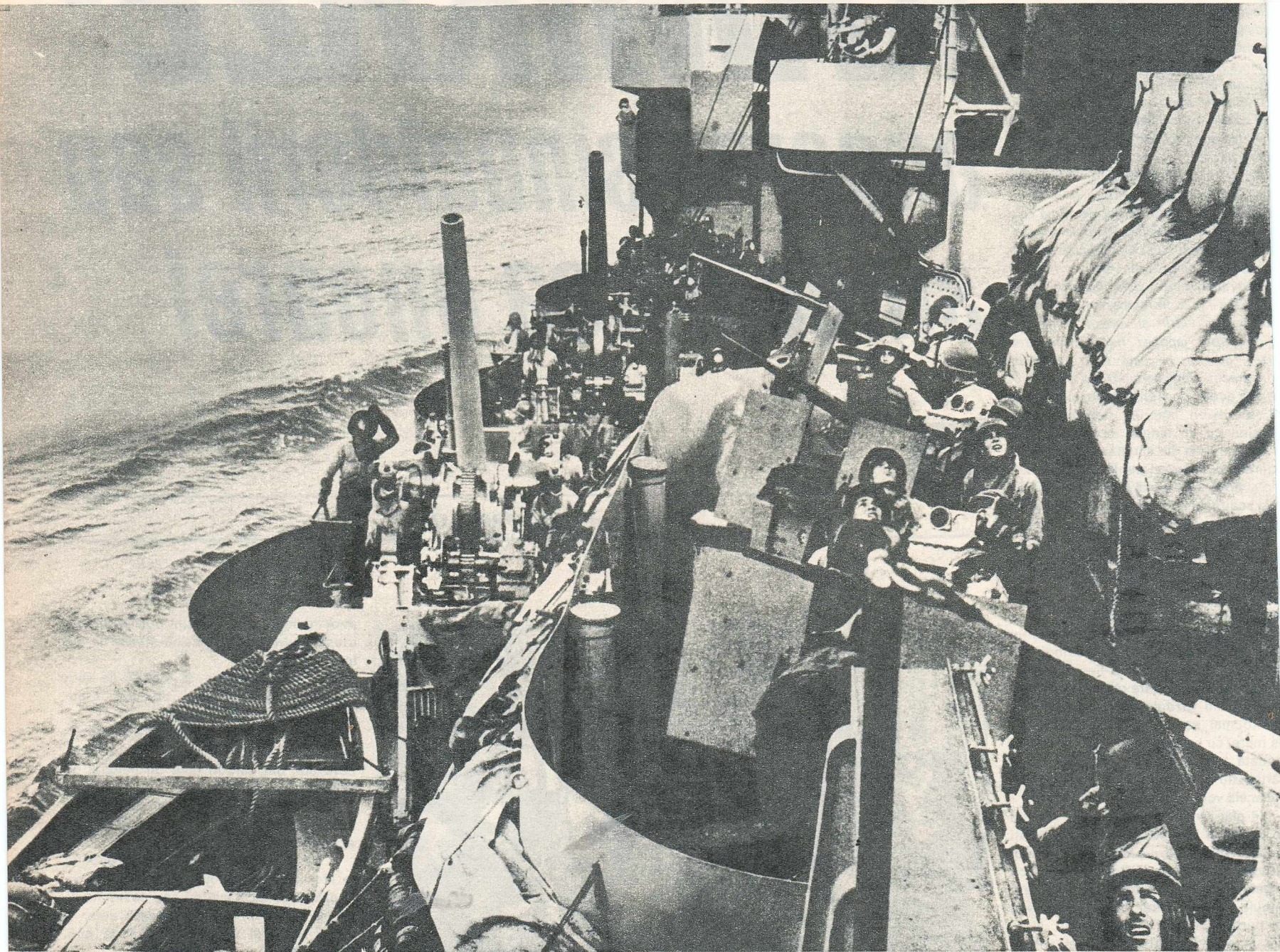
— Ce înseamnă exact cuvîntul «Kamikaze», l-am întrebat mai tîrziu.

— Ad-litteram, s-ar traduce prin «Su-flul» sau «Vîntul divin». Semnificația lui legendară a apărut la sfîrșitul secolului al XIII-lea, mai precis în 1281, pe vremea cînd Kubilay, nepotul lui Gingis-han, ajunsese să stăpînească, pe lingă Mongolia, tot pămîntul Chinei, Turkestanul, Manciuria, Coreea, Birmania și Annamul. Kubilay a dorit atunci să-și întindă stăpînirea și asupra Imperiului Soarelui-Răsare. Și pentru că pămîntul nostru nu putea fi cucerit decît de pe mare, și-a durat o flotă de trei mii de vase și a pornit cu ea să ne calce. Dar dă-le mongolilor ce este al mongolilor. Ei

KAMIKAZE-

onoarea sinuciderii sau sinuciderea onoarei

Moment de panică.
Marinarii americani
au deslușit
la orizont
un avion Kamikaze
ce se îndreaptă
spre vasul lor.

sînt excelenți călăreți, dar foarte proști navigatori. Iar supușii lor de atunci, coreenii și chinezii, mai pricepuți ceva într-ale mării, s-au arătat foarte pușiri zeloși. Nimeni nu l-a sfătuit pe Kubilay să nu-și pornească asediul pe mare în perioada taifunurilor. Și tocmai unul dintre aceste taifunuri, un Kamikaze, un vînt trimis de zei, i-a nimicit armada, sfărîmîndu-i-o de coastele pămîntului nostru. Taifunul e unul dintre cele cinci mari nenorociri ale japonezului, domnule, alături de cutremure, de vulcani, de foc și de potop, dar cînd ți-l trimiț zeii să te scape de invazia hoardelor străine, el devine un Kamikaze cărui i se pot datora viețile nevestelor și ale copiilor noștri. În cinstea acestui taifun, nimicitor de dușmani, comandourile noastre speciale de aviatori-sinucigași au fost numite Kamikaze. Îmi permiteți să întind ceșcuța mea gheișei pentru a-mi mai turna o picătură de saké, domnule? O beau pentru sufletul camarazilor mei, cavalerii triști ai florii de cireș cu trei

petale... Ei trebuiau să-i împiedice pe americani să pună piciorul pe pămîntul zeiței Isé... Să bem pentru ei, deși domnul Mac Arthur a avut mai mult noroc decît Kubilay-han, în ciuda Vîntului divin... Dar asta a fost singura noastră armă secretă, domnule, cea mai redutabilă, cea mai înfiorătoare, dacă vreți, tipic japoneză. Mai tare ca rachetele germane «V.1» și «V.2», un nume la al cărui auz inamicul simțea gheara panicii: avioanele sinucigașe și piloții lor, «cavalerii morții».

— Știți cumva cine a fost inițiatorul acestei mișcări? Cine a lansat ideea misticului Kamikaze?

— I-ați zis «mistic», domnule? Să știți că nu sînteți departe de adevăr, deși sesizez în modul cum folosiți acest cuvînt o nuanță peiorativă. Nu vă supărați, am făcut cîndva studii de filologie romanică la Universitatea Chuo din Tokyo — de pe băncile ei am fost recrutat în vara lui 1944. Cît despre inițiatorul mișcării, pe el îl caut și eu de mai bine de douăzeci și

cinci de ani, să-l vir într-un avion ca ăla din colțul străzii, numai cu atîta benzină cît să-i ajungă la dus, nu și la întoarcere, și să-i dau o țintă vie, mișcătoare, care să-i primească picajul cu o ploaie de obuze. Și pe urmă să vorbim... Sau să-l îngrop de viu într-o «Baka», cu o mie de kilograme de trotil sub fund și să-i spun să-și dirijeze singur torpila spre un vas de război inamic care-l așteaptă cu flori... Știți ce înseamnă cuvîntul «Baka», domnule, în argou japonez? Diliu, ori capiu, sau dacă preferați să mă exprim ceva mai cult: cretin, idiot, lipsit de rațiune. Așa le ziceam noi bombelor vii, torpilelor cu oameni în ele, cu bărbați tineri, cei mai mulți studenți, creduli și curați la suflet ca niște copii. Iar tîmpeniile alea de Baka erau niște cilindri de metal sau chiar de lemn, lungi de vreo cinci metri. Aveau două aripi și o cîrmă rudimentară. În coadă, cinci rachete care le propulsau cu o viteză de nouă sute douăzeci și cinci de kilometri pe oră. Înăuntru era atîta loc cît

să încapă un om culcat ca într-o țevă, o mie de kile de explozibil. Baka erau lansate din avioane în apropierea vaselor de război inamice și băieții aveau misiunea să le dirijeze manual către punctul cel mai sensibil al navei. Așa a fost tăiat în două, la 12 aprilie 1944, distrugătorul american «Abele» de unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, citat pe ordinul de zi al Amiralității, în Okinawa, în fruntea patru sute cincizeci de tineri piloți sacrificiați «eroic» pe altarul zeului Baka.

— În modul cum ați pronunțat cuvîntul «eroic» disting și eu o nuanță peiorativă.

— Tot ce se poate... Să nu vă închipuiți că toți cei patru sute cincizeci au reușit să taie pe din două și să trimită la fund cîte o navă de război americană... Ar fi fost prea frumos... Cei mai mulți săreau în aer înainte de a-și ajunge obiectivul... Sau nu îl nimereau și, terminîndu-și complotul, se înmormîntau de viu în sicriele de trotil... Cît despre inițiatorul comandourilor speciale, se spune că a fost contraamiral

de Felicia ANTIP

prea trufașă, prea semeață!

Agresivitatea telespectatorului care «nu înghețe» nu s-a dezmințit nici de data aceasta. Alergic la tot ceea ce nu se înscrie în șabloanele care constituie zestrea lui intelectuală, a fost cuprins de o nouă criză de intoleranță: o participantă la concursul «Steaua fără nume» l-a derutat și, ca tot ceea ce îl derutează, l-a infuriat. E dispus să accepte orice, la nevoie chiar și talentul autentic, cu condiția să se înfățișeze cuminte, modest, cu pălăria în mină, să-i solicite umil bunăvoința, să știe să se poarte în așa fel încât să-l poată fi iertată inzeestrarea ieșită din comun.

Tinăra Corina Chiriac a întrecut orice măsură. Și-a îngăduit să fie, de la prima ei ieșire în lume, sigură pe sine și pe darurile cu care a binecuvîntat-o natura. A îndrăznit să nu aibă trac și n-a avut nici măcar bunul-simț de a-l mima. Și-a permis să cînte cu o voce sigură, netremurătoare. N-a avut pudoarea unei interpretări sfioase, șovăielnice. A dat buzna pe micul ecran cu o dezinvoltură, cu un aplomb, la care au dreptul numai consacrații. A mers chiar pînă la o interpretare și o alură scenică originală. Închipuiți-vă! La cea dintîi apariție! Cum să rabde așa ceva telespectatorul acela cu ștaif și cu parapon pe care l-am evocat cu citeva săptămîni în urmă? Domnia-sa, arătam atunci, e minoritar, dar gregar și gălăgios. Protestează, proferează injurii, cere ca preferințele sale să fie lege. S-a manifestat deci din nou. A scris televiziunii, președintelui juriului, prezentatorului emisiunii, pentru a-i informa că se simte ultragiătat de notele maxime acordate tinerei aspirante impertinente.

De data aceasta, însă, protestele lui n-au mai intimidat pe nimeni. Corina Chiriac a apărut din nou, în etapa a doua a concursului. Probe mai grele, mai pretențioase. Aceeași stăpînire a mijloacelor artistice, aceeași voce frumoasă, cultivată, aceeași prezență scenică neînhibată, aceeași adevărată interpretare a piesele muzicale alese sau indicate. Fiește, 10 pe linie. Fără nici o pregătire suplimentară, Corina Chiriac ar fi putut să se prezinte direct, cu mari șanse de succes, pe scena festivalului care se desfășoară în aceste zile la Brașov. Anul viitor, cînd va avea 21 de ani — cîntăreții noștri sînt «descoperiți» și «danșiți» de obicei mai tîrziu, ceea ce reprezintă un handicap pentru cariera lor — va fi fără îndoială principala noastră reprezentantă în competiția cerbilor.

Poate că această discrepanță flagrantă dintre adevărul obiectiv — talentul Corinei Chiriac — și strigătele ofărte ale cavalierilor vorbelor grele îi va convinge, în sfîrșit, pe tovarășii de la televiziune că nu trebuie să se sperie niciodată de cei ce, drapați prudent în toga «principalității», pretind de la adăpostul ei reducerea tuturor programelor la nivelul minții lor sărăcuțe. N-am inima scriitorului Fănuș Neagu care reproduce — cu nume și adresă în frunte — scrisoarea unui concetățean foarte slab într-ale gramaticii și logicii dar foarte tare la insulte și la invocarea unor argumente cadriste. Nu voi dezvălui deci numele inginerului din Craiova care scrie că autoarea rîndurilor de față «totuși își face griji că televiziunea a lăsat-o mai moale în ultimul timp cu instruirea, să naibă nici-o teamă în această privință, statul nostru se preocupă serios de educația multilaterală a tuturor oamenilor» și încheie cu cuvintele: «mi exprim speranța că am fost înțeles cituși de puțin». Nu voi spune cum îl cheamă nici pe cititorul din Timișoara care, cu «o diplomă universitară în buzonar», scrie: «Nu sînt împotriva gimnasticii minții dar nu putem face această gimnastică 7 zile din săptămîna căci vom deveni toți filozofi și nu va mai produce nimeni numai idei și teorii și cine vrea să o facă, să o facă în orele prevăzute special pentru această gimnastică». Domnia-sa produce însă «idei și teorii» și scriind, bineînțeles, «în numele mai multor telespectatori» ne informează binevoitor care sînt «bazele artei socialiste».

Ar fi însă o greșeală să credem că toți intoleranții sînt și agramați. Unii cunosc ortografia, dar sînt certați cu logica și mai ales cu buna-credință. Ei bat cu pumnul în masă, strigă că sînt «jigniți, insultați și umiliți, loviți în demnitate și în sentimente, ultragiătați» atunci cînd cineva încearcă, vorba lui Topirceanu, să dea «cu zacherlină-n proști». Se invocă demagogic democrația și «cele mai elementare principii și norme de conviețuire și de respect reciproc» pentru a proclama că respingerea dictatului unor telespectatori din speța celor ce i-au denigrat pe Corina Chiriac și pe membrii juriului este «incompatibilă cu relațiile existente în societatea noastră actuală».

Nu dau nume pentru că nu urmăresc să-i prezint într-o postură ridicolă pe semnatarii scrisorilor din care am citat. Ei sînt însă purtătorii unei anumite mentalități care trebuie combătute cu orice preț. Pentru că se batează pe refuzul de a înțelege, pe fătărnicie și mai ales pe cultul mediocrității.

— Voluntari, ziceți? Da, au existat și voluntari. Dar cei mai mulți piloți sau marinari erau desemnați din oficiu... Să vă spun un secret pe care l-am aflat abia după război... O fac așa, pentru că v-ați arătat prietenos cu un bătrîn pilot-cascador care moare încet lingă un avion-sinucigaș ce nu mai poate zbura... A existat un ordin secret al Marelui Stat Major care recomanda cu strictețe să nu se recruteze pentru Kamikaze decît piloți începători, nu prea experimentați și cît mai tineri. Piloții și marinarii de clasă erau mult prea necesari pentru operațiunile în reluare, adică cele care solicitau întoarcerea la bază... Cum dracu' m-am nimerit și eu printre ăia, nu știu, probabil că numai datorită sufletului meu de aventurier milostiv, căci familiile care dădeau țării un Kamikaze deveneau «homare no ie», adică foarte onorate, și primeau cartele cu rații alimentare speciale, și li se ofereau peste tot locurile din față... Vedeți, un Kamikaze trebuia să aibă spiritul liber, să nu-și facă griji pentru ai săi și pentru cele pămîntești... De aceea, organizația noastră a devenit un corp de elită, «Tokkatai» sau comando special de atac. La Okinawa aveam și un șef, mort și ăla, da' nu de mîna lui, pe contraamiralul Ugaki, de la care primeam în cadrul unei ceremonii cu mare pompă uniforma specială: vestoa-nele albastre cu șapte nasturi de metal în care era ștanțată floarea de cireș cu trei petale... Iar acum eu vind nasturi din ăștia, vă pot oferi și dumneavoastră unul, dar nu vreau să vă mint, nu sînt originali, mi-i face un prieten din Asakusa și americanii se dau în vînt după ei, poți să le smulgi și douăzeci de dolari dacă nu scoți decît unul pe care să-l ai cusut la butonieră, ca o decorație, și dacă mai știi să te și tocmești... Vedeți, domnule, am devenit un porc care dezonorează Vîntul divin, dar o dată în viață pot să-mi permit să stau de vorbă cinstit cu un necunoscut care nu știu de unde vine și unde pleacă și care a avut generozitatea să invite la o sticlă de saké un decăzut ca mine... Dacă muream, eram cineva, domnule, s-a făcut ațîta pentru a se da eroismului nostru o aureolă, păcat că nu pot să vă arăt ziarele care vorbeau în delir despre piloții semizei și cei «O sută de milioane», ca și cînd ar fi vrut să se amintească poporului că într-o zi vor fi chemați toți la apel pentru a deveni sinucigași-voluntari...

— Destinul unui Kamikaze părea pece-luit chiar din clipa recrutării. Spuneți-mi, nu exista nici o posibilitate de sustragere, de abandon?

(Urmarea în numărul viitor)

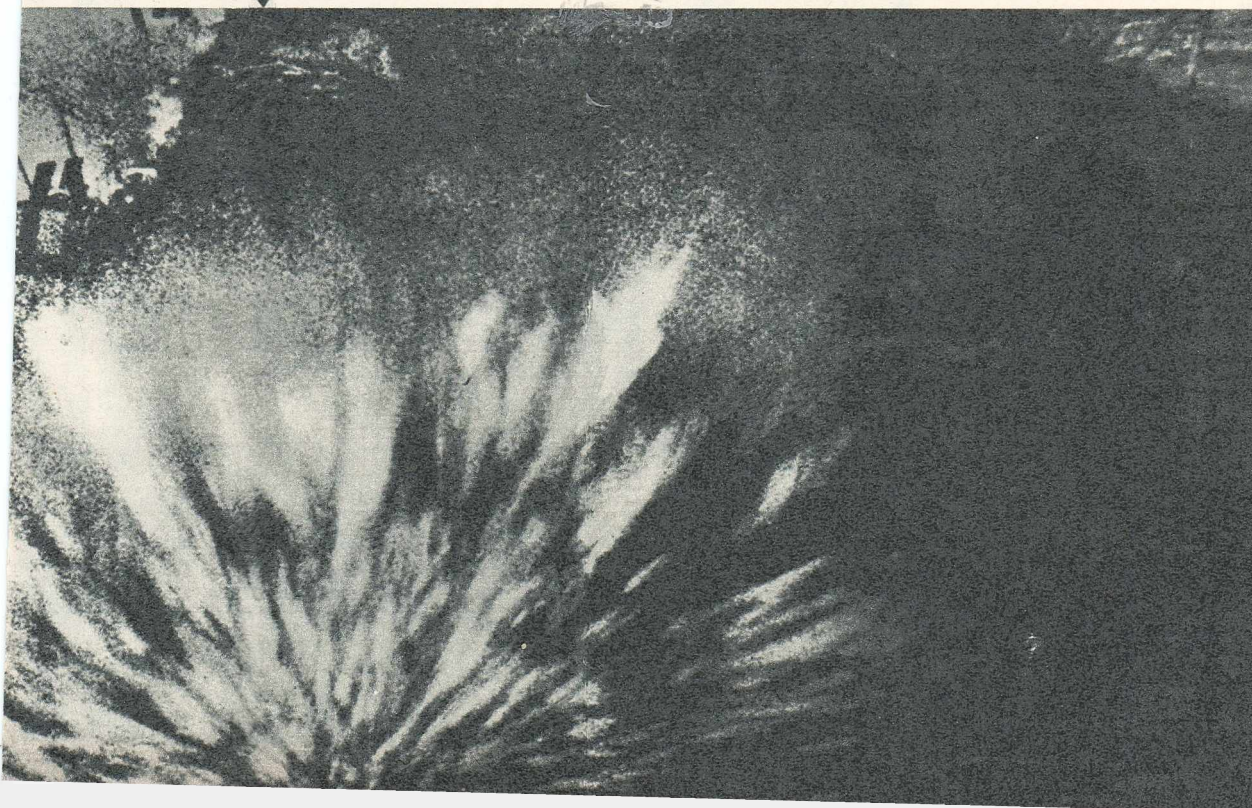
Avion Kamikaze în acțiune. Chiar dacă aparatul a fost atins și lasă în urma lui o coadă de flăcări, misiunea va putea fi îndeplinită dacă pilotul se va arunca, cu avion cu tot, pe puntea vasului inamic.

akejiro Onishi, unul dintre autorii lui din bătălia aeronavală a Filipinilor care a avut bunul-simț să-și facă imediat după capitulare. Dar n-a mai el, ci încă mulți alții, gradele din Cartierul General de la oameni care i-au preluat ideea și îns-o și care nu s-au sinucis cituși în după înfrîngere... Pe ăștia îi

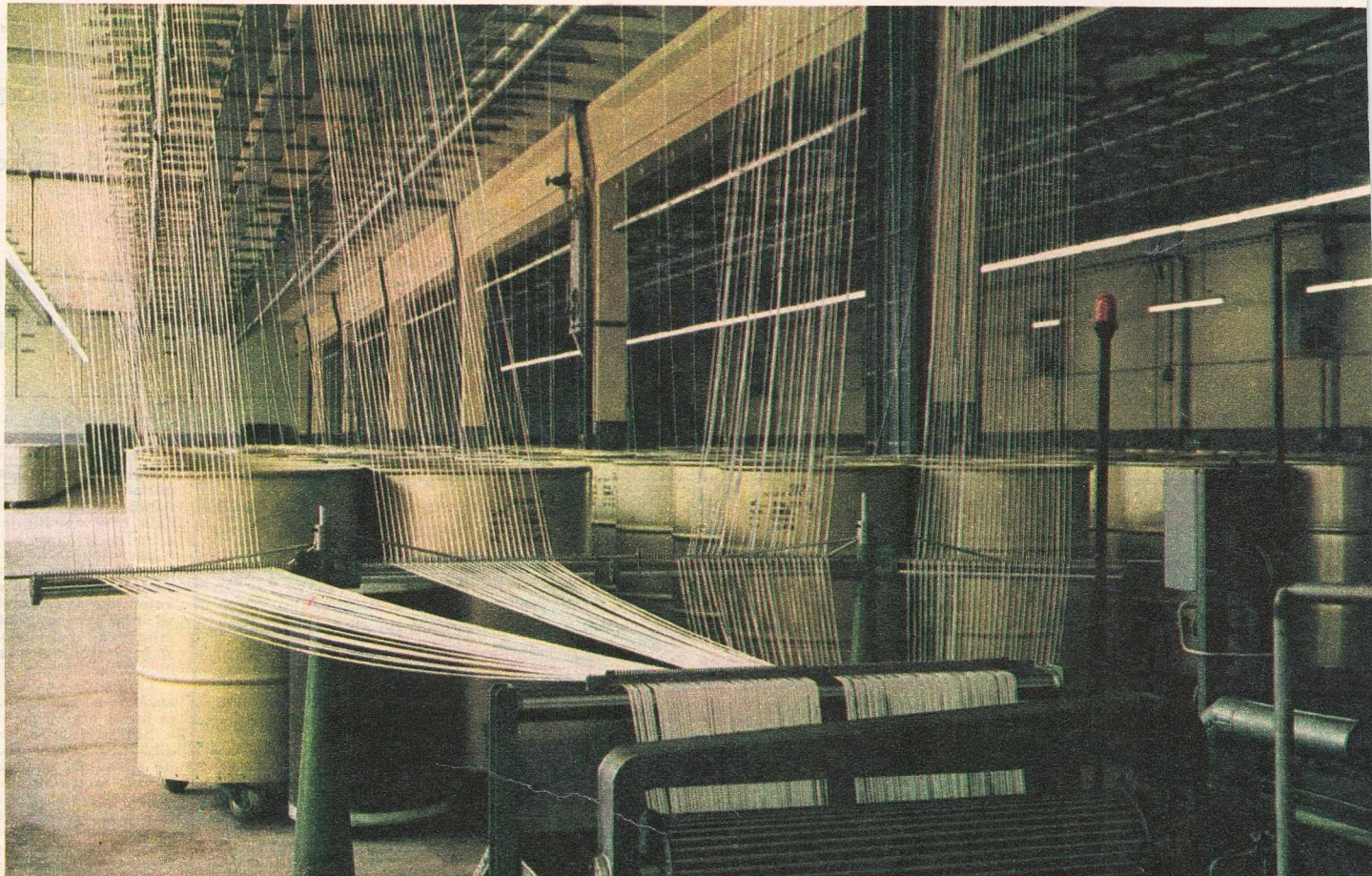
ce faceți ca să-i găsiți? acu' știe... Aștept... Mai beau un Știți, după război m-am făcut casca-filme, cu alte cuvinte mi-am căutat a cu luminarea, dar n-am avut să dau peste ea și acum, uitați, m-a pătrîneșea, și asta nu e o meserie face cu părul cărunț... Mă țin după europeni, de preferință francofoni, ericani nu mă apropii decît la anan-am eu un colț pentru ei încă din a lui patruș cinci, o să vă spun și tea asta, după ce gheișea ne umple ou ceștiile... «Kam Pay» (Noroc!), ule...

ce unde știți că eu nu sînt american? eși sînteți un «gaijin» (străin), dom-nu sînteți american, v-am mai văzut i, ați trecut cu un prieten, tot euro-și v-am auzit vorbind o limbă cu anțe latine. V-a arătat avionul meu plecat uitîndu-vă în urmă, iar eu am c-o să reveniți... Vedeți, eu pe-aici ac' veleatul, este singurul loc unde ot reîntîlni din cînd în cînd vechii

O performanță fotografică: momentul în care torpila vie «Baka» exploda, după ce pătrunsese în magazia de muniții a portavionului «Enterprise».

Terom '70

Împlinind recent un an de existență, TEROM — copilul minune al industriei textile ieșene — consemnează, printre altele, faptul că echivalentul lîni tunse de pe două milioane de oi a fost oferit beneficiarilor interni și externi sub forma a peste 10 000 de tone fibre poliesterice.

1 625 de bărbați și 3 750 de femei s-ar putea îmbrăca — foarte elegant, de altfel — pe baza unei cantități de materie primă — fibra de poliester în amestec cu lînă precum și poliester sută la sută — produse doar într-o singură oră la Uzina de fibre sintetice-Iași.

Neșifonabil, uscîndu-se rapid (ii trebuie doar o treime din timpul necesar uscării altor materiale), vopsit într-o gamă foarte variată de culori rezistent la lumină, intemperii, acizi minerali, organici, oxidanți și reducători, prezentînd avantajul de a-și păstra stabilitatea dimensională după spălare, rezistent la o temperatură de 150° timp de 100 de ore, nederanjat de prezența vaporilor pînă la 130°, îmbunătățindu-și structura în amestec cu bumbac sau lînă — iată calitățile TEROM-ului pe care le cunosc nu numai consumatorii din țară, ci și cei din: Elveția, Belgia, Spania, Grecia etc.

Nu înregistrăm ca pe o noutate, ci ca pe o simplă știre informativă împrejurarea că aproape întregul proces de fabricație al TEROM-ului este automatizat, iar operațiile pregătitoare polimerilor se execută de către o foarte modernă instalație-program.

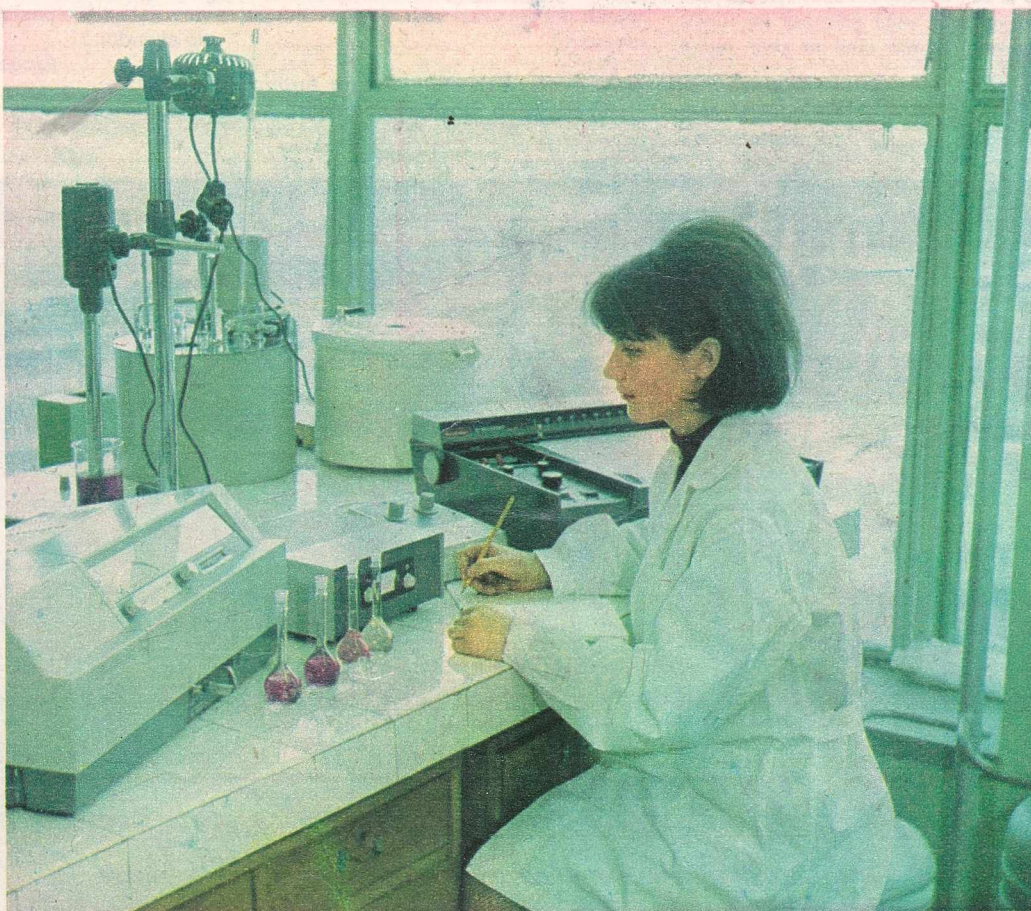
Un competent colectiv de cercetători și specialiști, lucrînd în laboratorul uzinal, semnează certificatul de garanție pentru fiecare gram de fibră care ia drumul spre Fabrica de stofe «Liberitatea» din Sibiu, spre «Partizanul» din Brașov sau spre alte zeci de fabrici, întreprinderi din țară și de peste hotare.

Dacă într-o zi de vară, pe plajele litoralului vă va reține atenția o saltea pneumatică,

dacă privind în larg, ochii vi se vor opri pe pînzele albe ale unei bărci alunecînd pe valuri, dacă, seara la Cazinou, veți admira pe tînărul îmbrăcat într-un costum impecabil,

dacă, în sîrșit, noaptea, în camping, vă veți odihni admirabil în sacul dv. de dormit,

să știți că emblema uzinei ieșene este strîns legată și de salteaua pneumatică, și de pînzele bărcii pornite în larg, și de costumele tînărului de la Cazinou, și de sacul de dormit din camping. Iar dacă cumva la mare ați venit cu autoturismul dv., e bine să știți că anvelopele roților care au parcurs mii de kilometri au în componența lor inserții textile produse tot la Uzina de fibre sintetice-Iași.

UBLICITATE

Emil CIULEI

februarie – 8 martie

DECADA MĂRȚIȘORULUI

GALANTERIE
CONFECȚII
TRICOTAJE
ÎNCĂLȚĂMINTE
MAROCHINĂRIE
CEASURI
ARTICOLE DE PODOABĂ

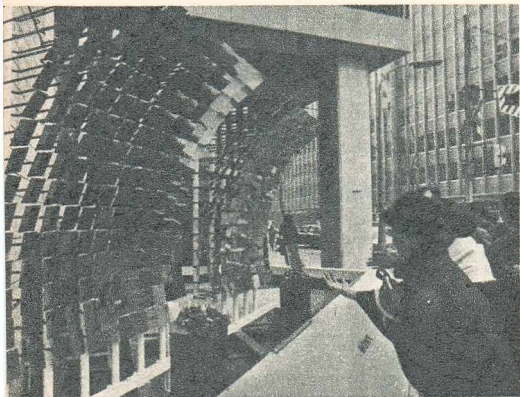
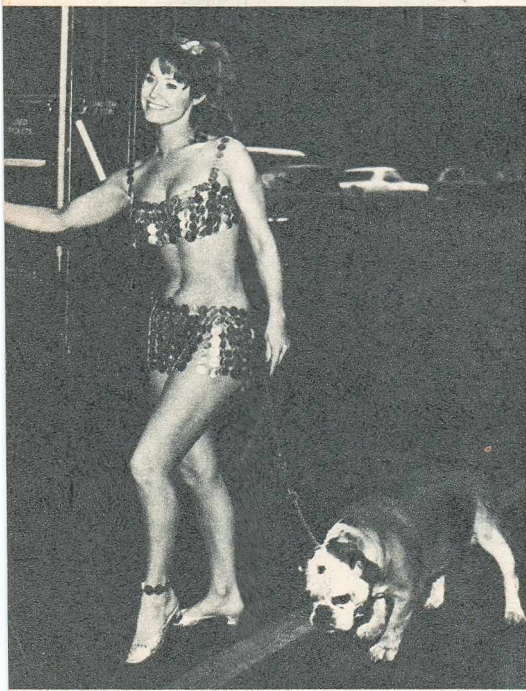
ADOURILE MĂRȚIȘORULUI
ARURILE PRIMĂVERII

RECOM

F varietăți

zecimalizarea și Lolly Dolly Bikini

Febra pregătirilor din Marea Britanie pentru trecerea la sistemul zecimal al lirei sterline a afectat nu numai lumea economiștilor, financiarilor, bancherilor, industriașilor și așa mai departe, ci și un sector de activitate cu totul neașteptat — moda. La expoziția industrială Statindex '70, a cărei temă este tocmai istorica transformare a monedei naționale britanice, a fost prezentat și acest model intitulat «Lolly Dolly Bikini», confecționat în întregime din noile monede divizionare propuse să înlocuiască bătrînii șilingi și penny. Barbara Smith, fostă «Miss Britania» și actuală vedetă de film și televiziune, și-a asumat sarcina plăcută de a adăuga la interesul general pentru zecimalizare farmecul ei personal ca și cel al lui Dusty, buldogul a cărui zgardă e făcută, se înțelege, tot din noile monede.

căldura străzii

Frig, frig pe multe meridiane... Sub -30°C , chiar și în Japonia. Edilii din Tokyo au pus la dispoziția trecătorilor «colțuri calde»: o sursă de căldură (cărbuni sau gaze) reflectată spre pieton de numeroase oglinjoare de metal, orînduite într-o secțiune parabolică.

ÎNTELEPCIUNEA COPILOR

● Tăticule, ce bine e cînd imi faci tu baie... Mămica imi scoate și pantofii, și hainele...

● Mi-ai spus să pun simburii în colțul farfuriei, dar farfuria asta nu are colțuri... e rotundă.

● Litera legii de ce nu există în alfabet?

● Mama își amenință odorul care a făcut o nouă pozna:

— Să vezi ce-o să-ți faci tata cînd o afla!

— A aflat! — răspunde calm vinovatul.

— Și ce-a spus?

— A spus: «Să vezi ce-o să-ți faci mama cînd o afla!»

● Cînd mă fac mare, dacă am să fiu tanti, mă fac doctor, iar dacă am să fiu nene — inginer.

● Privind un om chel:

— Nene, capul matale e desculț?

● Vezi, mămico — spune o fetiță, oprindu-se cu mama ei în fața vitrinei unui magazin de jucării — păpușa aia mare și frumoasă și-aș cumpăra-o eu, dacă tu ai fi copilul meu.

● O mamă își anunță fetița în vîrstă de trei ani:

— Barza și-a adus un frățior! Vrei să-l vezi?

— Nu, vreau să văd barza!

DACĂ...

● Dacă aș avea talent, alții m-ar imita. Dacă m-ar imita, aș deveni la modă. Dacă aș deveni la modă, aș ieși repede din modă. Deci, e mai bine că n-am talent.

Jules Renard

● Dacă alături de științele exacte s-ar delimita sectorul științelor inexacte, primul loc l-ar ocupa critica.

N.P. Akimov

● Dacă aș fi păgîn, aș ridica o statuie în onoarea Energiei, și aș adora-o în genunchi.

Mark Twain

● Dacă n-am greși, n-am putea acumula experiență. Dacă n-am acumula experiență, n-am putea greși.

Charles Aznavour

● Dacă am crede totul, am da dovadă de bătrînețe. Dacă am suspecta totul, am părea prea tineri. Dacă am crede că știm totul, am fi prea copilăroși.

Françoise Sagan

● Dacă nu știm să folosim timpul, nu trebuie să ne mirăm că el este atît de scurt.

Jacques Prévert

afară cu iarna !

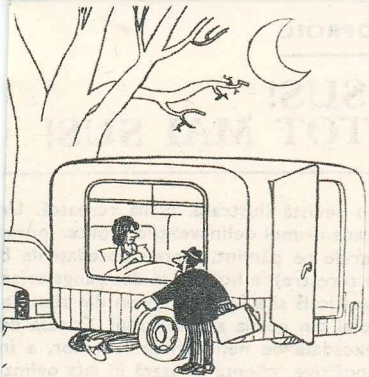
În fiecare an, în satele landului Hessen (R.F.G.) are loc, potrivit unei străvechi tradiții, defilarea cortegiului «purtătorilor de paie» pentru izgonirea iernii. Flăcăii înveșmîntați în paie sînt purtați prin sat de tinere fete travestite în haine bătăști.

Sătenii le oferă tot felul de bunătăți culinare, care sînt mincate noaptea în jurul unui aprins cu paiele care i-au acoperit pe purtători.

și totuși vor avea un copil?

Dirința de a avea un urmaș a perechii britanice Sylvia (34 de ani) și Kenneth din Atherton-Lancashire, oameni sănătoși și apți de a procrea, era atît de vie inexplicabilă sterilitate a căsătoriei lor a făcut din ei doi nefericiți. Iată de ce, cînd medicul ginecolog Patrick Steptoe le-a propus să efectueze, experiment fecundare artificială în eprubetă a ovulului soției cu celula seminală a soțului, s-au declarat de inata de acord. Și iată că ziarele anunță senzaționala reușită a experimentului. Ovulul fecundat se dezvoltă normal în eprubetă și în curînd el va fi implantat doamnei Allan pentru desăvîrșirea, pe cale naturală, a creației științifice.

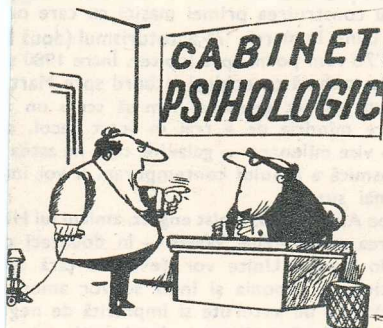

— Vă atrag atenția că sub patul dv. se află cineva!...

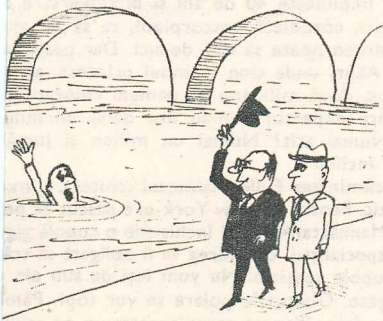
— Mi se pare mie că clubul ăsta e în pragul falimentului...

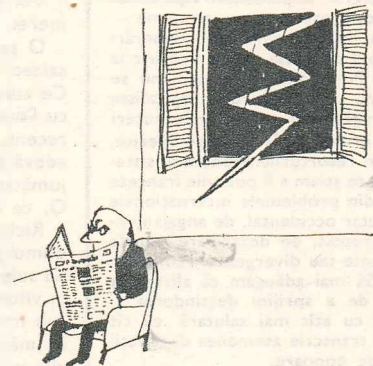
— Și pentru care motiv sîn-teți de părere că n-aș putea ocupa un post de răspundere?...

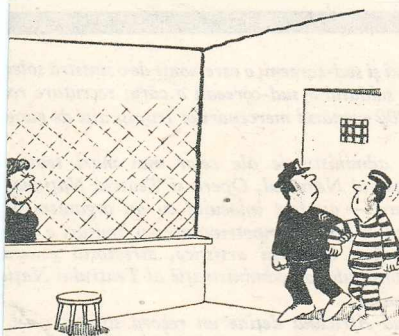
— L-ai lăsat să-ți scape?
— Da... dar i-am luat nu-măru?..

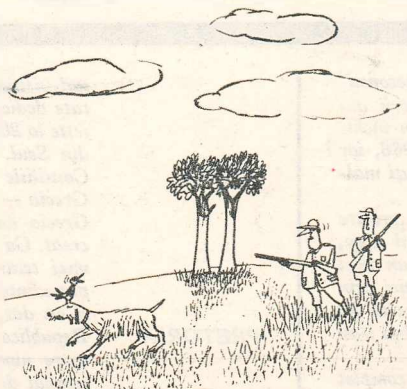
— Îl cunoști?

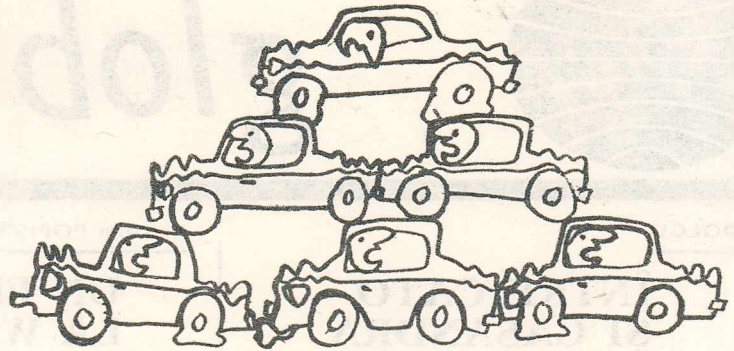
— Îndată, iubito!

— Nu puteai să spui că nu-s aici?...

— Ai mai văzut un câine atît de tîmpit?!

ÎN CÎTEVA RÎNDURI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3	■				■				■	
4		■				■				■
5			■					■		
6	■				■					
7								■		
8				■					■	
9								■		
10				■						
11					■					
12						■				
13								■		

ORIZONTAL: 1) În primul rînd (fem.). 2) Pe rînd (fem.). 3) Se află în primele rînduri — Printre rîndurile lui George Coșbuc. 4) Prinde bine — Se duc rînd, pe rînd... — Pe portativ. 5) În primul rînd — Oferiți — Rînd la mijloc! 6) Sat lângă Cislău — A zbera. 7) Prind bine boxerilor în apărare — Text tipografic cules și așezat în rînduri. 8) Comună în R.S.F. Iugoslavia — Prima la rînd... — ...și două (linii) la rînd! 9) Se pregătește să intre în rîndul meseriașilor — Nu se mai sfîrșește rîndul! 10) Încă nu-i în rîndul marinarilor, dar va fi — Toți din rîndul lor erau nemuritori (mit.) — Lac în S.U.A. 11) Vestit colegiu în Anglia — Intrat în rîndurile unei mișcări. 12) Ued în Algeria — Pasăre răpitoare care se hrănește mai ales cu rîndunele. 13) Te iau pe sus — Rînd.

VERTICAL: 1) Cîteva rînduri dintr-un text — A numi rînd pe rînd. 2) Rîndul din față și din spate! —

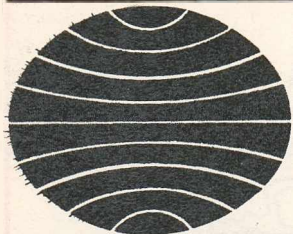
Pe rînd. 3) S-așază rînduri-rînduri la război (sing.) — Vin la rînd. 4) Suviță de păr — Suferință. 5) A face rînduală — Chestia de gust — S-așază la rînd în față! 6) Prima și a treia din rînd! — Apucă — Personaj din cunoscute rînduri de Delavrancea. 7) I se ia nemulțumitului — Merg pe două rînduri de șine — Gînd. 8) Se află în rîndul țărilor mediteraneene — Aer! — Întoarcere! 9) Face parte din rîndul celor mai cunoscute opere de Verdi — În orice caz! — Autorul poeziei «La rînd» («Fruce în mai»). 10) Riu în U.R.S.S. — În primele rînduri. 11) Prima la rînd! — În rînduri strînse — După concepția unor filozofi greci antici făcea parte din rîndul celor cinci elemente ale universului, alături de foc, apă, pămînt și aer.

Adam STOICA

Cuvinte rare: NUCU, NECI, UTE, ETON, RIR, LVA.

Dezlegarea jocului «FEMEIA ȘI POEZII», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SEMIRAMIDA. 2) ELENA — ATENA. 3) HERO — ANA — IM. 4) EVA — FLORINA. 5) RARI — EN — RAL. 6) A — INES — RITA. 7) ZP — SA — NANAS. 8) AURA — LIDA — U. 9) DIA — MAMA — AN. 10) ACIS — NF — SUD. 11) AA — STELUTA.

globe-comentar

Gh. DOLGU

ÎNTRE CATO ȘI CASANDRA

De ani de zile sistemul monetar occidental continuă să furnizeze un inepuizabil filon de controverse, pe cât de puzante pentru specialist, pe atât de criptice — din păcate — pentru publicul larg. Nu există an în care, într-un punct sau altul — în S.U.A. sau în Anglia, în Franța sau în R.F. a Germaniei — să nu se întâmple ceva cu moneda națională, cu balanța de plăți de natură să învioreze contradicțiile de interese dintre state și ipso facto să reanime dezbaterile.

Problema constă în aceea că, deși aurul este substanța oricărei monede, în condițiile sistemului valutar actual, legătura monedelor naționale cu aurul se face prin dolar, ceea ce conferă unilateral Statelor Unite o serie de avantaje economice și politice. Acest rol privilegiat al monedei americane își are originea în foamea de dolari care a bîntuit, din motive cunoscute, lumea vestică în primii ani postbelici. Dar cum între timp situația s-a schimbat, și încă destul de substanțial, și cum situația dolarului — ca rezultat al angajamentelor militare ale S.U.A. — nu a încetat să se deterioreze, am asistat în ultimii ani la o criză de încredere în dolari, ceea ce și-a găsit expresia, între altele, într-o «hemoragie» a aurului din rezerva de stat americană de la Fort Knox și în creșterea prețului aurului, sensibil deasupra nivelului pe care S.U.A. se angajaseră să-l mențină.

Temporar, S.U.A. au găsit soluția. Aranjamentele care au fost făcute acum mai bine de un an între statele occidentale au stopat exodul aurului din S.U.A. și au redus la normal — încă din ultimele luni ale anului trecut — prețul aurului pe piața londoneză. Ca economist recunosc că aceste măsuri sînt deosebit de ingenioase, cu atât mai mult cu cât se bazează nu atât pe elementele de ordin economic, ci de ordin psihologic. Acum a devenit exclus ca atacurile contra dolarului să se mai dea pe căi ocolite, iar pe față ele sînt desigur incomod de efectuat. În orice caz, convertibilitatea în aur a dolarului a devenit și mai limitată, și mai condiționată.

Ce se va întâmpla în viitor? Este extrem de greu de făcut un pronostic.

Am schițat aceste însemnări stimulate de o serie de articole semnate de Jacques Rueff în *Le Monde*. În urmă cu vreo cinci ani am avut onoarea să fiu primit de el la Institut de France. Astăzi, ca și atunci, cînd se referă la sistemul monetar occidental, celebrul savant dobindește trăsături de Casandră, se transformă în Cato censorul. Cartagina lui este așa-numitul Gold-Exchange Standard, pe care-l denunță cu o neslăbită pasiune, chiar și acum, cînd lucrurile par să se fi îndreptat.

«Cu toată stîmă ce mi-o inspiră marea republică americană, scrie el, o văd cu tristețe impunînd lumii un regim monetar care deja a degradat profund ordinea occidentală și care, dacă va dura, va distruge civilizația pe care inițiatorii săi pretind că o apără».

În aceste cuvinte ale nemuritorului de la Academia Franceză, imaginea Casandrei o acoperă pe cea a lui Cato.

Cristian POPIȘTEANU

UN FRANCEZ LA WASHINGTON

În 1770 într-o scrisoare către traducătorul parizian al operelor sale, Benjamin Franklin anticipa noțiunea de independență a Statelor Unite, precizînd că fiecare stat are dreptul la existența de sine stătătoare.

În 1970 la Clubul național al presei din Washington președintele Georges Pompidou a definit ca una din condițiile primordiale ale unei păci durabile «recunoașterea dreptului tuturor popoarelor de a dispune în mod liber de ele însele, precum și cooperarea cu toate țările, oricare ar fi regimul lor sau ideologia lor».

S-ar putea vedea, într-o evoluție distanțată de două secole, o manifestare a dialecticii istorice care atestă că «atît America, cît și Franța au revendicat față de un aliat mai puternic dreptul de independență a politicii lor. Acesta a fost cazul Americii lui George Washington față de Franța lui Ludovic al XVI-lea. Acesta este cazul Franței de astăzi».

Se spune că pentru călătoria sa transoceanică, președintele Franței, Georges Pompidou, a trebuit să cheltuiască tot atîta energie cît pentru o campanie electorală. Însoțindu-l într-o vizită în Iran sau văzîndu-l în zilele și nopțile viforosului Mai parizian din 1968, nu m-am îndoit că Georges Pompidou va susține cu brîo și această probă a treburilor de stat. La exact un deceniu de la vizita oficială pe care generalul De Gaulle o făcea la Casa Albă, lăsînd după sine imaginea unei primiri triumfale a unui aliat iconoclast, președintele Pompidou a avut prilejul să reafirme, în perspectiva anilor '70, tezele politicii post-gaulliste. A făcut-o definindu-se el însuși în fața camerelor TV ale rețelei C.B.S.: «De toute manière je ne suis pas le general De Gaulle». A făcut-o neținînd seama de conjuncturi și opinii, nu tocmai favorabile orientărilor politicii franceze. A făcut-o de pe aceleași poziții ale independenței statului francez, promovată într-o concepție hîncunoscută de mai mulți ani. Dialogul Nixon-Pompidou, angajat după spusele observatorilor cu dorința evidentă de a cicatriza acel amor propriu rînit de Republica a V-a («Le Monde»), a inclus, pe lîngă relațiile franco-americane, dosarele politicii internaționale, oprindu-se special la Europa, Pactul Nord-Atlantic, Orientul Apropiat.

Rezervîndu-i o primire al cărei cuvînt de ordine părea ziarelor a fi «o prietenie regăsită», Casa Albă a ținut să se știe că enunțurile politicii președintelui Nixon sînt traduse în acțiuni care, fără a fi spectaculoase, delimitează cu prudență noi sfere ale angajamentelor de alianță ale S.U.A. cu partenerii vest-europeni. Reconcilierea franco-americană este acum — se spune — fapt împlinit, ceea ce va libera drumul spre noi cooperări bilaterale. Se mai spune, în grupul de presă care a urmărit la fața locului vizita președintelui Pompidou, că nimeni nu se putea aștepta la mai mult. Să nu uităm că state capitaliste dezvoltate, Franța și S.U.A., se regăsesc în noțiunea de puteri și se separă obiectiv prin sfere și capacități de interese diferite, atît în politica mondială, cît și în resorturile economiei sistemului cărui îi aparțin. Deci ceea ce știam a fi pozițiile franceze sau americane într-una sau alta din problemele internaționale (fie că e vorba de sistemul monetar occidental, de angajamentele N.A.T.O., de Orientul Apropiat, de dezarmare sau de războiul din Vietnam), concordante sau divergente, rămîne în vigoare și după această vizită. Să mai adăugăm că afirmarea dorinței celor două republici de a sprijini desîntinderea și cooperarea dintre națiuni este cu atît mai salutară cu cît opinia publică așteaptă să poată transcrie asemenea declarații în limbajul acțiunilor așteptate de popoare.

Cineva s-ar putea întreba acum, după recentele întrevederi de la Washington: a fost depășită sfidarea americană, a fost uitată sfidarea gaullistă? Un citat din interviul pe care premierul canadian Pierre Trudeau îl dădea presei franceze în chiar ziua voiajului prezidențial în S.U.A. ar putea fi luat ca un răspuns: «În fața gigantului american, avem nevoie de Europa».

Ecaterina OPROIU

SUS! TOT MAI SUS!

Răsfoiești o revistă ilustrată. Mană cerească. Un plectisit de academismul delincvenților contemporani (reu cu picioarele pe pămînt, mereu obsedați de tîrî de alte ispite terestre), a hotărît să dea gangsterismului dimensiune verticală și a furat un avion din zbor (a furat un portofel din goana autobuzului). O casă de londoneză, excedată de nehotărîrea femeilor, a intrat în proba cu diapozitive: clienta se așază în fața oglinzii trupu ei sînt proiectate rochiile rîvnite. O studentă Toulouse..., un pescar irlandez..., primarul orașului Lumea — cum s-ar zice — gem de probleme.

Cu obloanele lăsate, la masa mea de brad, cu crăci fără virf și pixuri fără mină, îmi caut și eu problema: bilă să inspire un articol înfîpt și săltăreț, o proclamație și răsplată, ca o oglindă dreaptă, fără ape aburii. Prin urmare:

— Firma Boeing a primit de la N.A.S.A. 19 milioane de dolari pentru construirea primei mașini cu care omul va deplasa în Lună. În martie '71 autoturismul (două mașini) va fi gata. În '72 vom porni spre Iupiter. Între 1980 și 1990 vom trimite o rachetă cu echipaj la bord spre Marte și într-adevăr un subiect generos! Am să scriu un articol înfocat despre mîndria de a trăi în acest secol, o Prometeu — vise milenare — galaxiile care ne așteaptă conștiința cosmică a omului contemporan. Îl voi intitula «Sus! Tot mai sus!»

— Citesc pe Alan Watts, eseist englez, amic al lui Heidegger. «După părerea mea — zice Watts — în douăzeci de ani de aici încolo Statele Unite vor deveni o țară apăsătoare budistă, în timp ce Japonia și India se vor americaniza. Asia va fi brăzdată de autorute și împinzită de negri de hot-dog, iar călugării tibetani, dezabuzăți, vor studia budismul la Universitatea din Chicago» într-adevăr un subiect generos! Am să scriu un articol indignat despre dezertorii progresului, despre fantezmele hippies-ilor, despre miile de americani gînițați (tocmai ei care făceau atîta caz cu spălătură pe care sîrbătoresc azi luna plină, se-ntorc spre rituri celtice, se hrănesc cu un pumn de legume fierte și ținuturi pustii ca să organizeze colonii de muncă prin țară și de tăcută meditație.

Voi scrie un articol indignat și-l voi intitula «În trecut, mereu înapoi, la bumerang».

O prințesă împlinește 40 de ani și la aniversare își va sărbători de amici, cozodiaci, coscorpioni, ca să zic așa. Ce cursiv sprinten poate să iasă de-aici. Dar peste noi, pe Coasta de Azur, unde ține cazinoul prințesa, au răsunat recent, în bloc, două milioane de oameni colorați («adevărat — zice expertul — n-au fost decît un milion jumătate»). Numai atît? Numai un milion și jumătate? O, ce cursiv încilic!

Richard Buckminster Fuller, faimosul arhitect, a inventat domul geodezic. Pentru că New York-ul e pascut de poluare și de focul sulfocării, Manhattan-ul va fi închis sub o cupolă gigantă în viitor, zic specialiștii, omenirea va fi obligată să trăiască sub imense cupole spațiale. Nu vom ieși de sub ele decât cu măști de gaze. Ghețurile polare se vor topi. Pămîntul va fi inundat. Planeta se va cutremura pe axul ei și noi ne vom desprinde cîzînd în jos sau poate în sus, tot mai sus.

Da! Da! Voi scrie neapărat un articol intitulat «Sus mai sus!» Un articol săltăreț și înfîpt. Dar nu acum. În viitoare.

telex

LITTLE ROCK Judecătorul districtual J. Smith Healey a decretat neconstituțional regimul la care sînt supuși deținuții închisorii din Arkansas. Cruzimea pedepselor, segregarea rasială în închisori au fost dezvăluite opiniei publice încă din 1966, iar în 1968 au fost descoperite aici scheletele unor deținuți maltratați și uciși.

ROMA Numeroase personalități ale vieții culturale italiene, printre care Pier Paolo Pasolini, Renato Guttuso, Nanni Loy, Mario Monicelli, Eduardo de Filippo, au semnat un apel chemînd oamenii de artă să nu participe personal, nici prin lucrările lor, la viitoarea Bienală de la Veneția, care de 32 de ani are același statut pe care «chiar și cei mai miopi l-au definit drept autocratic, paternalist și birocratic».

MOSCOVA Au luat sfîrșit probele tehnice ale primei nave sovietice complet automatizate. «Svetlogorsk» este una dintre puținele nave din lume care rezolvă problemele de navigație cu ajutorul mașinilor electronice. Un singur om poate supraveghea aparatura întregii nave.

SAIGON În portul sud-vietnamez Nha Trang a avut loc, în prezența ambasadorului sud-coreean și a unor generali americani,

sud-vietnamezi și sud-coreeni, o ceremonie de o simăstră solemnită dedicată soldatului sud-coreean a cărui recrutare roșie este la 200 000 numărul mercenarilor trimiși aici de guvernul din Seul.

ATENA Consiliile de administrație ale celor mai mari teatre din Grecia — Teatrul Național, Opera și Teatrul Național din Atena — au fost înlocuite cu un organism creat. Ca semn de protest împotriva acestei limitări a autono-miei teatrale și a libertății artistice, directorul general al teatrelor și președintele consiliului de administrație al Teatrului Național și-au dat demisia.

PRETORIA Republica Sud-Africană deține un record sinistru: cel mai mare număr de pedepse capitale din lume. Într-un articol publicat de profesorul Thompson de la Facultatea de Drept din Universitatea din Pretoria se arată că în R.S.A. se pronunță circa jumătate din sentințele capitale din întreaga «lume liberă». Cele 30 de luni de război au necesitat din partea autorităților federale investiții de peste 300 milioane lire nigeriene (ca 375 milioane lire sterline) — a declarat Obafemi Awolowo comisarul nigerian al finanțelor.

LAGOS

ONESCU

PARADOXUL (NE) DEZARMĂRII

sibilă chiar și spiritelor mai puțin înclinate spre ași filozofice, ideea dezarmării nu are oponenți isiți. Întregul mozaic al personajelor pozitive sau e ale istoriei contemporane stă mărturie — prin e profesioni de credința — unanimei recunoasteri tății acestei probleme pe care Națiunile Unite au nat-o drept «cea mai importantă căreia omenirea să-i facă față în prezent».

de importantă încît pentru al zecelea an consecutiv nitet special al O.N.U. se întrunește la Geneva pen- asi (dar nu găsește...) căi de concretizare a generoasei acceptatei ideii a dezarmării. Desigur, important suși faptul că se discută, că se recunoaște absurditatea ării de catre cursa inarmărilor a unei părți epuizante uția umanității, fără ca prin aceasta să-i fie sporită cît securitatea. Nu lipsite de importanță sînt și urile colaterale, realizate în acest interval, privind icerea experiențelor nucleare în cele trei medii, area explorării pașnice a cosmosului, neproliferarea or nucleare, demilitarizarea Antarcticii etc. Dar acestea, cu oricît entuziasm ar fi analizate, nu pot fi ate unor măsuri de dezarmare.

se face că deși lipsesc oponenții mărturisii (sau tocmai de aceea: obstrucția nemărturisită este în al mai eficace) și deși se discută organizat de un deces- spre dezarmare, ascensiunea hiperbolică a inarmării nuă nestingherit. Etalînd un surprinzător umor, stan- enii au calculat că în timpul afectat unei singure te a Comitetului de la Geneva pentru dezarmare în se cheltuiesc pentru inarmare peste 50 milioane i. Și ședințele continuă...

că nu ar fi atît de sumbră, ar putea fi considerată i această beție a distrugerii care împinge omenirea spre ele omenescului: nu este departe ziua, oricît ar părea iens și grotesc, cînd pentru fiecare locuitor al Pămîntu- : va afla în arsenale o bombă nucleară. Cu sensibilita- obiectivă, limbajul omenesc s-a îmbogățit cu un nou it al cărui sens atinge culmi greu egalabile ale absurd- upraucidere. Aceasta vrea să însemne că s-au acumulat a mijloace de distrugere încît fiecare pămîntean poate fi de cîteva zeci de ori. Au căzut în desuetudine «super- i» basmelor copilăriei noastre, cei cu «șapte inimi în :».

scălajul dintre dorința dezarmării și realitatea inarmă- îngrijorează tot mai acut comunitatea internațio- preocupată în prezent mai ales de detectarea și inarea obstrucțiilor nemărturisite. În acest sens, eniul dezarmării», proclamat de ultima sesiune a nării Generale a O.N.U. din inițiativa României, este stit cu speranțele popoarelor într-o redistribuire abilă a priorităților și o riguroasă planificare în dome- dezarmării. La urma urmei, oricît de important ar fi să ilitarizăm teritoriile submarine (problemă care va ne, se pare, cu precădere atenția lucrărilor actualei uni de la Geneva), parcă tot mai important ar fi să se irasca sa se producă în lume ceva mai puține arme sau e distrugă cîteva din ele. Oricît de puține. În orice caz, ta ar fi un pas concret de dezarmare. Iar un glonte mai n înseamnă, ipotetic, o viață de om mai mult, în timp o bombă H mai puțin... Și așa mai departe.

Nicolae LUPU

TEZE ȘI REALITĂȚI

În ultima vreme, în documentele de bază ale politicii externe americane sînt prezentate teze noi, destinate, cum se afirmă, a lua în considerare «schimbările spectaculoase petrecute în lume». Esența acestor teze constă în înlocuirea doctrinelor vechi care preconizau că Statele Unite trebuie să intervină oriunde și oricum în mod direct — de la elaborarea strategiei altora pînă la angajarea trupe- lor terestre în diferite teritorii străine — deci înlocuirea acestora cu doctrina «împărțirii răspunderii», a partici- părții statelor în cauză la înlăturarea obiectivelor comune.

Care este izvorul acestei schimbări anunțate și, mai ales, ce implicații și semnificații are ea?

În documentele americane se afirmă drept cauză a schim- bării faptul că aliații S.U.A. au devenit acum mai puternici și pot suporta o parte mai mare din poverile politice comune, că ar exista acum condiții favorabile pentru succesul unei astfel de formule. Ce-i drept, pentru a lua un singur exemplu, foștii tributari ai planului Marshall nu mai simt nevoia de a recurge la vechile ajutoare, atît pe plan econo- mic, cît și pe alte planuri. Dar se poate da aceeași caracte- rizare tuturor acelor care, mai ales în Asia și în America Latină, și-au subordonat politica ajutorului militar și economic american? Greu de spus.

Este deosebit de semnificativ că prima manifestare concretă a noii doctrine o reprezintă tocmai așa-zisa «vietnamizare» a intervenției în peninsula indochineză, care presupune în fapt o și mai mare angajare de mijloace militare și financiare americane, în speranța că armata regimului de la Saigon va putea fi cîndva substituită trupe- lor terestre americane.

În realitate, noua doctrină pornește de la recunoașterea faptului că Statele Unite suferă de o supraextindere, că s-au angajat cu enorme mijloace militare și financiare în prea multe regiuni ale globului, fără ca acest lucru să aducă rez- ultatele scontate, creînd, dimpotrivă, primejdia ca evolu- ția evenimentelor să scape de sub control. Avem toate motivele să credem că reconsiderarea politicii S.U.A. a fost determinată tocmai de eșecurile suferite de administra- țiile anterioare și este un fapt că procesul a fost accelerat de eșecurile intervenției din Vietnam și de opoziția crescîndă în N.A.T.O. și în Europa în general.

Din păcate însă, această recunoaștere nu este dusă pînă la capăt. Pentru că nu se poate discerne în noile teze o rupere totală cu politica de intervenție în afacerile interne ale altor țări. Ceea ce se face este încercarea de acomodare a ei, în sensul reducerii supraextinderii, distribuirea mai largă a poverilor, dar păstrarea în esență a acelorași obiective.

Nu poate trece mult timp pînă cînd se va vedea limpede că politica «participării» nu poate fi mai puțin păgubitoare decît cea a «supraextinderii», atît timp cît fundamentele și obiectivele rămîn aceleași.

Recunoașterea realităților lumii de azi obligă neîndoie- nic la concluzia că numai teze și acțiuni practice inspirate de respectul integral, necondiționat, față de dreptul fie- cărui popor de a-și decide independent soarta pot constitui cărămizile trainice ale unei politici externe cu adevărat corespunzătoare spiritului vremii.

Nava «Luis Arcos Bergnes» a adus la Havana cel de-al doilea grup de circa 500 tineri americani, membri ai brigăzii «Venceremos», care își vor aduce aportul în Cuba la campania pentru obținerea «celor 10 milioane» tone de zahăr.

BERLIN

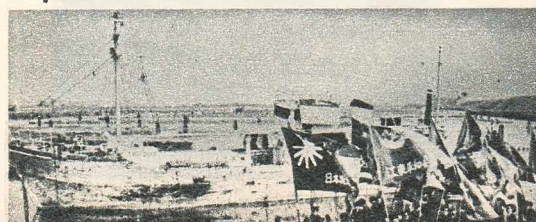
CONSTRUCTORII DE LA LUDWIGSFELDE

Correspondență specială de la Kurt STÖVE

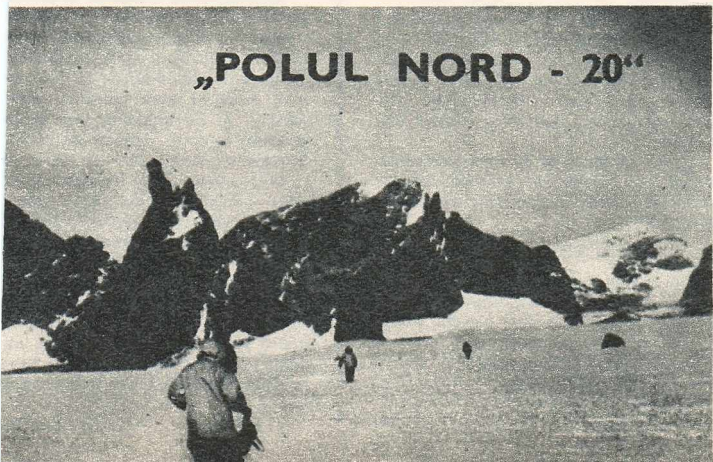
Autocamioanele W50 fabricate la uzinele IFA din Ludwigsfelde au devenit cunoscute pe plan mondial într-un timp neobișnuit de scurt. Zeci de mii din aceste vehicule cu motoare diesel de 125 CP circulă azi pe auto- străzile Europei, pe șantiere aflate în țările arabe sau în America Latină, pe drumuri de munte și prin hățșul junglelor. Acest autocamion rapid și extrem de manevrabil este construit în 60 de tipuri, printre cele mai cunoscute fiind autocamioanele de transport, basculantele, mașinile de tracțiune, mașinile de pompieri. În ultimul an s-au mai adăugat mașinile pentru transportul mobilei și mașinile- atelier.

La început, în anii '50, pe ruinele unei foste uzine de armament a fost construită o fabrică de scutere și moto- ciclete. În această perioadă nevoia de autocamioane de capacitate medie creștea cu repeziune, în R.D.G., iar întreprinderile existente nu făceau față trebuințelor. S-a hotărît să se pornească la producerea de serie a acestor autocamioane, folosindu-se condițiile favorabile existente la Ludwigsfelde — care avea și terenul, și cadrele necesare.

Un marș de 16 zile a fost organizat în Japonia cu prilejul «Zilei naționale pentru pace în Bikini» — aniversarea a 16 ani de la aruncarea bombei atomice asupra acestei insule.

„POLUL NORD - 20“

În această primăvară, cercetătorii polari sovietici vor înființa o nouă stație: «Polul Nord-20». Dacă condi- țiile meteorologice o vor permite, avioanele «AN-12», capabile să trans- porte 20 tone de marfă, vor aduce pe o banchiză instalațiile și perso- nului noii stații. Aceste avioane vor completa, de asemenea, echipamen- tul și alimentele celorlalte trei sta- ții nord-polare, aflate în prezent în derivă în bazinul Oceanului Înghețat de Nord.

Stațiile sovietice în derivă transmit flotei și aviației de transport date meteorologice și despre mișcarea banchizelor de gheață, ușurînd na- vigația nordică. Personalul acestor stații efectuează, de asemenea, di- ferite cercetări științifice.

sapte zile pe pământ

Încă înaintea începerii producției de serie, sute de cadre calificate din regiunile sudice ale R.D.G. au venit să se angajeze la uzinele de automobile IFA. Aici au găsit un vast câmp de activitate...

Succesele actuale nu împiedică însă colectivul de la Ludwigsfelde să se preocupe de marile lui sarcini de viitor, la a căror realizare lucrează în colaborare cu institutele de cercetări și colective științifice din universități. În acest sens tehnologul principal, inginerul Liebold, ne declară: «Pe noi nu ne interesează automatizarea parțială, ci automatizarea complexă, care cuprinde și condițiile de muncă și de trai».

PHILADELPHIA

ORMANDY, MANIFESTANȚII ȘI UN BAL

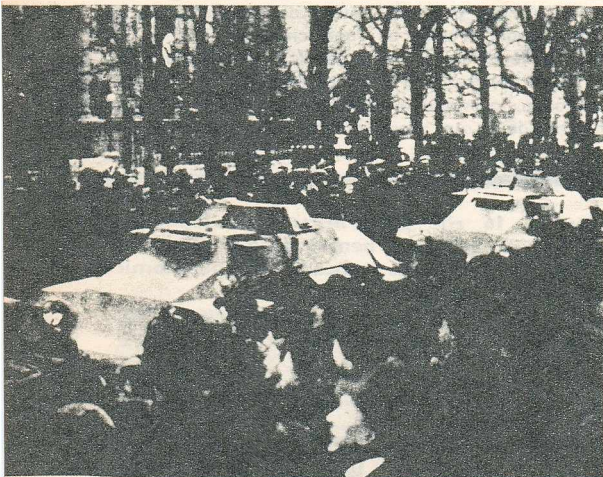
Corespondență specială
de la Elena Nica DUMITRESCU

Philadelphia — peste patru milioane și jumătate de locuitori — mare centru economic și

— arhivă-foto — ANSCHLUSSUL

Pretextând că în Austria sînt tulburări care pun în primejdie viața cetățenilor germani, guvernul fascist de la Berlin adresează un ultimatum guvernului austriac — la 11 martie 1938 — în care cere înlocuirea cancelarului Schuschnigg și formarea unui nou cabinet. Ultimatumul este acceptat. Totuși trupele germane intră în Austria și însuși Hitler se duce la Viena pentru a proclama Anschlussul. La adăpostul armelor celor 250 000 de soldați invadatori, noul guvern de factură național-socialistă declară fără valoare articolul 88 din Tratatul de la Saint-Germain prin care se interzicea alipirea Austriei la Germania. Hitler dă asigurări că nu va interveni nici o schimbare în independența Austriei. Franța «reflectează». Anglia «examinează situația». Mussolini aplaudă. Apoi totul intră «în normal», cizma fascistă nemaiîntîlnind nici o piedică în calea sa. În fotografie: automitrăliere blindate germane pe străzile Vienei, a doua zi după Anschluss.

Ion MUNTEANU

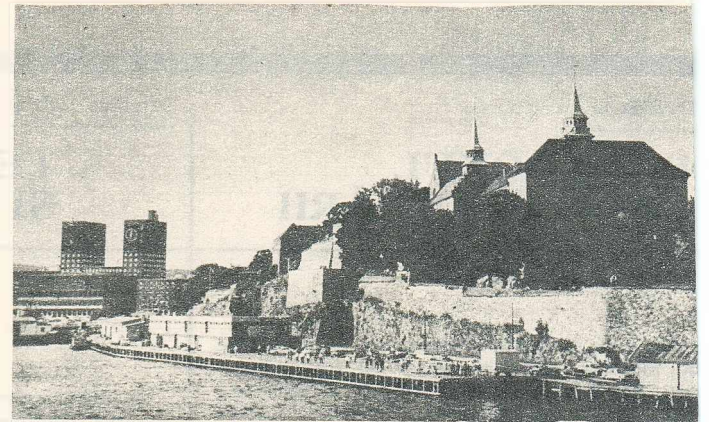
cultural din estul Statelor Unite, situat la circa 150 kilometri de litoralul Atlanticului, parcurge o triplă aniversare.

113 ani de la înființarea Academiei de muzică, 70 de la crearea Orchestrei Filarmonice și tot 70 de la nașterea reputatului dirijor Eugene Ormandy — constituie în ultima lună unul dintre evenimentele cele mai importante ale vieții culturale a Philadelphiei. Festivitatea închinată celor trei aniversări s-a bucurat de prezența președintelui Nixon și a soției sale. Mă aflam în gara Stairway în seara cînd a sosit trenul prezidențial. Răspunzînd grăbit salutului celor circa 200 de persoane ținute la distanță de polițiști, președintele Statelor Unite și soția sa s-au urcat în limuzina blindată ce s-a îndreptat spre hotelul Bellevue Stratford.

În cadrul concertului festiv din acea seară Eugene Ormandy urma să primească cea mai mare distincție civică a S.U.A. — Medalia Libertății — care n-a fost acordată în timpul din urmă decît muzicianului Duke Ellington și celor trei cosmonauți de pe Apollo-11. Nu m-am putut număra printre cei 3 000 de spectatori care, în sala ornată cu flori, au asistat la spectacolul festiv. Toate biletele fuseseră vindute cu mult timp în urmă. Dar rămîind afară am putut fi martora unor evenimente de un alt gen. În ciuda numărului impresionant al baricadelor — peste 300 — polițiștii stăvileau cu greu numărul mare al manifestanților purtînd pancarte ale căror inscripții cereau «Încetarea imediată a războiului din Vietnam». Și, în timp ce lozincile scandate de manifestații se amestecau cu sunetele Uverturii 1812 — difuzate, din sală, prin megafoane — se opera sub ochii mei numeroase arestări. Am așteptat în stradă pînă cînd manifestații au fost împrăștiate, concertul a luat sfîrșit și șuvoiul de mașini a pornit spre sala unde urma să aibă loc recepția.

În holul hotelului în care locuiesc m-a întîmpinat un spectacol neobișnuit: foarte multă lume în ținută de seară, toți trecuți, după cît mi-am dat seama, de 50-60 ani. Bunicuțe îmbrăcate ca niște fetițe, cu rochii lungi, strident colorate și funde uriașe în păr și pe piept. Un bătrîn de vreo 90 de ani, înveșmîntat într-o hlamidă și avînd pe cap o coroană uriașă împodobită cu strasuri. Lîngă el, costumată tot ca o regină, o bătrînică ce părea foarte obosită. Cele cîteva «domnișoare de onoare», cu pelerinuțe și fundițe, păreau să aibă în jur de 70 de ani. Aveam să aflu că asistam, de data aceasta, la o altă sărbătorire (Balul enoriașilor) în care puteai regăsi gustul american pentru fast, culoare și costumație, ce se manifestă atît de pregnant mai cu seamă în timpul campaniilor electorale. Sărbătoritul era cel mai bătrîn paroh al bisericii «Santa Magdalena». Am rămas în hol privînd în urma șirului de bătrîni care — convoi ciudat și amuzant — se îndreptau veseli spre sala de banchete.

PHILADELPHIA,
MARTIE 1970

Pitorescă îmbinare între trecut și prezent într-unul din fiorduri adăpostesc orașul Oslo — capitala Norvegiei.

VENETIA — PÎNĂ CÎND ?

Cei mai puțin optimiști dintre specialiști afirmă că sfîrșitul este foarte aproape. Că pînă în 1974 mai mult din jumătate din operele de artă ale Veneției vor fi pierdute pentru omenire și înainte încă de înlînirea cu anul 2000 fermecătoarea cetate a dogilor va înceta să mai existe. Laguna se scufundă, apele cresc, orașul moare în fiecare zi. Bineînțeles, catastrofa poate fi evitată. Dar nu adunînd ban cu ban de la cei care, în schimbul unui ducat, vechea monedă venețiană — mai puțin de un dolar — vor fi dispuși să cumpere dreptul de a deveni «cetățeni de onoare» ai Veneției. Nici din sumele realizate prin vînzarea în întreaga lume a discului în care celebra Anna Moffo cîntă pentru salvarea Veneției. Nici măcar prin colecta internațională preconizată de UNESCO.

Strigătele de alarmă n-au găsit încă, se pare, ecoul cuvenit în conștiințele celor de care depinde în fapt viața sau moartea Veneției. Zădarnice sutele de articole apărute în ziarele și revistele Italiei și ale lumii începînd mai cu seamă din acel 4 noiembrie 1966, cînd apele noroioase și îmbîcșite de petrol ale lagunei au urcat cu aproape doi metri peste nivelul lor obișnuit. Zădarnice manifestațiile de protest ale locuitorilor care, stingînd toate luminile într-o seară de duminică, au prefigurat sfîrșitul, sau ale tinerilor care au demonstrat pe Canal Grande, ale arhitecților restauratori care s-au închis zile în șir în Palazzo Ducale și au transformat o sedință de lucru

într-o adunare permanentă chisă cerînd o reformă radicală a sistemului de administrare a orașului. Ce va fi Veneția înaintea? Un oraș trăind în contemporaneitate, un oraș templat, un oraș-muzeu, un universitar internațional sau un oraș bogat în star-uri care să asigure viitorul? Dilema nu este ușoară. Întreprenderile industriale din oraș pierd înseamnă pe de o parte normală pentru locuitorii, dar viața industrială este, prin cîntețele sale asupra mediului, una din cauzele principale ale morții în care se găsesc azi cele mai multe orașe ale Veneției. Și dacă recent planurile de dezvoltare pentru orașul Veneției nu a intrat încă în discuție, e pentru că lovea în rețelele cutărui sau cutărui marilor industrii. Se va putea însă aștepta să se întrebă atîția italieni care în orașul din lagună mai presus de buzunarul lor — pînă cînd găsi soluția care să împace asigura viitorului Veneției cu interesul afacerii ale cîtorva miliardari?

Delia ȘTE

cronica de trei secunde

CAMPIONUL DE IARNĂ

Anul trecut, anunțam aici tragica moarte a armăsarului trăpaș Roc Wilkes — într-un vagon deschis, rătăcind prin ger două zile, de la Modena la Paris. Nu vă mai aduceți aminte, știu. Numai la decesele cailor de trap nu vă stă mîntea. Voi aminti deci că în acel vagon macabru Roc Wilkes călătorea cu prietenul său, armăsarul Tidalium Pelo. Mă întrebam atunci dacă, murînd, Roc Wilkes i-a lăsat lui Tidalium Pelo vreun mesaj, vreo vorbă înțeleaptă, unul din acele cuvinte memorabile spuse pe patul morții. Puteam fi bănuît că pun întrebări caligrafice și inutile. Că fac antropomorfism, adică iau de la oameni și pun pe seama cailor, sau invers: iau de la cai și pun la oameni. Mi-am spus atunci: bănuți-mă cît vrei, n-aș fi un debutant în alde astea, bănuți-mă și de antropomorfism, dar eu cred în limbajul cailor mai mult decît în cel al oamenilor. Roc Wilkes i-a lăsat ceva lui Tidalium Pelo. Ce? Nu știu. Aflu doar că, la cîteva luni

după moartea prietenului său, Pelo Tidalium cîștigă premiul Franței — una dintre importantele curse de trap europene — și e consacrat de «Le Monde» drept «Campionul de iarnă al turfului francez».

Încît la ora asta nu mă mai fascinează ce a bolborosit, înainte de îngheț, Wilkes, ci ce a înțeles din acele silabe Pelo. Azi sînt convins că ei, caii, înțeleg gerurile, decesele, ultimele clipe mai bine, mai adînc, mai eficace decît noi, oamenii...

Multă sănătate și fericire personală, dragă Pelo Tidalium — exemplu luminos de refuz al deznădejdiei în fața vagoanelor mortuare!

GRIPA EXPERIMENTALĂ

Iată-l vesel și sănătos, fericit și mîndru — dl. ministru al sănătății franceze. Omul — se știe — a făcut o gripă, o dată cu un sfert din populația țării sale, la sfîrșitul anului. Acum e bine și nu ne rămîne decît să medităm la experiența sa... Vizez pentru '70 ca toți miniștrii lumii să treacă prin această experiență,

adică să încerce pe propria piele rețetele specifice ministerelor lor. Miniștrilor de pe toate meridianele trăiască trei-patru zile fără un buzunar și să alege pe la prieten să zicem pe la miniștrii apărării naționale — după un împrumut. Miniștrilor educației să fie chemați la școală, profesorii să le comunice că progenii stau prost la toate materiile. Miniștrilor justiției să fie implicați, prin absurde procese minore, întinse pe 6-7 luni. Miniștrilor muncii să li se strice mîna și să fie nevoiți să se trezească în zădărnici cu toți slujbașii lumii, pentru a pune punctul la slujbă. Miniștrilor culturii... miniștrii războiului...

După aceste peripeții specifice, le va fi tot respectul să se facă sănătate tineri și fericite, ca actualul ministru să fie gripat. Lumea s-ar putea să apară și mai frumoasă, căci ce altceva poate dori un ministru decît ca lumea să fie frumoasă, bună, cea mai bună din lumi?

Radu COSA

carte

Psyché e denumirea unei noi inițiate de Editura Stiințelor. Dat fiind că în ultimii ani teoriile psihologice și-au mărit sfera de aplicabilitate, colecția își propune, pe de o parte, să informeze, iar pe de altă parte, să dezbate cele mai actuale probleme din domeniul respectiv. Cele două cărți ale colecției sunt inaugurate: **Laboratorul de psihologie, sociologie și pedagogie**, lucrare care însumează studiile de diferiți specialiști sub îndrumarea lui Traian Herseni; **Logia experimentală de psihologie**, distins psiholog francez și profesor la Sorbona, introducerea lui Herovanu și cu o prezență de Al. Rosca.

Tot în aceeași editură a apărut: **area S.U.A. (plămădirea națiunii moderne 1607—1787)** de Alexandru Vianu.

Noi cărți de poezie intrate în brății: **Agonice de Constanța**, **Saturnala de Aurelian Chișinău**, **Ediția Mihai Eminescu**, **Sune originar de Gh. Pituș** (Editura Atros).

● **Scrisori persane și Caiete Montesciu** formează suma unui volum apărut recent în colecția Bibliotecă pentru toți. Moasa traducere a celor două scrieri ale marelui scriitor și gânditor francez e semnată de Ștefanescu; prefață de Irina Eliade. Nu o dată s-a remarcat faptul că lucrările de estetică și filozofie s-au plictisit de prea puțin comentate în presa noastră. Se pare că, la acest punct de vedere, lucrările de estetică se îndreaptă. Reeditarea **Estetica poeziei lirice de Ion Rusu** cunoaște o mai vie prezentare și dezbateri.

● **Machiavelli, Franklin, Metchnik, Disraeli, Kogălniceanu, Marin, Titulescu** fac obiectul unor studii-portrete incluse în noul volum apărut la Editura Literară din, sperăm, seria: **Diamați ilustrati**. «O viață de diplomat este o lumină aruncată asupra istoriei», aminteste Mircea Măruț în paginile liminare cărții. În prezentarea acestei prime galerii de portrete, autorii studiilor afirmă aserțiunea citată. Despre biografiile sint citabile, ne referim pentru exemplificare la **Nicolescu** de Savel Rădulescu, la **Gheorghe Cicerin** de Valentin Urum.

cinema

● **Mireasa era în negru**. După aproape zece ani ne reîntâlnim cu François Truffaut, unul din artiștii mai neliniștiți, mai contradicțorii și mai fanatici cinești ai timpului din urmă. Cei care n-au uitat tulburătorul «**Cele patru sute de lovituri**» vor fi poate surprinși de acest nou chip al cineastului francez, între timp, s-a răzvrătit împotriva propriilor sale elanuri poetice rivind să ajungă a un povestitor elegant și cu sine rece. În rolurile principale: Jeanne Moreau, Claude Rich, Jean-Claude Brialy, Charles Denner, Alexandra Stewart, Daniel Boulanger.

● **Adio, Texas!** Westernul italian a spus tot ce avea de spus prin filmele lui Sergio Leone. Restul este adio, western! Interpreți: Franco Nero, Cole Kitchosch, Livio Lorenzonzo, Hugo Blanco, Elisa Montez, Jose Suarez.

● **Kekec cel isteț**. Basm și aventură pentru desfășurarea copiilor și a oamenilor mari care nu se plâng de lipsa de timp. Regia — Joze Gale (R.S.F. Iugoslavia). Interpreți: Zlatka Krasnic, Boris Ivanovski, Krafak Jasna, Fani Podobnikar, Joze Zupan, Milorad Radovic.

● **Nu pierdeți aceste filme**: **Ultima lună de toamnă**, **Roșu și aurii**, **Să trăim până luni**.

● **Mari cinești pe ecranele noastre**: **Alain Resnais** («**Te iubesc**,

Jeanne Moreau

te iubesc»), **Alfred Hitchcock** («**La Nord prin Nord-Vest**»), **François Truffaut** («**Mireasa era în negru**»), **Franco Zeffirelli** («**Femeia îndărătnică**»).

● **Brigitte Bardot și Lino Ventura** vor fi parteneri în noul film al lui Robert Enrico «**Bulevardul romului**».

disc

● «**Simfonia nr. 6 în Do major**» (cunoscută și sub numele de «**Mica simfonie**»), creație sculptoară și plină de fantezie a lui Franz Schubert, a fost imprimată la noi după o înregistrare «**Deutsche Schallplatten**» — Berlin, în interpretarea Orchestrei de stat din Dresda, dirijată de Wolfgang Sawallich, o renumită personalitate muzicală europeană. Bogata prezentare a muzicologului Edgar Elian se dovedește extrem de utilă iubitorilor creației schubertiene (ECE-408/1).

● «**Uvertura italiană nr. 1 în Re major**» și «**Uvertura italiană nr. 2 în Do major**» de Franz Schubert, care vroia să dovedească (după spusele sale) că-i în stare «**să scoată oricând din mîncă**» uverturi în genul lui Rossini, maestrul vervei și brio-ului italian. Ceea ce a izbutit din plin! (ECE-0408/2).

● În ultima vreme copertele se împodobesc mapel discurilor editate la «**Electrecord**» se bucură de colaborarea unor inspirați și originali graficieni, ale căror «**interpretări**» nu sînt cu nimic mai prejos de cele ale solistilor, dirijorilor sau formațiilor pe care le ilustrează. **Vincentiu Grigorescu**, **Vladimir Setran**, **Vasile Olac** compun niște adevărate «**momente muzicale**» într-o originală transcripție plastică!

muzică

● **Concertele simfonice extraordinare** închinată la fiecare început de martie «**Zilei internaționale a femeii**» — iată o frumoasă tradiție a vieții muzicale bucurestene. Elemente noi «**specifice**» se adaugă la ceea ce pînă acum era exprimat doar prin personalitatea dirijorului — distinsa muziciană **Florica Dimitriu**. Ea va conduce anul acesta o orchestră simfonică compusă exclusiv din femei iar două valoroase soliste — mezzo-soprana **Elena Cernei** și violonista **Cornelia Bronzetti** — își vor aduce și ele contribuția la ridicarea nivelului artistic al manifestării. Programul cuprinde, în genere, piese de largă popularitate: **Uvertura la «Nunta lui Figaro»** de Mozart; **Suita «Visul unei nopți de vară»** de Felix Mendelssohn Bartholdy; **Suita «Amorul vrăjitor»** de Manuel de Falla și **Concertul pentru vioară și orchestră** de Carmen Petra Basacopol (8 martie ora 18, Ateneu).

● Tot la Ateneu are loc la 9 martie un concert extraordinar oferit de excelentul trio din

U.R.S.S. alcătuit din **Dmitrie Bașkirov** — pian, **Igor Bezrodnii** — vioară și **Mihail Homitzer** — violoncel. Lucrări de **Ceaikovski**, **Beethoven** și o primă audiție de **Miroslav Skoric**.

● **Săptămînalul Filarmonicii** este condus de **Mircea Cristescu** și are ca solist pe pianistul **Alexandru Demetriad**. Programul: «**Alternanțe**» de **Cornel Țăranu**; **Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 (Re minor)** de **Johannes Brahms** și **Concertul pentru orchestră** de **Bela Bartok** (7 martie, Ateneu).

● **Emanuel Elenescu** este dirijorul concertului orchestrei simfonice a RTV, solistă fiind violonista bulgară **Dina Schneiderman**. În program: **Simfonia de cameră** — o lucrare în primă audiție de **Ludovic Feldman**; **Concert pentru vioară și orchestră (Nr. 4)** de **W.A. Mozart**; **Simfonia «Harold în Italia»** de **Hector Berlioz**, solo violă — **George Popovici** (12 martie, Studioul de concerte al RTV).

● **Orchestra de cameră a Filarmonicii** oferă studenților centrului universitar București un concert de lucrări de **Corelli**, **Vivaldi**, **Johann Christian Bach** și **Joseph Haydn**. **Dirijor, Mircea Cristescu**. Soliști, violonistii **Varujan Cozighian** și **Avy Abramovici** și pianistul **Nicolae Licareț** (10 martie, Ateneu).

● **BICENTENARUL BETHOVEN** ne prilejuiește o plăcută reîntîlnire cu **Cvartetul Filarmonicii din Cluj: Ștefan Ruha** — vioara I, **Vasile Filip** — vioara a II-a, **Vasile Horvath** — violă, **Iacob Dula** — violoncel. În program, cvartetele opus 18, 133 și 127 (11 martie, sala mică a Palatului).

plastică

● **Paul Miracovici** — pictură. Cu cele aproape 100 de lucrări, rod al unei activități de 20 de ani, actuala expoziție ne redescoperă un colorist fermecător. «**După cum se vede — mărturiseste pictorul — frământările mele n-au nimic metafizic. Ele au fost și sînt mereu de ordin strict pictural**». Oricare ar fi referirile la care am putea apela (de exemplu **Bonnard**), **Paul Miracovici** se detașează de acestea prin practicarea unui hedonism al imaginii, care-i este organic și-i conferă o originalitate de necontestat (**Dalles**).

● **Martin Izsak**. Repertoriul sculptorului e vast: de la sculptura monumentală și grupul statuar pînă la figuri, portrete, nuduri și torsuri. **Martin Izsak** iubeste formele umane, chipul omului, și îi caută în primul rînd expresivitatea, adeseori trăirile interioare, tragice («**Ororile fascismului**»). Lucrările în lemn țin de o anumită tradiție populară pe care artistul o perpetuează cu fantezie, pe cînd marmura («**torsurile**») o prelucreează cu stăruință, smulgînd materiei emoția formelor armonice (**Dalles**).

● **Nicolae Brana**. Actuala expoziție a lui **Nicolae Brana** echivalează cu o retrospectivă. Gravor reputat (ilustrator al **Mioriței**), pictorul transilvănean rămîne credincios artei tineretii sale, dominată de postimpresionism. Realist pînă la ultima fibră, pictorul este un loial cîntăreț al satului, un idilic care notează cu vădită plăcere nu numai peisajul agrest, dar și obiceiurile pitorești și eterna muncă a unei colectivități uitate parcă în patriarhal, zugrăvind-o cu o pensulație energică și într-o cromatică severă (**Dalles**).

● **La Galeriile de artă din Bd. Magheru 20**, patru artiști bucureșteni prezintă gravuri: **Emilia Dumitrescu**, **Ala Popa Jalea**, **Ileana Micodina** și **Puiu Maschievici Mișu**. ● **Întîlniri de personaje stranii** (recuperate din recuzita medicvală) în incinte bizare («**Serbările galante**», «**Întîlnirea cu infanta**»), apoi figuri create din legende și

mister («**Ermitul**», «**Paracelsus**») în sîrșit tehnica punerii în scenă, toate acestea îl aliniază pe **Dan Negoescu** la rîndurile suprarealistilor români. **Paleta pictorului** e vie, dar încă nu cuceritoare, lipsindu-i rafinamentele pe care abundanța fanteziei și incontestabilul talent le solicită (**Galeriile de artă, Calea Victoriei 132**).

teatru

● **Emigrantul din Brisbane**: facem cunoștință prin intermediul Teatrului Mic cu piesa dramaturgului libanez de limbă franceză **Georges Schéhade** (în fluida traducere a **Soniei Filip**). Piesa — insolită ca factură — onirică și cu elemente simboliste, realistă în descrierea unui sat sicilian, trăiește prin metaforă și atmosfera violentă — chiar dacă nu întotdeauna foarte originală. **Valeriu Moisescu** a desenat coordonatele poetice, linia de incantație a textului într-o mișcare hieratică (nu ferită de lungimi). Decorul alb-halucinant al lui **Liviu Ciulei** e un factor substanțial în desenul spectacolului. Reținem creația copioasă, complexă a lui **Sandu Sticlaru**, compoziția savuroasă a «**decanului de vîrstă**» **Neamțu-Ottonel**, alături de **Florin Vasiliu**, **Dumitru Furdui**, **Olga Tudorache** și **Tatiana Iekel**.

● **Boeing-Boeing** — comedie ușorică dar veselă de **Marc Camoletti**, cu o distribuție «**înfiată**» de Teatrul Tănase. Inimosul actor **Matei Alexandru** e regizor și interpret alături de **Florin Piersic**, **Ioana Bulcă**, **Ileana Stana Ionescu**, **Catița Ispas**, **Eva Pătrășcanu**. Amuzament și bună dispoziție fără pretenții.

● **3 fete se mărită** de **Ion Preda** și **Hary Negrin** — încercare meritatorie de diversificare a repertoriului vast al Teatrului Ion Vasilescu. Regizorul **Hary Negrin** tentează formula «**revistei folclorice**».

● **Specialiștii** în genul de teatru pe care-l inaugurează în seara aceasta, la Iasi, colegul și dramaturgul **Nelu Ionescu**, îi urează lui și întregului său colectiv cel mai desăvîrșit succes. Va fi interesant de urmărit cine dintre protagoniștii se va impune ca deținător al rolului principal. Sînt, de asemenea, de așteptat interesante evoluții din partea celorlalte patru personaje prescrie piesei. **Corespondenții** noștri din Iasi ne telegrafiază că, în seara aceasta, spectacolul a făcut sală plină, ceea ce «**Flacăra**» speră și pentru reprezentarea bucuresteană. Pentru neinformați, este vorba de **Dramaturgul se însoară**, piesă — o urmă din toată inima — într-un singur act.

Sandu Sticlaru

televiziune

Din «**Cerbul de aur**» n-a mai rămas de văzut și auzit decît concertul laureaților. S-a terminat și **hocheiul (categoria B)** despre care unii s-au plîns că ni s-a servit cu **tingurița**; asta mai lipsea, să înghițim amarăciunea cu **linguroiul**... S-a terminat **hocheiul**, începe **foțba-**

Liudmila Savelieva

lul, **Evacuate de pe micul ecran de muzica ușoară**, teatrul și filmul — inclusiv seriiale — **reîntră în drepturi. Mai concret:**

DUMINICĂ. Așadar fotbal și primăvară: o repriză din meciul Steaua-Petrolul (16.30) ● «**Așa-s fetele la noi!**» De Ziua femeii, **duminicalul concert folcloric** a fost incredincinat în întregime femeilor; adică nu numai unor soliste vocale (**Angela Buciu**, **Țița Ștefan**, **Nicoleta Vasilevici**, **Elena Merişorea**), ci și unor cu totul neașteptate instrumentiste: la caval, tambal, nai și cimpoi (17.15) ● De la Paris ni se transmite în direct finala **Campionatului mondial de handbal masculin** (17.30) ● **Recitalul Raphael** și **Concertul laureaților încheie Concursul și Festivalul internațional de muzică ușoară de la Brașov** (20.00).

LUNI. Primul episod al unui nou roman-folieton: «Război și pace», versiunea Bondarciuc, deținătoare a unui «Oscar» (20.15)

MARTI. Ergometria este o știință nouă care... Dar să nu ne angajăm la o treabă pe care o va face infinit mai bine emisiunea lui **Andrei Bacalu Ce știm și ce nu știm despre om** (19.35).

MIERCURI. Un meci de fotbal cu mari promisiuni: Dinamo Bacău-Arsenal Londra (14.30) ● **Meritorie inițiativă a Telecinematotecii: reluarea (în două serii) a monumentalului film al lui Stanley Kramer «Procesul de la Nürnberg»** (20.10).

JOI. Noi semnalăm, dv. alegeți: pe programul I Seară de teatru cu piesa lui Dorel Dorian «Teatrul cu bile», interpretată de Ilina Tomoroveanu și Liviu Ciulei (20.45) ● **Pe programul II, film: «Noul locatar», comedie poloneză, reușită** (20.15).

VINERI. Emisiunea Mai aveți o întrebare (mereu în criză de timp, dovadă că e interesantă) abordează subiectul «**Somnul și visele**» (19.30) ● **A doua serie din «Procesul de la Nürnberg»** (20.45).

SÎMBĂTA. Și totuși, fără muzică ușoară — fie și în fragmente, fie și pe înregistrare — nu se poate. Prin urmare Festivalul San Remo 1970 (22.20).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 10, etapa din 8 martie 1970.

I. Steaua—Petrolul	1
II. Jiul—Dinamo Buc.	1
III. Farul—Steagul roșu	1
IV. Crișul—F.C. Arges	1.
V. A.S. Armata—C.F.R.	1
VI. Brescia—Sampdoria	x
VII. Bari—Torino	x
VIII. Fiorentina—Bologna	1
IX. Juventus—Napoli	1
X. Lanerossi—Lazio	1
XI. Milan—Inter	x
XII. Roma—Caligari	x
XIII. Palermo—Verona	1

FLACĂRA-ALBUM

Minunata și neîmblinzita Angelică, adică Michèle Mercier, pe care ar fi timpul să o vedem și în alt gen de roluri.

